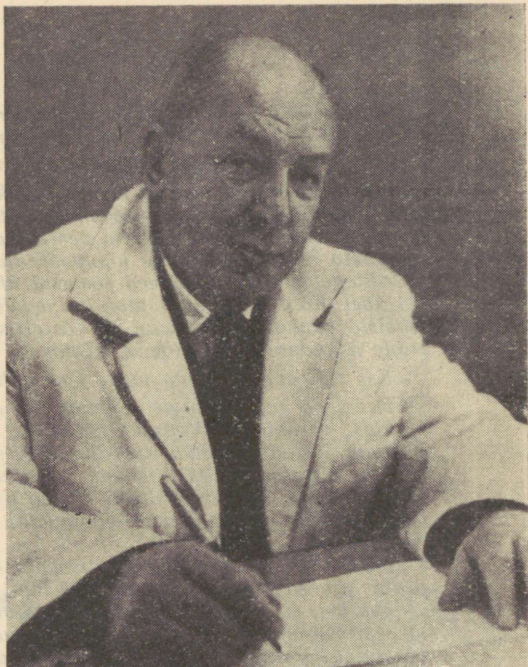

20

AASTAT ^{vee}
KALEVIT

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Ja mõte sai teoks

Midagi ei teki iseene-
sest ega üle õõ.

Ka Eesti spordi-
liikumine on pal-
jude aastate ja ae-
gade jooksul ajako-

haste organisatsiooniliste tegevusvormide otsingul pilliroona siia-
sinna kõikunud. Mitmed avara pilguga mehed on aidanud oma kuldaväärt
ideede ning juhi vaistuga meie spordilaeval õiget kurssi leida. Üheks niisu-
guseks teenekaks suunaandjaks võib õigustatult pidada ka esimest Eesti
NSV Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimeest Arnold Kressi. Tema juurde
seadsmegi sammud, et meenutada kahekümne aasta eest toimunud sünd-
musi.

«Ma ei tea tänapäevani, mispärast just minule usaldati eesti spordi reor-
ganiseerimise juhtimine 1940. aastal,» ütles praegune Eesti NSV RMN Masi-
naehituse Valitsuse Elektrotehnika Teadusliku Uurimise Instituudi direktor,
kui palusime teda rääkida meie spordiliikumise suunamisest nõukogude või-
mu poolt loodud avarale teele.

«Võib-olla oli põhjuseks see, et kolmekümnendate aastate algul sai Lenin-
gradis innukalt kergejõustikku tehtud. Päris sporditööl pole ma aga kunagi
olnud, kui mitte arvestada purjespordisektsiooni juhtimist Nikolajevis. Lenin-
gradis murdsin nimelt ametiühingute võistlustel granaadi viskamisel käeluu
ning see õnnetus ajaski mind uut spordiala otsima. Midagi rahulikumat, nü-
sugust, millega haige käsi suutis toime tulla.»

«Kas juba 1940. a. oli kavatsusel ühtse ametiühingute spordiühingu loo-
mine?»

«Mõttevahetusi sel teemal peeti, kuid mingi konkreetse plaanini me ei jõudnud. Sõda tuli peale ja siis polnud enam kellelgi aega spordile mõelda.»

«Millal siis tegelikult «Kalevi» loomine algas?»

«1943. a. soovitati meie Partei Keskkomitee poolt, et hakkaksime ka mõtlema, kuidas organiseerida kehakultuuritööd pärast Eesti vabastamist. Moskvas oli aega sel teemal mõtteid veeretada ja nii säärane plaan tekkiski. Päeva ei mäleta enam, kuid suve lõpupoole läksime uudse ettepanekuga ÜAÜKN-i sporditegelaste juurde. Need toetasid ühtse spordiühingu loomise plaani kahel käel. Kõik edasine oli juba lihtne. Võime olla uhked, et «Kalevi» eeskujul tekkisid samuti «Daugava» ja «Zalgiris», viimastel aastatel on aga sellele triole lisandunud «Moldova», «Zahmet», «Mehnat» ja teised.»

«Kes tuli mõttele anda uuele spordiühingule nimeks «Kalev»?»

«Kes seda enam täpselt mäletab. Nime küsimust sai tihti arutatud. «Lokomotiv», «Traktor», «Vodnik» või mõni teine sedalaadi nimetus, mis oleks tabavalt iseloomustanud spordiühingu poolt teenindatavat tootmis- või tegevusala, ei tulnud seltsi liikmete mitmekesise tööalase jagunevuse tõttu kõne alla. Et 1943. aastal pühitseti Jüriöö ülestõusu aastapäeva, siis pöördusidki meie pilgud ajaloo- ja mütoloogiavalda ning jäid peatuma rahvuskangelase Kalevi nimel.

«Kalev» sümboliseerib kõige ilmekamalt eesti sporti ja selle eesmärke. Miks peaks siis Nõukogude Eesti sport lahti ütleva rahvuspärasest nimest? Kas sellepärast, et kodanlus kasutas sellenimelisi spordiseltse tööliklassi ühtsuse lõhestamiseks? Muidugi mitte! Nõukogude sport on rahvahulkade massiline liikumine ja saab ning suudab just anda Kalevi nimele õige sisu.»

Selle eesmärgi poole ongi «Kalev» oma 20-aastase tegevuse kestel visalt püüelnud.

Ja tulemused?

Neist saab loodetavasti igaüks täpse pildi meie kogumiku järgmistelt lehekülgedelt.

E. PIISANG

Faded, illegible text in the background, likely bleed-through from the reverse side of the page.

•KAKS•VILJAKAT. •AASTAKÜMMET.

J. NITTIM,

VSÜ «Kalevi» Kesknõukogu esimees

See oli 1943. aasta lõpul. Nõukogude Eesti vaevles veel saksa fašistlike anastajate ikkes ja kõikjal Suure Isamaasõja rinnetel käisid ägedad lahingud meie kodumaa vabastamiseks. Eesti NSV ametiühingute sportlased ja spordisõbrad asusid 1941. aastal puhkenud sõja tõttu lahendamata jäänud mõtet ellu viima: organiseerima ühtset ametiühingute vabatahtlikku spordiühingut. See leidis heakskiitu kõigis instantsides ja 4. jaanuaril 1944 moodustatigi Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu presiidiumi otsusega Eesti NSV Ametiühingute Vabatahtlik Spordiühing «Kalev». Nii sai uue spordiühingu sünnipaigaks meie kodumaa pealinn Moskva.

Uue spordiühingu esimene tegevusperiood algab Nõukogude Liidu tagalasse evakueerunud Eesti NSV sportlaste hulgas. «Kalevi» Kesknõukogu

organiseerimisbüroo, kelle koosseisu kuulusid esimehena tolaeagne Eesti NSV toiduainete tööstuse rahvakomissar Lembit Lütis, aseesimehena Aadu Tarmak — NSV Liidu 1943. a. meister kettaheites, õppe- ja spordi-osakonna juhatajana meistersportlane Jaroslav Dudkin ja organiseerimistöo osakonna juhatajana Raimond Lass, hakkas energiliselt spordiühingule seatud ülesandeid ellu viima. Spordiühingu ümber koondusid tuntud sportlased: meie esimesed meistersportlased Fred Kudu, Eugen Piisang, Edgar Puusepp, Eugen Tilling, Vello Kaaristo, Anton Jürisson ja teised, kes lülitusid suure inuuga organiseerimistöösse.

Spordiühingu esialgne põhiülesanne seisiski Eesti NSV ametiühingute kehakultuurlaste koondamises, nende sportlikus teenindamises, samuti ettevalmistustöös kehakultuuri- ja sporditegevuse taastamiseks peatselt vabastataval sünnimaal. Peagi loodi esimesed kehakultuurikollektiivid Moskvas, Tambovis, Jaroslavlisis, Vinnitsas, Jegorjevskis ja mujal, kus tegutsesid Eesti NSV ettevõtted ja organisatsioonid.

Kõrvuti organiseerimistööga alustati ka spordiühingu koondvõistkondade ettevalmistamist osavõtuks NSV Liidu ja ÜAÜKN-i meistrivõistlustest, et väärikselt esindada vabariiki ning uut spordiühingut.

Oma esimesed võistlused korraldas spordiühingu kesknõukogu 1944. aasta veebruaris Jegorjevskis suusatamises. Võistlused kujunesid selles väikeses Moskva-lähedases linnas hooaja suurimateks.

Enne Eesti NSV vabastamist võtsid «Kalevi» kergejõustiklased, korvpallurid ja teiste alade sportlased osa NSV Liidu ja ÜAÜKN-i meistrivõistlustest. Kergejõustiku-meistrivõistlustel tuli Aadu Tarmak kettaheites teistkordselt NSV Liidu meistriks, Raivo Armi, Fred Kudu ja Aleksander Tšikin platseerusid esimese kuue hulka.

Teated meie vägede edukatest operatsioonidest rinnetel — Lenini-gradis blokaadi purustamine, hoogsa pealetungi jätkamine Eesti NSV piiride suunas, Narva vabastamine ja teised rõõmustavad rindeuudised — andsid uut hoogu. Ühingu tegevus algas uus etapp.

«Kalevi» korvpallurid 1944. aasta suvel Tbilisis NSV Liidu meistrivõistlustel

«Kalevi» korvpallurid 1944. aasta suvel Tbilisis NSV Liidu meistrivõistlustel

Pärast Nõukogude Eesti vabastamist fašistlikust okupatsioonist asuti spordiühingus viivitamatult lahendama neid ülesandeid, mis olid seotud kehakultuuritegevuse taastamisega vabariigis. Moodustati operatiivgrupid. Põhja-Eesti operatiivgrupi koosseisus tegutsesid Aleksander Tšikin ja Ferdinand Lester, Lõuna-Eesti operatiivgruppi kuulusid Anton Jürisson, Evald Särak ja Vello Kaaristo, Tartu operatiivgruppi Raivo Armi ja Edgar Naarits. Neli päeva pärast Tallinna vabastamist, s. o. 26. septembril 1944. a., saabus kohale Kesknõukogu operatiivgrupp, kuhu kuulusid Aadu Tarmak, Jaroslav Dudkin ja Joann Lössov.

Operatiivgruppe ootas ees kurb pilt. Kolm rasket okupatsiooniaastat ja hävitav sõda olid jätnud meie spordielule sügavad ning valusad jäljed. Okupandid olid võimlaid kasutanud ladude ja kasarmutena, isegi hobusetallidena, muutnud staadionid ja spordiväljakud karjakopliteks ja autode parkimiskohtadeks. Spordiinventar oli laiali tassitud ja suurem osa hävinud.

Niisuguses raskes olukorras tuli spordiühingul oma tööd alustada. Kuid Suures Isamaasõjas karastunud sportlased ja spordiühingu operatiivgruppide töötajad tulid raskustega toime.

Õige pea alustati spordiühingu linna- ja maakonnanõukogude, samuti kehakultuurikollektiivide ja sektsioonide loomist. Võeti arvele spordi baasid ja -inventar, tegeldi nende taastamise ja korrastamisega. Korraldati esimesi võistlusi.

Spordiühingu esimese tegevusaasta kokkuvõtted kujunesid rõõmutavaks: 1944. aasta lõpuks oli meie vabariigis loodud 67 kehakultuurikollektiivi, mis hõlmasid oma ridadesse üle 5400 liikme. Spordiüritustest osavõtjate arv ulatus 2000-ni. «Kalevi» korvpallurid ja naisvõrkpallurid tõid oma spordiühingule esimesed Eesti NSV meistritiitlid.

Ka järgmistel aastatel jätkasid spordiühingu nõukogud hoogsalt organiseerimistööd ja võitlesid sportlaste meisterlikkuse taseme tõstmise eest.

1945. aastaks kujunes välja spordiühingu põhiline struktuur. Kõigis vabariikliku alluvusega linnades ja maakondades töötasid ühingu nõukogud. Kehakultuurikollektiivide arv ulatus juba üle 200. Kolmeteistkümnest tuhandest ühingu liikmest omasid pooled spordijärgu. Teise tegevusaasta bilanssi kirjutati üheksa NSV Liidu, kakskümmend ÜAÜKN-i ja üle 300 Eesti NSV meistritiitli.

15. ja 16. juunil 1946. a. peeti esimene «Kalevi» vabariiklik kongress. Pärast kongressi algas spordiühingu tegevuses uus ajajärk: asuti põhiliste ülesannete lahendamisele, mis seisnesid massispordi arendamises ametiühinguliikmete hulgas ning oma liikmete ettevalmistamises kõrgete tulemuste saavutamiseks.

Nende ülesannete elluviimine nõudis spordiühingult kehakultuuri ja spordi harrastamiseks vajalike baaside loomist. Kalevlased ei jäänud, käed rüpes, ootama, et neile vajalikud baasid luuakse, vaid asusid ise

Ühiskondlike tööde korras taastasid kalev-lased Mustamäe ujula ja ehitasid uue vettehüppetorni

neid rajama. Partei-, nõukogude ja ametiühinguorganite abiga ning koostöös komso-moliga taastati ja rajati staadione, mängudeväl-jakuid, võimlaid ja liht-samaid spordibaase.

Peab nentima, et spordibaaside ehitamine pole tänaseni raugenud. Kasvavad kehakultuur-laste read, suureneb

spordibaaside arv. Baase pole rajanud mitte üksnes spordiühing, vaid ka paljud ettevõtted ja asutused, nagu Aseri Keraamikatehas, Järvakandi Tehased, Pärnu Metsakombinaat jt.

Märgatavalt elavnes kehakultuuri- ja sporditegevus ühingus pärast ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolist otsust 1948. aasta detsembris. Väga palju aitas selleks kaasa Eesti NSV ametiühingute suve- ja talisparta-kiadi korraldamine.

Suure tõuke kehakultuurikollektiivide aktiivsuse ja nende osatähtsuse tõstmiseks andsid suurte tööstusettevõtete kehakultuurikollektiivide vabariiklikud spartakiaadid, millest võisid hiljem osa võtta kõik kollektiivid.

Koos massilisusega tõusis «Kalevis» aasta-aastalt ka meisterlikkus. Seda tõendas eriti ilmekalt meistersportlaste ridade järjekindel kasv ja spordiühingu liikmete kuulumine NSV Liidu koondvõistkondade koosseisu.

1955. aastal suudeti ette valmistada vaid 12 meistersportlast, 1962. a. täitis esmakordselt meistersportlase normi 65 kalevlast. Praegu kuulub «Kalevi» ridadesse kaugelt üle 400 meistersportlase.

Viimastel aastatel on meie spordiühingule toonud palju kuulsust ja teinud hea nime Paul Keres, Jaan Roots, Endel Kiisa, Mart Paama, Kau-po Metsur, Hubert Pärnakivi, Eve Maurer, Tõnno Lepmets, Veiko Siimar, Valve Lüütsepp jt. Korduvalt on nad kaitsnud Nõukogudemaa spor-diauhvusvahelistel võistlustel.

Spordiühingu teotahtelise aktiivi, treenerite ja kõigi töötajate ühiste jõupingutustega on ära tehtud palju head ja rõõmustavat. Hästi on esi-nenud spordiühingu jääpurjetajad, kergejõustiklased, korvpallurid, võrk-

pallurid, purjetajad, tennisistid, mootorisportlased, viievõistlejad, ujusid jt. Pidevalt on meie spordiühingus kasvanud matkajate, jahimeeste ja kalaspordihuviliste read. Aina rohkem kesk- ja vanemasse eluikka jõudnud tuleb spordiväljakutele ja matkaradadele. Iga päevaga võtab ettevõtetes ja asutustes ikka rohkem töötajaid regulaarselt osa tootmisvõimlemisest ja muudest üritustest, mis mõjuvad hästi tervisele ja aitavad sisustada vaba aega.

Oma tegevuse kestel on «Kalev» püüdnud oma suurele liikmeskonnale, mis ligineb peatselt kaheksakümne tuhandeni, luua võimalused tegelda kehakultuuri ja spordiga vastavalt huvialale. Seetõttu harrastatakse spordiühingus praegu 40 spordiala ja harrastajate arv ulatub 162 000-ni.

Spordiühingu nõukogude, spordiklubide, -baaside ja kehakultuurikollektiivide juures töötab 16 laste spordikooli 2900 õpilasega. Siit sirgub järelkasv meie tänastele meistritele.

Suure populaarsuse on võitnud matkajate, kalameeste ja jahimeeste kokkutulekud, laste spordikoolide õpilaste suve- ja talvelaagrid.

Tihenened on rahvusvahelised spordisidemed. «Kalevi» võrkpallurid, kergejõustiklased, maadlejad, jalgpallurid ja korvpallurid on viibinud võistlusreisidel Soomes, Ungaris ja Saksa DV-s. Koduväljakutel on kohtunud Itaalia ja Soome kergejõustiklastega, Ungari maadlejatega,

Fotomälestus 1947. aastast. Tallinn—Moskva teatejooksust osavõtjad alustasid pikka teekonda Võidu väljakult. Nad viisid Nõukoegade Eesti töörahva palavad tervitused moskvalastele, kes pühitsesid oma kodulinna 800 aasta juubelit.

Mullu peetud Soome Töölisspordiliidu pidustustest võttis külalistena osa ka «Kalevi» sportlasi ja aktiviste.

Soome Töölisspordiliidu lauatennisistide, korvpallurite, võimlejate, hokimängijate ning maadlejatega, Saksa DV ja Tšehhoslovakkia korvpalluritega, Hiina RV korvpalluritega, Soome, Poola ja Tšehhoslovakkia mootorisportlastega, Austria tõištjatega, Rootsi jalgpalluritega jne. Peale selle on paljud kalevlased kuulunud nii vabariigi kui ka NSV Liidu koondvõistkondade koosseisu rahvusvahelistel võistlustel.

Ei ole vähimatki kahtlust, et rahvusvahelised spordikohtumised on aidanud tugevdada rahvastevahelisi sõprussidemeid ning üksteist paremini tundma õppida.

VSÜ «Kalevil» on seljataga kakskümmend tegevusrohkete aastat. Vaadates tagasi ärakäidud teele ja tehes kokkuvõtet senisest tööst, võib julgesti märkida, et spordiühing tervikuna on püüdnud anda kogu oma jõu ja kõik oskused kehakultuuri ja spordi laialdaseks arendamiseks. Tehtud töö eest on meid ka meeles peetud. VSÜ «Kalevit» on mitmel korral autasustatud aukirjaga. 1962. aasta kehakultuuri ja spordi arendamisel saavutatud tublide tulemuste eest anti VSÜ «Kalevile» Ametiühingute Vabatahtlike Spordiühingute Üleliidulise Nõukogu rändpunalipp.

NLKP XXII kongressi otsuses ja Kommunistliku Partei programmis püstitatud ülesannete kiire elluviimine nõuab, et tegutseksime ja töötaksime veelgi intensiivsemalt. Peame jõudma kiiremini selleni, et kehakultuur ja sport oleksid tõeliselt iga töötaja ja noore päevarežiimi lahutamatu osa. See on suur ja austav ülesanne.

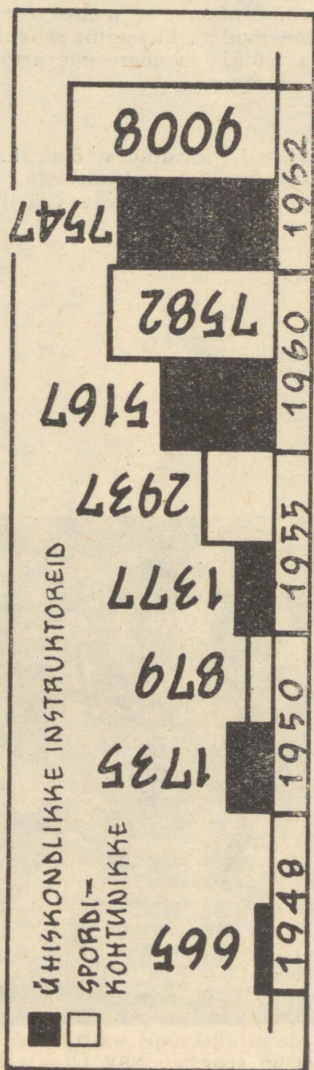
Võime olla kindlad, et kalevlased, kasutades oma kahe aasta-kümne, samuti vennasvabariikide kehakultuurlaste rikkalikke kogemusi, suurendavad oma jõupingutusi ning annavad väärilise panuse kommunismi ülesehitamisel meie maal.

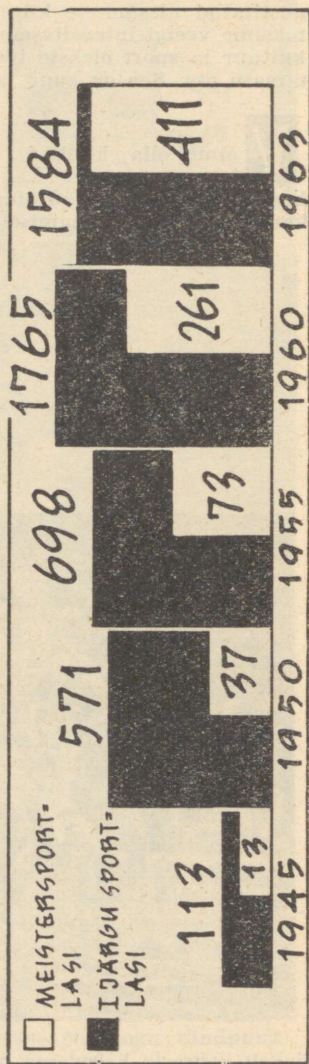
Edukalt kaitsesid kalevlased meie vabariigi spordiaur NSV Liidu rahvaste III spartakiadil Moskvast. Pildil hetk 800 m jooksust, kus Rein Tõlp (esiplaanil) võitis hõbemedali.

»KALEV« 1943 — 1963

Spordiühingu ühiskondliku kaadri kasv

Meistersportlaste ja I järgu sportlaste arvu kasv

EESTI NSV AMETIÜHINGUTE NÕUKOGULT

kõigile kalevlastele

VSÜ »KALEVI« 20. AASTAPÄEVA PUHUL

Mie nõukogude kodumaa astub hiiglaslike sammudega teel, mis viib kommunismile.

Leninliku Kommunistliku Partei juhtimisel on nõukogude rahvasaavutanud juba suurt edu partei XXII kongressi otsuste ja NLKP programmi ellurakendamisel kõigis materiaalse tootmise ning ühiskondliku ja vaimse elu valdkondades.

Suurepäraseid saavutusi on Nõukogude Eesti rahvamajanduses ja kultuurielus, milleks on väärilise panuse andnud ka vabariigi ligi poolemiljoniline ametiühinguliikmete pere.

Üheks tähtsamaks koostisosaks töötajate kommunistlikul kasvatamisel, nende tervise tugevdamisel, nende ettevalmistamisel viljakaks tööks ja kodumaa kaitseks on kahtlemata kehakultuur ja sport.

Eesti NSV ametiühingute vabatahtliku spordiühingu «Kalev» tegevus kahekümne aasta jooksul on olnud saavutusrikas. Spordiühingu liikmete arvu pidev kasv, nende spordimeisterlikkuse tõus, Euroopa, Nõukogude Liidu ja Eesti NSV meistritiitlid, rohkesti auhinnalisi kohti üleliidulistel ja vabariiklikel võistlustel, massiliste spordi- ja turismiürituste arvu suurenemine, aktiivne osavõtt Nõukogude Liidu rahvaste spartakiaadidest, elav tegevus kehakultuurikollektiivides, rändpunalipu võitmine ametiühingute spordiühingute üleliidulises sotsialistlikus võistluses ja muud saavutused kõnelevad sellest, et vabariigi ametiühingutel on, mille üle tänasel päeval uhkust tunda.

Ametiühingute vabariiklikud, käitis- ja kohalikud komiteed on haka-

nud paremini suunama kehakultuurikollektiivide tegevust, neile rohkem konkreetset abi osutama praktilises töös.

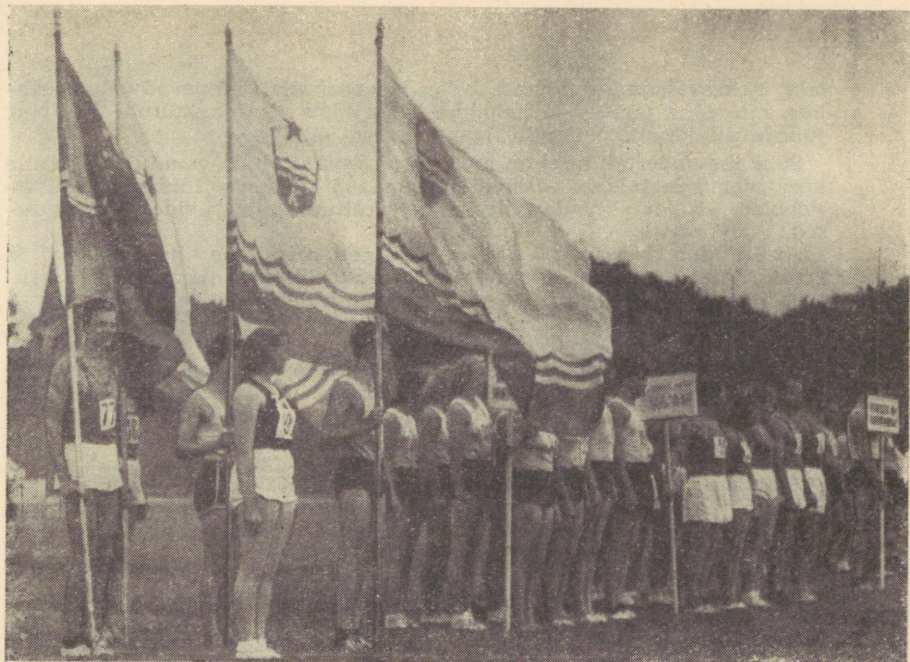
Suur tähtsus töötajate innustamisel kehakultuuri ja spordi harrastamisele on ametiühingute tali- ja suvespartakiaadidel, eriti aga üksikute ametiühingute spartakiaadidel, mida peetakse nüüd regulaarselt, paremini ettevalmistatult ning järjest massilisema osavõtuga.

Viimaste aastate saavutuste salve võib panna ka selle, et ametiühingute vabariiklike komiteede juurde moodustati kehakultuuri ja spordi ühiskondlikud osakonnad või komisjonid, kes koos «Kalevi» nõukogudega on aidanud parandada kehakultuurikollektiivide juhtimist, korraldanud huvitavaid spordivõistlusi nii oma süsteemi ettevõtete kehakultuurikollektiivide vahel kui ka vennasvabariikide sõsarettevõtete sportlastega. Nad hoolitsevad ka spordibaaside rajamise ja kehakultuuritegevuseks eraldatud vahendite parema kasutamise eest.

Üheks tublikuks sammuks on seegi, et kehakultuuri- ja sporditegevust on hakatud tihedamalt siduma kommunistliku töö liikumisega. Tuhanded

Fotomälestus Eesti NSV ametiühingute I spartakiaadilt Tallinnas 1948. aastal.

Eesti NSV ametiühingute XIII spartaklaadist osavõtjad avadefileel Komsomolnimelisel staadionil 1960. aastal.

kehakultuurlased on tootmistöö eesrindlased, õpivad eeskujulikult ning võtavad aktiivselt osa ühiskondlikust tegevusest.

Ametiühingute initsiatiivil ja töötajate ühistöö abiga on rajatud sadu uusi spordibaase ja -väljakuid. Ajakohane spordihall Tallinnas, TRÜ spordibaaside kompleks Käärikul, ujula Järvakandis, staadion Aseris, võimlad Narvas ja Rakveres jm. kõnelevad nendest soodsatest tingimustest, mis on loodud kehakultuuri- ja sporditegevuse hoogustamiseks.

Iga aastaga suurenevad summad, mida ametiühingud eraldavad kehakultuuri ja spordi arendamiseks.

Ametiühingute ja riikliku sotsiaalkindlustuse vahendite arvel on avatud mitmed uued laste spordikoolid, mis valmistavad ette järelkasvu «Kalevile».

Kuid rääkida ainult saavutustest, mainimata puudusi ja ülesandeid, tähendaks unustada perspektiivid. NLKP programmis on öeldud:

«... Kommunismile ülemineku perioodil suurenevad võimalused sel-

leks, et kasvatada uut inimest, kelles harmooniliselt ühinevad vaimne rikkus, moraalne puhtus ja kehaline täiuslikkus... Kehakultuur ja sport juurduvad kindlalt inimeste igapäevasesse ellu...»

Selle ülesande täitmisel on meil veel küllaltki olulisi puudujääke, mille kõrvaldamisele tulebki edaspidi keskendada kõigi ametiühinguorganisatsioonide, «Kalevi» nõukogude ja kehakultuurikollektiivide jõupingutused.

Ametiühingud peavad ka edaspidi igati arendama kehakultuuri ja sporti, tõstma nõukogude sportlaste meisterlikkust, parandama kasvatustöö taset kehakultuurlaste ja sportlaste hulgas.

On tarvis paremini ja veelgi ulatuslikumalt juurutada tootmisvõimlemist igas ettevõttes ja asutuses, kehakultuuri süstemaatilisele harrastamisele innustada keskealisi ja vanemaid töötajaid ning eriti naisperet. Iga noor peab saama VTK märgi omanikuks. Need ülesanded tuleb igal kehakultuurikollektiivil võtta oma tööplaani.

Palju kasutamata võimalusi on veel spordibaaside ja -väljakute rajamiseks, nende korrastamiseks ühiskondlikus korras.

Ametiühingute vabariiklikel komiteedel ja «Kalevi» nõukogudel tuleb rohkem tähelepanu pöörata mahajäänud kehakultuurikollektiivide abistamisele, et nad jõuaksid eesrindlike tasemeni. Selleks on vaja laialdaselt kasutada parimate töökogemusi, mida «Kalevi» on kahekümneaastase tegevuse jooksul talletanud üsna rohkesti.

Mullu sügisel toimunud NSV Liidu ametiühingute XIII kongress seadis uued ülesanded kehakultuuri ja spordi arendamisel. On tarvis, et iga kehakultuurikollektiiv, «Kalevi» nõukogu ja ametiühinguorganisatsioon koos komsomoliorganisatsioonidega kavandaksid abinõud nende ülesannete edukaks täitmiseks.

Seltsimehed kehakultuurlased ja sportlased! Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu õnnitleb teid VSÜ «Kalevi» kahekümnenenda aastapäeva puhul ja soovib teile palju jõudu ning edu kehakultuuri ja spordi igakülgtsel arendamisel meie nõukogude kodumaa spordikuulsuse nimel.

Nii see oli...

Koos istuvad kolm meest: TRÜ staadioni direktor Ludvig Sild (kõrval), «Kalevi» Tartu Territoriaalnõukogu instruktor Eduard Jakobson (keskmisel fotol) ja jahtklubi instruktor Karl Kivastik (all). Neil pole esimene kord koos juttu vesta. Seltsis Ilmar Kullami, Edgar Naaritsa ja Raivo Armiga on nad palju koosolekuid maha pidanud. Pärast Tartu vabastamist fašistlikest röövullutajaist hakkasid just need mehed uuesti spordirahva ridu koondama, panid käima spordielu Tartu maakonnas ja linnas. R. Armi oli «Kalevi» territoriaal-nõukogu esimene esimees, hiljem pidas sama ametit L. Sild.

Nemad olid esimeste kehakultuurikollektiivide organisatsioonid. Käisid kõigis maakonna valdadest Mustveest Elvani ja Kursist Võnnuni. Kömpisid jala, väntasid jalgrattaga, vahel aga röötsutasid poole istumisega ree- või vankriveerel. Linnas kuulusid spordimehed esialgu nimesama «Kalevi» nõukogu juurde. Kanti suurde nimekirja igaüks oma ala järgi, ja kõik. Esimesteks kollektiivideks olid teater «Vanemuine», kammivabrik ja nahavabrik. Nüüd, kaks-kümmend aastat hiljem, on elujõulisi kollektiive Tartus kaugelt üle viiekümne.

«Aga neljakümne neljanda sügisel,» meenutab L. Sild, «kuidas me kolm päeva sõitsime korvpallimeeskonnaga Tartust Tallinna. Lugu oli nii. Oiget rongiühendust veel polnud, aga meil oli Tallinnaga kokku lepitud, et peame võistlused maha. Ühel laupäeval pidi see toimuma. Kolmapäeval võtsin enamiku meeskonnast järele ja kömpisime Peetri kiriku juurde juhuslikku autot passima. Kullam, Naarits ja Kivastik pidid veel rongiga õne proovima.»

**Mitmest
salvest**

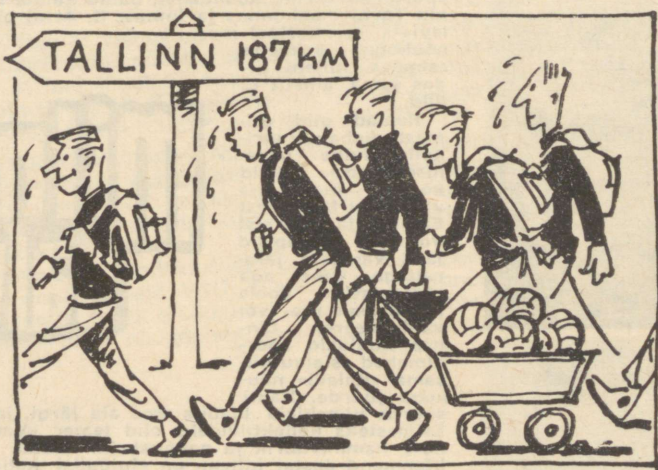
Samaks õhtuks jõudsimme Põltsamaale. Ühe tuttava pool saime öömajale. Järgmisel hommikul uuesti teeristile. Kaks jommis juhtidega autot kihutas mööda, ei võtnud peale. Kirusime. Varsti tänasime aga õnne. Peagi tuli auto, mis pidi Paidesse sõitma, viis meid kaasa. Mõni kilomeeter Põltsamaalt olid ees läinud masinad uperkuuti kraavis.

Suure tegemisega saime ikka lõpuks õigeks ajaks Tallinna.

Pahandada polnud kellegi peale. Teadsime, et varsti läheb elu paremaks. Kuid kange tahtmine oli võistelda. Mõlemad mängud kaotati: üks «Kalevile», teise «Spartakile».

Jah meenub veel, kuidas inventari muretseti, kuidas käidi korrastamas Tallinna tänava spordiplatsi (nüüdset TRU staadioni), kuidas esimesi võistlusi ja treeninguid organiseeriti.

O. TÜRŅ

"KALEVI" AULIILIKMEID

Aadu Tarmak
Elmar Sikk
Lembit Lüüs
Eli Kaldma
Fred Kudu
Anton Jürisson
Jaroslav Dudkin
Eugen Piisang
Aleksander Tšikin
Harri Aumere
Aleksi Ilves
Georg Gilde
Heino Lipp
Paul Keres
Theodor Sinkel
Bernhard Varik
Jüri Rebane
Edgar Naarits
Ilmar Kullam
Felix Parre
Johannes Laidvere
Hugo Pärt
Leida Teksel
Kalju Kaiva
Nikolai Makarov
Ralf Neerot
Eduard Jakobson
Heinrich Troost
Helju Kaljusaar
Jüri Kurul

Richard Lulla
Karl Kivastik
Olev Ritson
Edgar Kiis
August Ivask
Ludvig Sild
Lea Pettai
Georg Vanamölder
Heino Sisask
Vaike Kõresaar
Leonhard Illisson
Kalju Rogenbaum
Aleksander Hendrikson
Boris Tolbast
Roman Nittim
Ivan Dratšov
Ilse Mikko
Alfred Kangur
Edgar Puusepp
Ülo Tarmisto
Alfred Reier
Alfred Neuland
Julius Elango
Hans Sild
Kaljus Pettai
Edgar Paalme
Ants Raud
Erna Abel
Herbert Abel
Ruudi Toomsalu

Arnold Green	August Englas
Joann Lõssov	Ene-Lille Jaanson
Feliks Rommot	Aleksander Tšutšelov
Evgenia Pilliroog	Heino Kruus
Richard Kabrits	Vladimir Jegorov
Heino Jeret	Johannes Nittim
Johannes Kangro	Virve Käbi
Arnold Kaldma	Elisabeth Pilt
Friedel Raudsepp	Johannes Levo
Artemi Jaik	Enno Riimak
Julius Seljamaa	Edgar Parmet
Manivald Kaljula	Aleksander Valkonen
Roman Tavast	Selma Multer
Paul Neerot	Valter Hallmägi
Arkadi Kello	Juhan Looaru
Ivan Vassiljev	Vaino Väljas
Arnold Vaiksaar	Helmur Puur
Gitta Rubanoviš	Reginald Kallas
Elmar Ardma	Raimond Isok
Raimond Hallik	Erich Truumure
Eduard Hunt	Gustav Ernesaks
Aksel Tiik	Georg Ots
Arnold Kress	Ülo Pärn
Valentin Labzin	Juhan Mandre
Augustin Kärber	Virve Laur
Roman Karu	Roland Lään
Ulrich Tihvan	Jakob Lurje
Sahhari Posvalski	Rudolf Sillak
Lembit Järv	Elmar Martin
Endel Puri	Raimond Lass
Martin Oja	Richard Laur
Edgar Murumaa	Georgi Jelisseejev
Georg Oserov	Sulo Johani
Harri Neem	Uno Tõnnus
Jaan Laansoo	Tiit Kuusik
Mihkel Uit	Tõnno Lepmets
Selgur Randaru	Ester Käppa
Georg Dmitriev	Valve Lüütsepp
Maret-Mai Višnjova-Otsa	Hanno Selg

TEMA SEISIS »KALEVI« HÄLLI JUURES

MEIE KULLA- FOND

See oli Suure Isamaasõja ajal ta-
galas, 1944. a. jaanuaris. Asja-
loodud ametiühingute spordiühingu
«Kalevi» Kesknõukogu organiseerimis-
büroo aseesimeheks kinnitati Aadu
Tarmak. Esimeseks ülesandeks oli ta-
galasse evakueerunud Eesti NSV
sportlaste koondamine, spordikaadri
ettevalmistamine, samuti tegevuse or-
ganiseerimine.

Täites spordiühingu Tallinna operatiivgrupi vanema ülesandeid, oli Tarmak
«Kalevi» esimesi organiseerijaid ka sama aasta sügisel vabastatud Nõukogude

«Kalevi» Kesknõukogu tolelaegne esimees L. Lüüs ja aseesimees A. Tarmak
autasustavad ametiühingute I spartakiaadi võitjaid.

Eesti pealinnas. «Kalevi» organiseerimisbüroo asus tollal praeguses EKP Keskkomitee hoones,» meenutab Tarmak. «Õige varsti tulid meie juurde maad kuulama sportlased O. Erikson, A. Kukk, F. Sinkel, L. Sild ja teised, kes olid juhuse tõttu jäänud okupeeritud Eestisse. Küsisid, mis ühing see uus «Kalev» õige on. Tegime meestele selgeks, et «Kalev» on ametiühinguliikmete spordiorganisatsioon, kelle eesmärgiks on spordi massiline arendamine tööliste ja teenistujate hulgas. Hiljem said nendest meestest meie spordiühingu patrioodeid.»

Spordibaaside taastamine ja rajamine, võistlused, kehakultuurikollektiivide loomine, seminarid ja kursused — kõikjale jätkus väsimatut Aadu Tarmakut. Ühingu esimesel vabariiklikul kongressil valiti ta Kesknõukogu aseesimeheks.

Kalevlaste read kasvasid jõudsalt. «Kalevi» sportlased hakkasid ikka rohkem kaasa rääkima üleliidulistel võistlustel. Selles kõiges polnud Aadu Tarmaku panus sugugi väike.

Aadu Tarmak oli teatavasti kahekordne NSV Liidu meister kettaheitel. Spordist pole ta tänaseni lahti õelnud.

Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi osakonnajuhataja asetäitja Aadu Tarmak on kahekordne oma kehakultuurikollektiivi meister.

«Kalevit», kelle hälli juures ta seisis, pole Tarmak unustanud. Ühingu 20. aastapäeva ürituste ettevalmistamisest võttis ta aktiivselt osa organiseerimis-komitee liikmena.

20. juuli 1947. Vabariiklike ajalehtede esikülgedelt võis lugeda: «Eesti NSV Ministrite Nõukogus. Nõukogude Eesti autasude määramisest...» Samas allpool: «Kehakultuuri ja spordi alal: esimene autasu Tallinna Telefonivõrgu kehakultuurikollektiivile.»

Suur tunnustus kehakultuurikollektiivile, kelle esimeheks tollal oli meie vabariigi paremaid võrkpallureid Edgar Paalme.

Meenutasime möödunud Tallinna Masinatehases, kus Edgar Paalme, «Kalevi» üks tulihingelisemaid aktiviste, töötab praegu vaneminsener-dispetšerina.

«Alustada tuli sõna otseses mõttes nullist,» tähendas Edgar Paalme, «sest kehakultuurikollektiivi mõiste oli tollal paljudele tundmatu. Kasvuraskustest saime aga üle — vestlesime, veensime, püüdsime olla eeskujuks. Hea, et töökaaslaste hulgas leidis spordihuvilisi. Inimesed hakkasid pisitasa aru saama kehakultuuri kasulikkusest. Tekkisid esimesed sektiioonid. Hakkasime treenima ja võistleva. See omakorda tiivustas. Siis, kui meile autasu anti, oli telefonivõrgus üpris vähe neid, kes ei sportinud.»

ESIMENE AUTASU

Tallinna Telefonivõrgu meeskonnas oli Edgar Paalme omal ajal ka üks täpsemaid korvikütte.

Jutt läks Paalme lemmikalale — võrkpallile. Oli ju tema üks esimesi, kes pärast Tallinna vabastamist hakkas «Kalevi» võrkpallile alusmüüri laduma. Tema, Valter Mäe, Ivan Dratšovi ja teiste entusiastide rajatud vundament oli tugev: võrkpall on «Kalevis» kujunenud üheks populaarsemaks ja massilise- maks spordialaks.

Oma tehase kehakultuurikollektiivi tegevuses lööb Edgar Paalme praegugi aktiivselt kaasa — on nõukogu liige. Mullu kaitses ta tehase spordiau lauatennis ja orienteerumises. Ka võrkpallist pole Paalme veel loobunud.

Suurte kogemustega spordiorganisaatorile on usaldatud Masinaehituse Töölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee spordikomisjoni juhtimine.

«Kalevi» esimene võrkpallinaiskond — mitmekordne Eesti NSV meister. Vasakult: V. Gavrilova, L. Puusepp, N. Kruus, O. Rohtmaa, L. Vitsur ja H. Tiits.

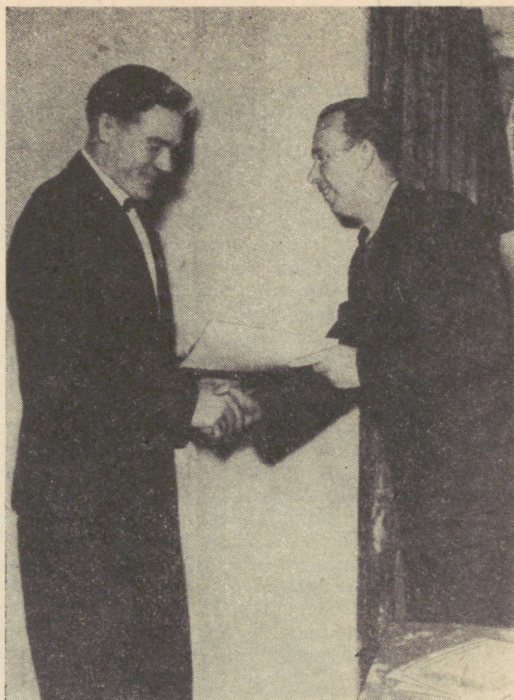
Alati tegevuses

Erich Truumure juhib ühiskondlikus korras juba viiendat aastat «Kalevi» Kingissepa rajooninõukogu. Tema kuulub nende hulka, kellele sport on nii-öelda verre läinud. Ja kas saabki teisiti — spordiühingu tegevuse juhtimine nõuab paljut. Kui seda ei tehta entusiasmi ja südamega, siis jäävad soovitud tulemused ära.

Kingissepa nõukogu töötulemused pole laita. Viimase kolme aasta jooksul on spordiühingu read märgatavalt kasvanud. Edukalt areneb staadioni ja väljakute rajamine. Kingissepa kalevlased on hästi esinenud vabariiklikel võistlustel võrkpallis, kergejõustikus, lauatennises, jahilaskmises ja teistel aladel. Nõukogude Liidu ametiühingute XIII kongressi tähistamiseks võetud kohustuste ja plaanide täitmisel oldi vabariigis esimeste hulgas.

Siis, kui õhtul koguneb mõni sektsioon oma koosolekut pidama, võtab Truumure kindlasti sellest osa. Kui on pühapäeval kusagil võistlused, ei jäta esimees sinna minemata.

Võimeka spordiorganisaatori tööd hinnati. Käesoleval aastal valisid Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kingissepa Nõukogu liikmed kommunist Erich Truumure nõukogu esimeheks. Talle usaldati kogu Kingissepa rajooni spordielu juhtimine. Energiat ja tahet Truumurel jätkub. Üheaegselt täidab ta praegu «Kalevi» rajooninõukogu ühiskondliku esimehegi ülesandeid.

Erich Truumure autasustab tuntud kergejõustiklast ja aktivisti Heino Rauna.

Täitevkomitee esimees

ja «Kalevi» ühiskondlik aktivist

«Valga kuuleb. Rääkige, palun! Telefoni juures on täitevkomitee esimees.»
«Seltsimees Rogenbaum, lubage teid kui «Kalevi» Valga Territoriaalnõukogu ühiskondlikku esimeest kõigepealt õnnitleda spordiühingu 20. aastapäeva ning teie autasustamise puhul «Kalevi» Kesknõukogu aukirjaga!»

«Täna. Peab tunnistama, et «Kalevi» Valga Territoriaalnõukogu tegevuses on viimaste aastate jooksul märkimisväärsed saavutusi. Suuremaks võib pidada võimla ehitamist, mis on kujunenud käesoleval ajal Valga spordielu keskuseks. Praegu tegeleb territoriaalnõukogu mängudeväljakute ehitamisega. Varakevadel seisab aga ees staadioni rekonstrueerimine. Spordibaaside rajamisel on «Kalevit» pidevalt abistanud rajooni täitevkomitee.»

«Mida soovite omalt poolt kalevlaste peale aastapäevaks?»

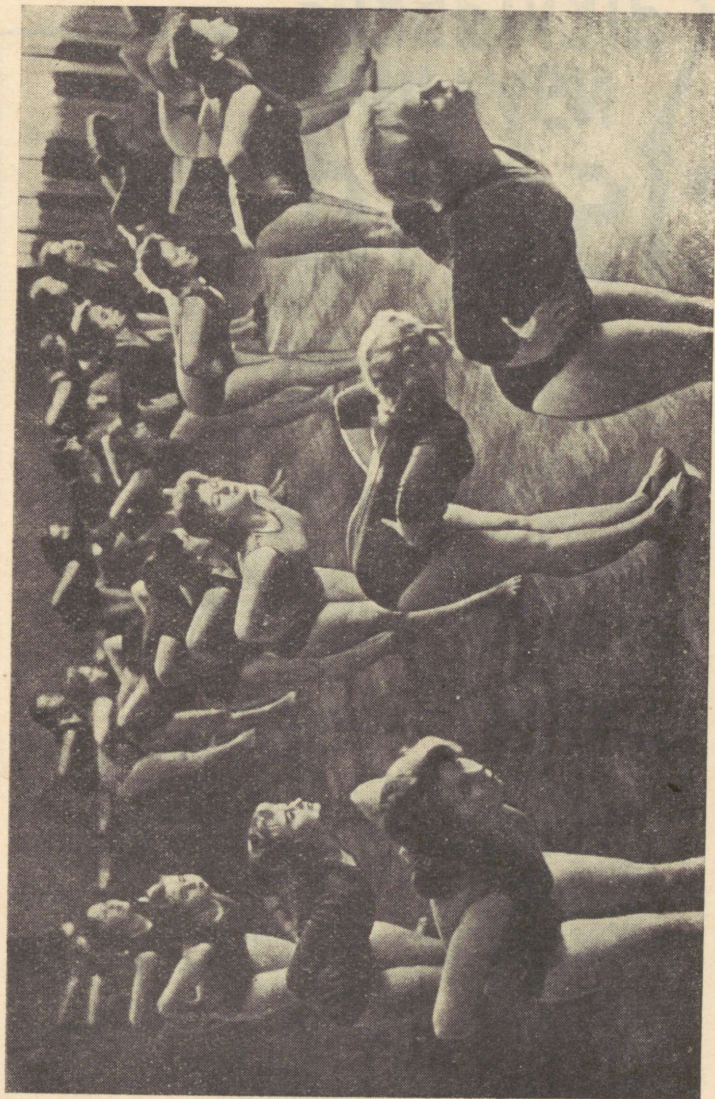
«Esiteks arvan, et «Kalevi» nõukogud peaksid kõikjal tugevdama sidet kohalike organitega, eeskätt täitevkomiteedega. See on väga oluline. Teiseks soovin, et «Kalevi» tungiks sügavuti massidesse, et tuhanded uued töötajad ja noored leiaksid kehakultuurikollektiivides endale meelepärase tervisliku tegevuse. Kolmandaks — kordaminekuid üleliidulistel võistlustel.»

Ühiskondlik töö spordiühingus organisaatorina ja aktiivi kasvatajana on olnud heaks kooliks nü mitmelegi, kellest on saanud juhtivad töötajad partei-, nõukogude või majandusorganites. Nii on ka omaaegse andeka suusataja, praeguse esimehe kommunist Kalju Rogenbaumiga.

E. KALDMA

Valga Rajooni Tööraha Saadikute Nõukoogu Täitevkomitee istungit juhatab Kalju Rogenbaum.

«Kalevis» on viimasel ajal suure populaarsuse võitnud naiste tervisevõimlemine. Alnuükski Tallinnas tegutseb kauget üle saja rühma. Pildil näeme tubakavabriku «Leek» töötajaid täitmas ajakirja «Nõukoogude Naine» korrespondentsvõistluste kava.

Kalevlased- NSV LIIDU meistriid

1943. a.

Aadu Tarmak	kergejõustik
Raivo Armi	kergejõustik

1944. a.

Aadu Tarmak	kergejõustik
Edgar Puusepp	kl. maadlus

1945. a.

Erich Veetõusme	kergejõustik
Richard Triik	mootorisport
Erich Tomson	mootorisport

1946. a.

Heino Lipp	kergejõustik
Raivo Armi	kergejõustik

1947. a.

Heino Lipp	kergejõustik
Juhan Looaru	vabamaadlus
Edgar Puusepp	kl. maadlus
Paul Keres	male
Johannes Tomson	mootorisport
Ernst Kusmanov	purjetamine
Eli Kaldma	purjetamine
Ilmar Pork	purjetamine

1948. a.

Heino Lipp	kergejõustik
Hugo Rausberg	kergejõustik
Juhan Looaru	vabamaadlus
Nikolai Matvejev	jalgrattasõit

1949. a.

Uno Kiivet	korvpall
Heino Krevald	korvpall
Joann Lõssov	korvpall
Heino Kruus	korvpall
Olaf Õun	korvpall
Harri Russak	korvpall
Georg Rekker	korvpall
Ernst Ehaveer	korvpall
Ilmar Kullam	korvpall
Viktor Laats	korvpall

1951. a.

Erich Veetõusme	kergejõustik
Heino Lipp	kergejõustik
Asta Mittov	lauatennis
Paul Keres	male
Tamara Trossi	mootorisport
Nikolai Matvejev	jalgrattasõit
Ernst Kusmanov	purjetamine
Ants Raud	purjetamine
Asta Spitz	purjetamine
Ilse Kaasik	purjetamine
Ester Käppa	purjetamine
Anne Reintam	ujumine

1952. a.

Meta Viirmäe	ratsutamine
Aino Vars	ratsutamine
August Englas	vabamaadlus

1953. a.

Ants Raud	purjetamine
Gunnar Prits	purjetamine
Hans Kaasik	purjetamine
Asta Spitz	purjetamine
Elmar Runge	vabamaadlus

1954. a.

Ester Käppa purjetamine
Veljo Hamburg purjetamine
Ingrid Kuusik purjetamine
Elmar Runge vabamaadlus

1955. a.

Alfred Frants lauatenis
Aleksander Kanepi lauatenis
Irina Saar lauatenis
Asta Spitz purjetamine
Ilse Kaasik purjetamine
Aurora Pikes purjetamine
Leane Kiiv purjetamine
Otto Raud jääpurjetamine
Sergei Kaškin vabamaadlus

1956. a.

Helmut Puur kl. maadlus
Ester Käppa purjetamine
Ingrid Kuusik purjetamine
Veljo Rammo purjetamine
Uno Kajak suusasport

1957. a.

Ester Käppa purjetamine
Ingrid Kuusik purjetamine
Veljo Rammo purjetamine
Johannes Arvi vee-mootorisport

1958. a.

Ants Raud jääpurjetamine
Erich Lamp jääpurjetamine
Eve Uusmees ujumine
Edgar Tiits vee-mootorisport

1959. a.

Vladimir Girs jääpurjetamine
Vello Kõrge jääpurjetamine
Eve Uusmees ujumine
Hillar Heinsalu vee-mootorisport
Maie Heinsalu vee-mootorisport
Jaan Künemäe mootorisport
Endel Piiper mootorisport
Õilme Kaseorg mootorisport

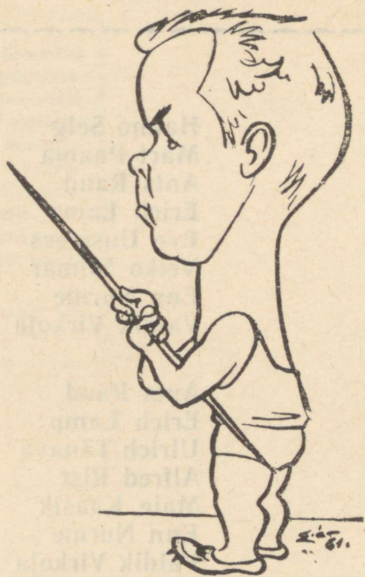
Kolm KULDMEDALI- OMANIKKU

NSV Liidu meistrivõistlustel ületas kalevlane Erich Veetõusme 1500 m jooksus neljal korral esimesena finišijoone.

*
Mart Paama kuulub kindlalt Nõukogumaa odaviskajate esiritta.

*
II rahvaste spartakiaadilt tõi Eve Maurer (Uusmees) koju «kulla» 200 m rinnuliujumises. See on silmapaistvamaid saavutusi meie nimeka kuldujuja võitudeseerias.

1960. a.

Hanno Selg	kaasaegne viievõistlus
Mart Paama	kergejõustik
Ants Raud	jääpurjetamine
Erich Lamp	jääpurjetamine
Eve Uusmees	ujumine
Veiko Siimar	ujumine
Enn Nurme	vee-mootorisport
Valdik Virkoja	vee-mootorisport

1961. a.

Ants Raud	jääpurjetamine
Erich Lamp	jääpurjetamine
Ulrich Tänav	jääpurjetamine
Alfred Rist	jääpurjetamine
Maie Kaasik	vee-mootorisport
Enn Nurme	vee-mootorisport
Valdik Virkoja	vee-mootorisport
Ants Seiler	autosport

1962. a.

Jaan Roots	kl. maadlus
Hille Sarapuu	mootorisport
Endel Kiisa	mootorisport
Gunnar Holm	autosport
Ants Rüütel	autosport
Igo Rätsep	autosport

1963. a.

Jaan Roots	kl. maadlus
Ants Raud	jääpurjetamine
Erich Lamp	jääpurjetamine
Jüri Lill	vee-mootorisport
Malev Laiv	autosport
Enn Griffel	autosport
Igo Rätsep	autosport
Jaan Purret	autosport
Uno Aava	autosport
Maire Miljan	orienteerumine
Rein Tõnuri	orienteerumine
Arne Kivistik	orienteerumine

«Kalevi» ridadest on võrsunud üle neljasaja meistersportlase, kellest paljud on kaitsnud meie suure kodumaa spordiauhuvahelisel areenil. Nende energia, püsivus ja tahtjõud on eeskujuks sirguvale põlvkonnale, uuele vahetusele meie spordis, kellelt ootame uusi rünnakuid spordimeisterlikkuse kõrguste vallutamisel.

Tee algajast meistrini pole sile ega sillutatud...

Paul Keres kuulub nende hulka, kes on võitnud kogu maailma sümpaatiat. Suurte malemaratonide ajal soovitakse Keresele edu mitte üksi meie hüiglasliku kodumaa kõigis nurkades, vaid kõikjal, kus leidub tema talendi austajaid.

Alates 1935. aasta Varsavi maleolümpiast, on Keres külastanud kümneid maid, sadu linnu. Pole kuulnud, et Keres kuuluks «Kalevi» turismisektsiooni, kuid sellel alal võivad teda ületada ainult M. Zikmundi ja I. Hanzelka taolised rännumehed. On juhtunud Helsingis, Stokholmis, Göteborgis, Londonis, Amsterdamis, Budapestis, Prahas, Münchenis, Zürichis, Viinis, Belgradis,

*Kalevlane,
keda teab
kogu maailm*

Madriidis, Buenos Aireses ja teistes linnades, et Narva—Pärnu mees Paul Keres juhatab mõnele kohalikule elanikule lahkesti kätte tähtsama asutuse või tänava. Kodumaal seltsimees Keres, tuleb tal mujal leppida tiitlitega, nagu sir Keres, Herr Keres, sinjoor Keres, monsieur Keres, don Keres jne.

Paul Keres ei kuulu mitte üksi «Kalevi», meie vabariigi ja Nõukogudemaa malepere raudvarasse — tema looming kuulub kogu maailmale.

Vähem on tuntud Kerese mitmekülgsus. Kui siiski veel mäletatakse, et kunagi oli Paul Keres «Kalevi» vabariiklikus tennise-edetabelis esimese kümne hulgas, siis meie maleparemik on õppekogunemistel ja suveturniiridel kogenud rohkematki. Paljusid malemehi on ta «matistanud» lauatenisereketiga, edestanud ujumises, ületanud kalasaagiga, mööda mänginud jalgpallis, hämmastanud korvirõnga all. Ning Vladas Mikenas meenutab

veel tänini judinaga üht autosõitu Hamburgi magistraalil, kus Keres kihutas nii, et pilk kiirusmõõtjale muutis Leedu malekuulsuse näost kaameks.

Põhiteemaks jääb Keresel muidugi male. Tema pikk ja edukas malekarjäär on kõigile hästi tuttav, samuti rohkearvulised raamatud ja sõnavõetud ajakirjanduses, raadios, televisioonis. Suurele töökoormusele vaatamata leiab põline kalevlane Paul Keres aega ka esinemisteks malesimultaanidega «Kalevi» kollektiivides ning seda ka väljaspool Tallinna.

Rahvusvaheline suurmeister ja NSV Liidu teeneline meistersportlane Paul Keres kuulub juba 28 aastat maailma maleparemikku. Kunagi imetleti noore Kerese julgust staažikate tuusadega mängides, nüüd hämmastab tema raugematu energia noorema generatsiooniga heideldes. Alates 1939. aastast ründab Keres maailmameistritiitlit. Kui palju kordi on tal tiitlimatšist vaid õige pisut puudu jäänud! Kuid Keres pole meelt heitnud. Rünnak jätkub. Kas Keres jõuab ihaldatud eesmärgini või mitte, ikkagi jääb ta maailma maleajaloos üheks suuremaks suurmeistriks.

J. RANDVIIR

ESIMENE ESIMESTE HULGAS

Ester Käppa oli üks neist esimestest purjespordientusiastidest, kes 1947. aastal vajutasid labida Pirita jõe kaldasse, sinna, kus nüüd kõrguvad «Kalevi» jahtklubi hooned ning asub jahisadam. Sellest ajast peale sai purjesportlaste ühistööga rajatud klubi talle teiseks koduks.

Teisiti see nagu ei saanudki olla, sest meri vajutas Ester Käppa elule oma pitseri juba õige varajases nooruses. Vahuseid laineharju ja valgeid purjekolmnurki Haapsalu lähel ei suutnud ta kuidagi unustada.

Ester oli siis pisike tüdrukutirts, kui isa esimest korda jahirooli tema kätte usaldas. Polnud kerge allutada suurt jahti oma tahtele. Kuid huvi ja püsivus kandsid peagi vilja — Estrist sai roolimees.

Treeningud jätkusid hiljem «Kalevi» jahtklubis. Kui spordiühingu esimestel meistrivõistlustel startisid esmakordselt meie vabariigis 12 naispurjesportlast, siis oli Ester Käppa see, kes lahkus võistluselt võitja karikaga. Iga treeningu ja võistlusega suurenes vilumus, kogunes uusi teadmisi ja võtteid. Kogu oma vaba aja pühendas Ester Käppa enda ja oma naiskonna meistrilikkuse tõstmisele.

Tallinna ja vabariigi meistritiitlile oli loomulikuks jätkuks 1951. a. NSV Liidu meistri kuldmedal. Veel kolmel korral koos Veljo Rammo ja Ingrid Kuusikuga võitis ta meie maa meistritiitli.

Jaht ja meri ei seganud Ester Käppat arstiteaduse saladustesse tungimast. Temast sai lastearst.

Praegu õpib Ester Käppa Leningradis pediaatriainstituudi aspirantuuris. Veel aasta, ja meie arstide kaader täieneb tõenäoliselt uue meditsiinikandidaadi võrra. Ka jahtklubis oodatakse Ester Käppa tagasitulekut. Meri ja purjed kutsuvad, ja sellele kutsele ei ütle Ester Käppa kunagi ära.

E. KALDMA

Kalevite kange poega

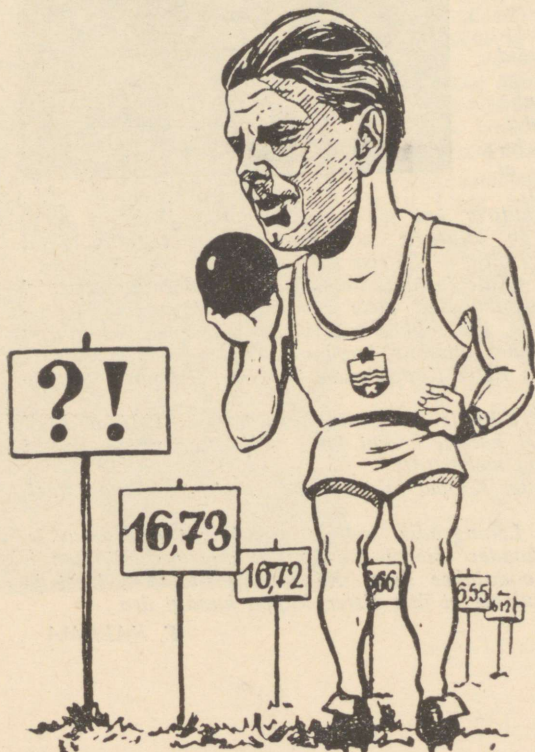
Vähe on Nõukogude Eestis selliseid suurtleete, kes oleksid vabariigi ning kogu Nõukogudemaa spordisõprade peres nii tuntud ja populaarsed kui Heino Lipp.

Neljateistkümne aasta jooksul on ta kümme korda seisnud NSV Liidu meistri aupodiumil: 6 korral kuulitõukes, 2 korral kettaheites ja kümnevõistluses. Peale kümne kuldmedali on ta üleliidulistelt meistriõistlustelt koju toonud 3 hõbe- ja 3 pronksmedalit. NSV Liidu rekordeid on Heino Lipp ületanud 13 korral, Euroopa kuulitõukerekordit aga 6 korral! Vabariigi meistritiitleid on tal tervelt 21 (kuulitõukes 6, kettaheites 6, kümnevõistluses 5, 110 m tõkkejooksus 2, 400 m 1 ja 400 m tõkkejooksus 1). Seejuures on tema nimi kantud Eesti NSV rekorditabelisse tervenisti 16 korda. Vabariigi esindusvõistkonna koosseisus on ta võistelnud 30 korral. Kadestamisväärt statistika.

1949. a. lõpetas Heino Lipp edukalt Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuri-teaduskonna kergejõustiku erialal. Pärast ülikooli lõpetamist töötas Tartus «Kalevi» kergejõustikutreenerina ja ülikooli kergejõustikukateedri õppejõuna.

Alates 1. detsembrist 1960. a. rakendab Heino Lipp võistlusradadel omandatud rikkalikke kogemusi praktilises pedagoogilises töös kehalise kasvatusõpetajate ettevalmistamisel Ed. Vilde nimelises Tallinna Pedagoogilises Instituudis, kus ta on kehakultuuri-teaduskonna kergejõustikueriala juhataja.

Oleks ülekohtune jätta märkimata Heino Lipu ühiskondlikku tegevust. Ta on vabariigi kergejõustikukoondise tõukajate-heitjate hooldustreener, föderatsiooni treenerite nõukogu ning Tallinna kergejõustikusektiooni aktiivne liige. Tema teaduslik töö ja tema poolt vändatud õppefilmid on suurepäraseks abistavaks materjaliks paljudele sportlastele.

Sportliku pikaealisuse ere näide

Meil poie palju selliseid spordimehi, kellele on antud nii NSV Liidu teenelise meistersportlase kui ka NSV Liidu teenelise treeneri nimetus. Niisuguseid sportlasi, kes on suutnud püsida aktiivsete tippsportlaste esireas üle kahekümne aasta, on meil kalevlasi ainult üks — Joann Lõssov.

Juba enne sõda oli ta Eestis tuntumaid korvpallureid. Ja veel nüüdki, rohkem kui kahekümmend aastat hiljem, mängib Lõssov edukalt koos oma õpilastega Ed. Vilde nimelise Tallinna Pedagoogilise Instituudi korvpallimeeskonnas. Sellist sportlikku pikaealisust kohtame haru harva.

Koolipoisina paistis Joann Lõssov silma mitmekülgse sportlasena, tegeles paljude aladega. Nii sai nooruk hea füüsilise ettevalmistuse ja eks see ongi olnud tema pikaajalise vormisoleku aluseks. Kuid Lõssovi otse fenomenaalne virtuooslikkus kujunes järjekindlas, väsimatus individuaalses treeningus. Selles osas me praegugi temale naljalt väärilist ei leia.

Suures Isamaasõjas autasustati Joann Lõssovit lahinguülesannete eeskujuliku täitmise eest medaliga «Vapruse eest» ning medaliga «Võidu eest».

Aastail 1947 kuni 1953 oli Joann Lõssov NSV Liidu korvpalli koondmeeskonna kapteniks ja kaitses meie maa spordiaur paljudel rahvusvahelistel võistlustel Tšehhoslovakkias, Rumeenias, Jugoslaavias, Ungaris, Hiinas, Saksa DV-s, Prantsusmaal, Rootsis ja Soomes. Kahel korral on ta võitnud Euroopa meistritiitli, XV olümpiamängudel 1952. a. Helsingis saavutas hõbemedali. NSV Liidu teenelise meistersportlase nimetus anti talle juba 1947. aastal.

1955. a. lõpetas Joann Lõssov Leningradi Lesgafti-nim. Kehakultuuriinstituudi spordimängude erialal. Oskuslikult oma rikkalikke kogemusi kasutades õpetab ta praegu Ed. Vilde nimelise Tallinna Pedagoogilise Instituudi kehakultuuriteaduskonnas spordimängude eriala juhatajana tulevasei kehakultuuripedagooge.

R. ISOK

Meie vabariigi kaks tenniseluksust Velve Tamm ja Maria Kull pärast järjekordset edukat mängu NSV Liidu 1963. aasta sisemeistrivõistlustel «Kalevi» spordihallis.

SPORTLANE- NOVAATOR

Velve Tamm võttis tennisereketi esmakordselt kätte 1947. a. sügisel. Juba õppeaastad tõid talle esimesi võite koolinoorte hulgas nii Tallinnas, vabariigis kui üleliidulistel võistlustel. Kõigile oli selge, et on ilmunud esimene ere talent Nõukogude Eesti naiste tennis. Velve Tammel tuli oma arenguteel võidelda mitte ainult vanema kogenud põlvkonnaga, vaid ka kogu vana stiiliga. Uus, atleetlik ründav stiil tegi siis meestegi tennis. Alles esimesi samme. Ja Velve Tamm tõestas, et ka naised võivad ja peavad sellele teele asuma, et oma mänguklassi resoluutselt tõsta.

Nii tähendas Velve Tamme esmakordne meistriktulek 1952. aastal ühtlasi uue stiili võitu. Pööratakse uus lehekülj Eesti NSV tennis, kus ka naismängijailt nõutakse võrgumänguuskust, võrgurünnakuid, tilkpalli kasutamist ja vastavaid füüsilisi võimeid — kiirust ja vastupidavust. Seega võib Velve Tamme pidada sportlaseks-novaatoriks, kes tõestas praktikas, et uus stiil on parem ja sellega saavutatav mänguklass kõrgem.

1953. aastal saavutas Velve Tamm NSV Liidu juunioride meistrivõistlustel Tallinnas kaks esikohta (üksik- ja segapaarismängus). Aasta hiljem tuleb ta esmakordselt Eesti NSV absoluutseks meistriks.

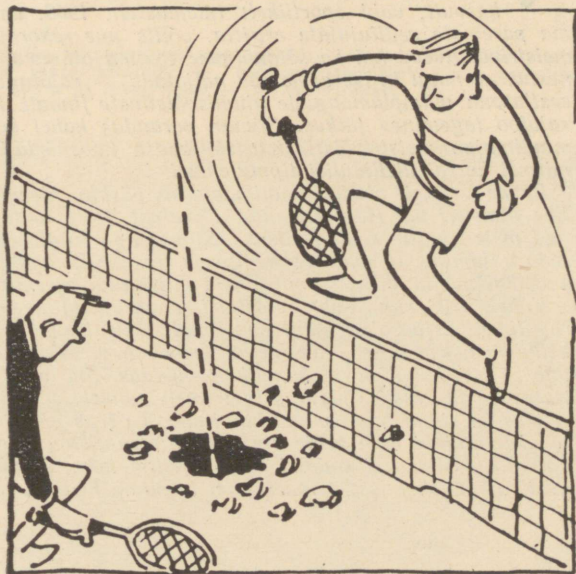
Eriti paistab Velve Tamm silma paarismängudes, kus tema taktikaline taip, etteaimamisoskus ja välkkiire reaktsioon peegelduvad eriti ilmekalt. Oheksal korral tuleb ta vabariigi meistriks ja kaheksal korral üleliidulistel võistlustel auhinnalisele kohale. 1957. aastal võidab ta rahvusvahelise turniiri Moskvas naispaarismängus koos V. Titovaga ja kolm aastat hiljem koos tšehhitar V. Sukovaga.

Velve Tamm on olnud meie vabariigi koondvõistkonna üks alussambaid juba kümmekond aastat.

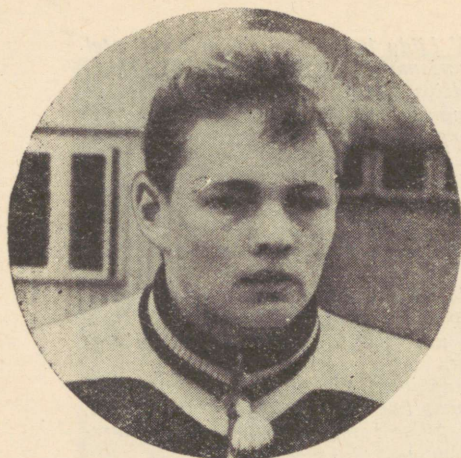
Tema poolt meie tennis ajalukku kirjutatud sisukas peatükk pole aga veel kaugeltki lõpetatud. Kuigi Tamm töötab praegu Tallinna Tenniseklubi treenerina, kasvatahes väikestest tüdrukutest uut meistrite vahetust, on tal kindel kavatsus ka ise veel kaua kaasa lüüa.

Velve Tammest kirjutades pole küllaldane jutustada ainult tema võitudest tennisväljakuil, ütlemata ühtki sõna temast kui alati heatujulisest sõbrast, abivalmis kaaslasest võistlusreisidel, energilisest organisaatorist — suurepärasest eeskujust meie tulevastele meistritele.

G. TAFT

See oli alles
võrgurünnak...

Veiko trügib edasi

Veiko Siimarit loetakse meie vabariigi suurimaks ujujaks, seda mitte kasvult, vaid sportlikelt tulemustelt. 1960. aastal kerkis ta maailma paremate seliliujujate esiritta, võitis uue rekordiga niihästi NSV Liidu meistrivõistlused kui ka sõiduõiguse Rooma olümpiamängudele. Seal tal õnnestus — nagu ta ise armastab naljatada — «ajalugu teha»: jõudis esimese eestlasena olümpiamängude ujumisvõistluste finaali. Kahel järgmisel hooajal «ajaloo tegemine» jätkus. Siimar parandas kahel korral Euroopa rekordit, maailmajao meistrivõistlustelt tõi kaasa hõbemedali, kodus aga parandas mitmel korral üleliidulisi tiptulemusi.

Raske on meie oludes maailmaklassis püsida. Meenutagem Ulvi Indriksoni, Eve Maureri või Heldur Lauritsa saatust, kelle andekuse edasiarendamiseks jäid meie ujulate seinad kitsaks. Siimar aga trügib edasi. Võib-olla on temal seda vajaminevat jonni rohkem, sest treener E. Takkeri antud treeninguülesanded nõuavad Veikolt omapoolset initsiatiivi, sisemisele jõule toetumist.

Vahel, eriti enne suuri võistlusi, ähvardavad need jõud üles õelda. Siis raputavad asjaosalist kahtluse piinad, tekib hirm läbikukkumise ees, hakkab kõikuma usk endasse. See on närvesööv aeg. «Kuulsus nõuab ohvreid,» mui-gab ta ise, kui kõik on õnnelikult möödas. See peen irooniline kommentaar iseenele aadressil räägib selget keelt sellest, et Siimari pole pea üksnes selleks, et sinna ujumismüts kinnitada. Ta teab väga hästi, et siin maamunal tehakse muidki asju peale ujumise, ja et need on isegi pagana tähtsad. Seepärast on Siimarist saanud kommunistlik noor, seepärast õpib ta TPI ener-geetikateaduskonnas, seepärast on ta silma heitnud teaduslikule tööle.

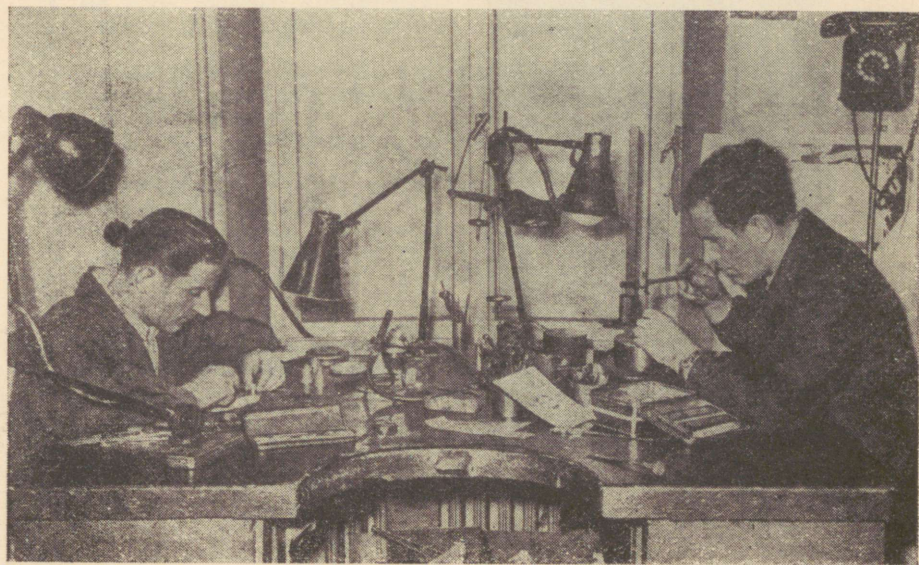
U. TÖNNUS

Konstruktor, ehitaja, sportlane

Jääpurjetajaks Ants Raud ei kavatsenudki saada. Teda tõmbasid avameri ja jaht. Kaks esimest NSV Liidu meistrikulda sai Raud svertpaadil M-20. Et aga aeg sügisest kevadeni pikaks venis, tegi tema nagu mitmed teisedki purjetajad tutvust jäälinnuga. Selgus, et jääpurjeka rooliratast polnud raskem hoida kui jahti roolipinni. Kiirus — kohati enam kui sada kilomeetrit tunnis! Selle võlule ei suutnud sportlane vastu panna.

Kuigi monotüüp-XV jääpurjekas peab vastama rangetele tehnilistele normatiividele, leidis Ants Raud, et sõiduomaduste parandamiseks, eelkõige kaalu vähendamiseks saab palju ise ära teha. Otsingud ja katsetamised kandis vilja. Tema konstrueeritud ja valmistatud jäälinnu metallosad osutusid endistest märksa kergemaks. Loominguline mõte aitas viimistleda ka taldu

Oks Tallinna Juveelivabriku eksperimentaaljaoskonna töölaudadest. Siin meistravadki meie tuntud jääpurjetajad — neljakordsed NSV Liidu meistrid Erich Lamp ja Ants Raud — terasmatriitse.

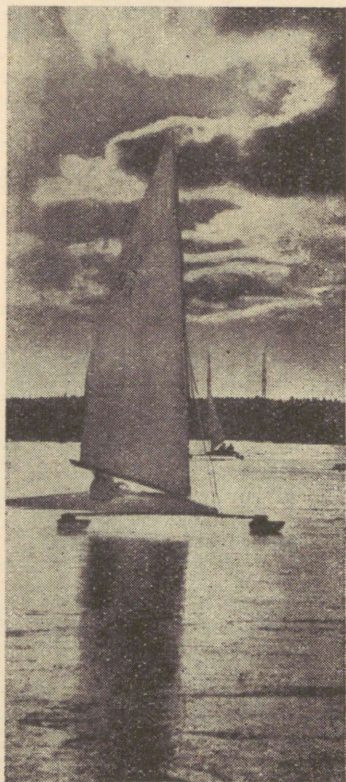

ja purjesid. Uuel hooajal on Raua monotüübil aga esmakordselt painduv mast.

«Kalevi» jääpurjetajate meeskond on neljal korral võitnud NSV Liidu meistrikarika. Ants Raua teened esinduse materiaalse baasi ettevalmistamisel pole väikesed. Oma soodimehe Erichi Lambiga on ta alati valmis meeskonnakaaslasli abistama.

Tallinna Juvelitehase eksperimentaaljaoskonnas töötab Ants Raud juba seitsmeteistkümnendat aastat. Kutseala parima matriitsilukksepa-graveerija foto on pidevalt tehase autaholil. Teisel pool töölauda istub Erich Lamp, kellest Ants Raua juhendusel on saanud samuti hea spetsialist.

Nendelt kahelt mehelt ootavad kalevlased uusi võite.

«Kalevi» Jäälinnud liuglevad peegelsiledal Harku järve jääil.

Nael kummi, ENDEL!

Vabariigi ühe parima mootorisportlasena on kalevlane Endel Kiisa pal-
sid kordi sööstnud Kloostrimetsas esimesena üle finišijoone, tõusnud
autasustamispeediumi kõrgeimale astmele, sõitnud tammepärjaga ehitult au-
ringi.

Mootorisportlaseks kiindus Endel Kiisa päris poisikesena. 13-aastaselt tegi
ta esmakordselt tutvust mootorrattaga. Sõitma õppis kiiresti. Esimesed
võistlused olid krossirajal.

Ta jälgis hinge pidades ringraja serval selleaegsete kuulsuste Johannes
Tomsoni, Jevgeni Gringauti, Karl Rinaldo, oma tulevase treeneri Richard
Lauri ja paljude teiste julget kihutamist. «Minust peab saama ringraja-
sõitja!» Nii otsustas noormees.

Endel Kiisa oli kõigest 16-aastane, kui Pirita—Kose—Kloostrimetsa ring-
rajal langetati esmakordselt tema ees musta-valgeruuduline finišilipp, mis
tähenaldas esikohta noorteklassis. See tiivustas: algas sihikindel ja pingeline
treening.

Koos sõidutehnika ja kogemustega arenesid ka vastupidavus, reageeri-
miskiirus, julgus, mis aga peasisi — tahtejõud. Tulid esimesed meistritiitlid
ja auhinnalised kohad üleliidulises ulatuses. 12-kordne Eesti NSV meister ja
7-kordne NSV Liidu medalivõitja — niisugune on Endel Kiisa sportlike saa-
vutuste bilanss täna.

Mullu võttis Kiisa koos Nikolai Sevostjanoviga osa MM-võistluste neljast

etapist. Tõst, nii sõitja kui ka masin polnud veel päris küpsed niisuguseks suurkonkurentsiks, kuid Sachsenringil saavutatud seitsmes koht maailma tugevamate hulgas eeldab mõndagi. Hollandist, Taanist, Saksa DV-st ja Soomest kaasatoodud kogemused kuluvad edaspidi tingimata marjaks ära. Võidupärjad «Kalevi» Vabariikliku Auto-motoklubi garaazis kroonivad ühtlasi ka klubi tublit kollektiivi, kogu spordiühingut, kes on loonud oma sportlastele kõik tingimused meisterlikkuse tõstmiseks.

Varsti saab Endel Kiisa uue kodumaise neljasilindrilise 350 sm³ võidusõidumootorratta, mis tehniliselt võimsuselt ja viimistletuselt peaks ületama kuulsate välisfirmade tooteid.

Jääme võidusõitjalt ja tema uuel «ratsult» uusi mehetegusid ootama.

Nael kummi, Endel!

E. KALDMA

KINDEL EESMÄRK

See oli pisut rohkem kui kaksteist aastat tagasi. 1951. aasta sügisel elasime koos Uno Kajakuga ühes ühiselamu toas. Oppisime Lesgafti-nimelises Kehakultuuriinstituudis.

Sportimeeste ühiselamu, nagu ikka. Kellel voodi all sangpommid või hantlid, kellel naelkingad, kettad, kuulid — ühesõnaga igapäevased tarbeesemed. Olgu hommikul enne loenguid või õhtul pärast õppimist — tahu ei antud neile kunagi.

Ainsana oli vaeslapse osas Uno. Hommikuti tegi ta voodite vahel igasuguseid vigureid, õhtuti sedasama. Tollal ei tulnud ühelegi suusahüppajale pähe mõelda mingist tehiskattega trampliinist. Aga harjutada tuli. Pärisime tihti Unolt: mis on tema eesmärk, mille vastu ta treenib? Alati oli vastus üks: pean saama meistriks. Millegipärast vangutasime päid. Kui tagantjärele aus olla, ei uskunud meist ükski, et Uno sellega toime tuleb. Pärast seda läksid meie teed hulgaks aastateks lahku.

Silm silma vastu kohtusime uuesti neli aastat hiljem. Uno oli just saabunud Cortina d'Ampezzost VII taliolümpiamängudelt. Noorukist, kellesse meie, toakaaslased Leningradi-päevilt, ei uskunud, oli saanud NSV Liidu

Uno Kajaku efektsest õhulennust on noortel palju õppida.

koondise liige suusakahevõistluses. Tulemus — koht kolmanda kümne seas — ei andnud muidugi põhjust erilisteks kiidulauludeks, kuid olümpiamängudest osavõtt ise on juba midagi.

Kuu aega hiljem kuulsime uuesti Uno Kajakust. Kirovis NSV Liidu meistrivõistlustel kahevõistluses jättis Uno seljataha olümpia seitsmenda N. Gussakovi ja kümnenda L. Fjodorovi ning võitis NSV Liidu meistrikuuldmedali. Algas oli tehtud, millele järgnes veel medaleid NSV Liidu meistrivõistlustelt, esikohti üleliidulistelt ametiühingute võistlustelt.

Mis viis Uno Kajaku nii kaugele? Arvan, et sihikindel töö, selge eesmärk. Ja ega muidu saavutagi spordis midagi.

Praegu me Uno Kajakut enam võistlemas ei näe: aeg ei säästa kedagi, eriti veel spordimehi. Nüüd, järjekordsete olümpiamängude künnisel, on aga Uno Kajak Nõukogudemaa kahevõistlejate koondise üks treenereid. Ei kahtle, et tal on siingi seatud kindel eesmärk.

H. MÄHAR

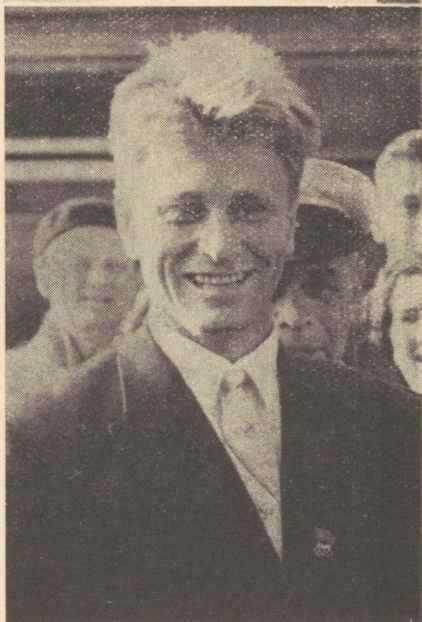
«Kalevi» kuulsusi. Alumisel pildil näeme jooksjaterivi eesotsas väsimatut Hubert Pärnakivi.

*

Erna Abeli (kõrval) pingutusis suusarajal on krooninud 40 Eesti NSV meistritiitlit.

*

Purjetaja Aleksander Tšutšev naasis Rooma olümpiamängudelt hõbemedali.

NÜÜD

ootab Tokio

1960. aasta. Nõukogude Ees-
kümneenda sünnipäeva künnisel. Vääri-
liselt tähistasid seda ka sportlased.

«Olen rõõmus, et suutsin täita mulle
pandud lootused. Eriti tunnen rõõmu,
et see toimus ajal, millal kogu meie
rahvas valmistub tähistama Eesti NSV
20. aastapäeva. Olgu see minupool-
seks tagasihoidlikuks kingituseks va-
bariigi juubeliaastapäevaks,» rääkis
Hanno Selg Moskvast, kui talle oli
kätte antud NSV Liidu meistri kuld-
medal viievõistluses.

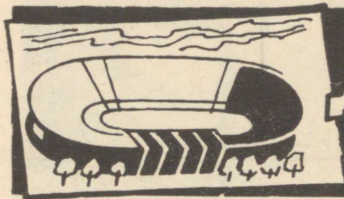
Kuldmedal avas Hannole tee Rooma
olümpiamängudele. Sealgi ta alt ei vedanud: tuli meeskonnaga hõbemedala-
le. Isiklikku esinemist tumestas pisut ebaõnn. Kuid millisel spordialal seda
ei juhtul

«Hanno Selja spordiala — kaasaegne viievõistlus — on raskemaid ja
mitmekülgsemaid. See nõuab mehist ratsutamisoskust, osavat relvakäsitse-
mist, täpset silma, vääramatut kätt ja raudseid närve, kehalist jõudu ujum-
israjal ning vastupidavust krossidistantsil!»

Nii iseloomustas üks «Spordilehe» lugejaid Hanno Selja spordiala, kui ta
saatis oma hääletussedeli 1960. aasta populaarseima sportlase selgitamiseks.
Rohkem kui pool ringküsitud osavõtjast andis siis oma hääle tubli viie-
võistleja poolt.

Kümnendat aastat on Hanno Selg viievõistluse radadel. Seljataha on jää-
nud juba kolm aastakümnet. See on vanus, kus paljud spordimehed loevad
end juba veteraniks. Kuid Hanno ei kavatse veel selga pöörata armasfatud
spordialale. Ees on uued olümpiamängud, ja need kohustavad. Mullu kevad-
del viibis Hanno Ungaris rahvusvahelistel võistlustel. Kuni viimase alani
püsis ta maailmakuulsate ungarlaste ees liidripositsioonil. Alles viimase
alaga õnnestus kahel ungarlasel temast mööduda. Hästi esines Hanno ka
kolmandal rahvaste spartakiaadil ja sügisestel NSV Liidu tugevamate viie-
võistlejate kohtumisel. Kokkuvõttes: Hanno Selg hoiab püssirohu kuiva.
Tokio ootab!

KALEVI EHITAB

Sel ajal, kui Sørve säärel Ja-jatas viimane lask, mis kuu-lutas fašistlike anastajate lõplikku väljakihutamist Eestimaalt, lahen-dasid «Kalevi» aktivistid noore spor-diühingu kõige pakilisemat ülesan-net — spordibaaside taastamist ja ehitamist.

Tallinnas olid esimesteks objektideks endine töölisvõimla Pärnu maanteel, Mustamäe ujula, praeguse lastestaadioni spordiväljakud, Tar-tus fašistide poolt autode parkimis-platsiks muudetud staadion, Kohtla-Järvel purustatud ujula, Võrus ten-nise- ja võrkpalliväljakud. Vabarii-gi teistes keskustes alustati sõjamõ-lus kuidagi säilinud spordibaaside arvelevõtmist ja korrastamist.

1946. aastal peetud «Kalevi» esi-mesel vabariiklikul kongressil ka-vandati plaanid spordiehitiste võrgu rajamiseks meie vabariigi kõigis kes-kustes.

ESIMENE PÄASUKE

Kalevlased võtsid nõuks rajada kesknõukoogu hoone juurde mängu-destaadion. Ehitada spordibaas sõjas purustatud hoonete rusedele — see polnud kerge ülesanne. «Kalevi» võrkpallurid ja korvpallurid, võim-lejad, uisutajad ja ujuvad löid käed külge. Ja siis, kui uuel staadionil peeti esimesed võistlused, oli ühis-tööna valminud spordibaasist kõigil

suur rõõm. Talvel kaeti aga välja-kud jääga ja Tallinn sai esimese üldkasutatava liuvälja.

MITMEL RINDEL

Esimesed edusammud ja kogemu-sed ühiskondlike tööde organiseeri-misel lisasid aktiivile energiat. Pur-jesportlased Pirital, tennisistid Või-du väljaku ääres, jahimehed Musta-mäel hakkasid endile baase rajama.

Tundide arv, mille näiteks purje-sportlased ohverdasid oma spordi-baaside ehitamiseks, ulatus kümne-tesse tuhandetesse. «Kalevi» Pirita jahtklubi kujunes õige peatselt üheks Nõukoogudema suuremaks ja paremaks veesportdibaasiks. Kui klu-bi alustas tegevust, oli kai ääres kolm jahti. Nüüd aga seisab klubi sadamas 55 jahti, 93 sõudepaati, 14 mootorpaati, 20 jääpurjekat.

Ainult nõukoogude korra tingimus-tes on mõeldav niisuguse purjespor-dibaasi loomine. Olid ju kallid jahid kodanlikus Eestis kättesaadavad vaid «koorekihile».

Halvemad ehitajad polnud ka ten-nisistid. Võidu väljaku äärne maa-tükk sai peagi hoopis uue ilme. Valmis nägus hoone kõigi vajalike ruumidega, valmisid tennisivälja-kud, tribüün. Talvel sai aga uus spordibaas teiseks koduks ka hoki-mängijatele ja iluuisutajatele.

Oheaegselt jahtklubi avamiseqa

lõigati avatseremoonia juurde kuuluv punane lint läbi ka Mustamäe jahilasketiirus. «Kalevi» jahisportlased olid selle baasi ehitanud klubi säästude ning oma kätega.

KÕVA PÄHKEL

Leidus pessimiste, kes «Kalevi» järgmisesse ettevõtmisesse kahtlevalt suhtusid. Teatud põhjusi selleks oli, sest koht, kuhu otsustati rajada vabariigi suurimate spordiehitiste kompleks, oli Tallinna tolelaegne prügimägi, kõige mahajäetum koht linnas, täis inetuid talle, barakke ja Härjajõe jõe pärandatud roiskuvaid mülkaid.

«Kalevi» aktiivi see ei heidutanud. Esimese suurobjekti — staadioni — ehitamist alustati 1948. aasta sügisel. Peagi muutus see üldrahvalikuks objektiks. Staadioni maala planeerimisele rakendati mehhanisme, ehitustander laienes iga päeva. Kümned tuhanded tallinlased võtsid ühiskondlikus korras ehitustöödest osa. Kalevlaste ettepaneku — anda uuele staadionile komsomoli nimi — kiitis ELKNÜ Keskkomitee büroo heaks. Ehitustöösse lülitusid tuhanded kommunistlikud noored.

Saabuski oodatud päev — 1955. aasta 15. juuli. Komsomoli-nimeline staadion oli valmis. Avapidustused langesid ühte Eesti NSV 15. aastapäevaga ja kujunesid sportlaste ning ehitajale meeldejääviks sündmuseks.

Ehitustegevus Tallinna «Lužniki» territooriumil ei vaibunud. Tennise keskstaadion oli kalevlaste, eelkõige tennisistide pere järgmine objekt. Kümned tuhanded tunnid ühiskondlikku tööd kandsid taas vilja: Tallinn rikastus liigi paarikümne ten-

niseväljaku ning ajakohase klubihoone võrra.

Tennise keskstaadioni ehitamine polnud veel lõppenud, kui kunagise Tiigiveski soostunud pinda hakati rammima betoonvaui, millele hiljem pidid toetuma suure spordihalli taskaared.

Ajakohases spordihallis, mis anti eksploatatsiooni 1962. aastal, on kaks tenniseväljakut, jooksurajad, kergejõustikusektorid, korvpalliväljak ja kõik vajalikud ruumid sportlastele, treeneritele ning 4000 spordisõbrale.

TALLINLASTE EESKUJUL

Hoogsast ehitustegevusest Tallinnas võtsid agaralt eeskuju ka vabariigi teiste keskuste kalevlased. Tar-

Kolmekordne Nõukoogude Liidu meister maadleja Juhan Looaru oli spordibaaside taastamiselgi esimeste hulgas.

Esimesed võistlused vastvalminud mängustaadionil «Kalevi» Kesknõukoogu hoone juures.

tus haarasid initsiatiivi üliõpilassportlased, TRÜ juhtkonna kaasabil valmisid Emajõeel sõudebaas, staadion, võimlad ja vabariikliku tähtsusega spordibaaside kompleks Käärikul. EPA spordiklubi sai võimla. Tartu jahimehed rajasid endile kaevik- ja kaarraja.

Viljandis rekonstrueeriti staadion, rajati mängudeväljakud, avati õppe-spordibaas, paadijaam.

Kalevlaste ja kohalike organite ühistööna rajati võimla Rakveres, Pärnus, Haapsalus ja Valgas, staadion Narvas, Kohtla-Järvel, Kehras, Pärnus, Tapal ja Kingissepas, kehakultuurihoone ja mängudestaadion Paides ning palju muud.

Ühingu sportlased said enda kasutusse ka mitu suuremate ettevõtete poolt rajatud baasi, nagu Aseri Keraamikatehase staadioni ja võimla, Järvakandi ujula, Tootsi Turbakombinaadi mängudeväljakud, Kehra Tselluloosikombinaadi ja Pärnu Ehitus-Remondivalitsuse võimlad, Pärnu Metsakombinaadi staadioni.

Järjest suuremat hoogu võtab Tallinna, Tartu, Kohtla-Järve ja teiste keskuste jahi- ja kalasportlaste baa-

side ning väljasõidukohtade rajamine looduslikult kaunitesse paikadesse.

LASEME KÕNELDA STATISTIKAL

Kolmanda aastakümne lävel teinudavad «Kalevi» liikmeid 21 staadioni, 44 võimlat, 6 kehakultuurihoonet, 59 ujulat ja veespordibaasi, 84 jahilasketiiru, turismi- ja väljasõidubaasi, 383 korv- ja võrkpalliväljakut, 57 tennise-, 37 jalgpalliväljakut, 82 suusabaasi, 22 liuvälja jms.

Nõukogude ja ametiühinguorganisatsioonid on «Kalevit» pidevalt finantseerinud spordiehitiste rajamisel. Ainuüksi viimase kümne aasta jooksul on spordiühingule selleks eraldatud 864 000 rubla. Kas ei väljendu selles kõige reljeefsemalt hoolitsus kasvava põlvkonna igakülgse füüsilise arenemise eest, kehakultuuri ja spordi juurutamise eest nõukogude inimeste igapäevasesse ellu.

NEED JA TUHANDED TEISED

«Kalevi» sportlaspere on palju teinud. Nende aktiivsel osavõtul rajatud uued spordibaasid kõnele-

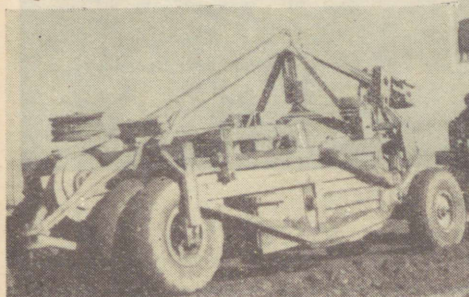
vad ennatsalqavast tööst ja entu-
siasmist. Tänu paljudele aktivisti-
dele on tänase «Kalevi» sportlastele
loodud kõik tingimused oma spordi-
meisterliikkuse tõstmiseks.

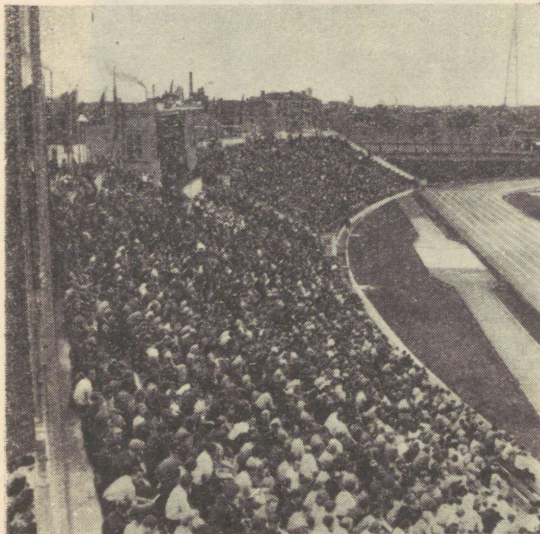
Nimetagem siinkohal spordibaasi-
de rajamise organisatoreid: endine
Eesti NSV Ametiühingute Nõukoogu
esimees L. Illisson, «Kalevi» Kesknõu-
koogu endised esimehed L. Lüüs
ja E. Kaldma, Kesknõukoogu spordi-
ehituste endised insenerid E. Valg,
E. Lapp, V. Joller, O. Saar, H. Som-
mer, arhitektid P. Tarvas, E. Nõva,
V. Toompark, U. Tõlpus, ühiskondli-
kud ehitajad R. Tavast, A. Ilves,
F. Raudsepp, A. Korba, A. Pusse,
A. Aavik, O. Osolin, J. Dudkin,
H. Tiits, V. Põlts, J. Rebane, H. Rai-
vet, Ü. Tarmisto, J. Ratas, J. Kuuda,
F. Kudu, R. Lulla, B. Parri, E. Sei-
ler, V. Kalam, H. Ojaste, E. Ardma,
N. Fedjukin, V. Pulk, R. Toomsalu jt.

PILK TULEVIKKÜ

Spordiühing kasvab ja koos sellega
suurenevad vajadused järjest uute
baaside järele. «Kalevi» Kesknõu-
koogu kinnitas spordibaaside ehit-
amise perspektiivplaani aastaiaks 1964
—1970. See on ulatuslik plaan, mille
eesmärgiks on täielikult lahendada
veel esinevad kitsaskohad.

Ajalooline fotomontaaž «Kalevi»
Komsomoli-nimelise staadioni ehi-
tustandriit.

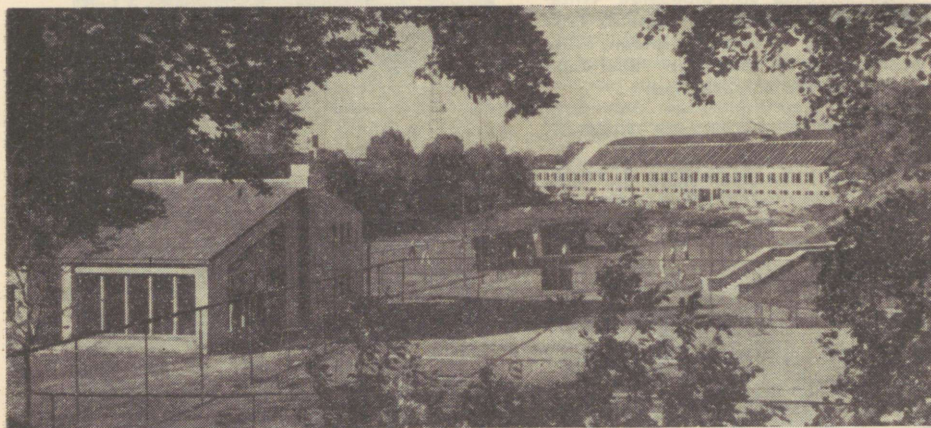
Keskseks ülesandeks on suure seisujala väljaehitamine Tallinnas, Tamme staadioni kapitaalne rekonstrueerimine Tartus, spordikoolide suvelaagri ehitamine Viitna järve äärde, tennise keskstaadioni täiendamine ning ajakohaste spordiehitiste rajamine vabariigi teistes keskustes. Tähtis koht perspektiivplaanis on käitiste, asutuste ja koolide spordibaaside ehitamisel.

Pole kahtlust, et see plaan täidetakse. «Kalevi» sportlaste senised teod kinnitavad seda veendumust.

Komsomoli-nimelise staadioni tribüünidel jätkub kohti 12 000 pealtvaatajale.

Osake Tallinna «Lužnikist». Esiplaanil tennise keskstaadioni hoone, taama spordihall.

„Kalevi“ Kesknõukogu

Praegune «Kalevi» Kesknõukogu valiti 9. mail 1962. a. asetleidnud VSÜ «Kalevi» VII vabariiklikul konverentsil.

KESKNÕUKOGU LIIKMED

A. Aasküla, J. Dudkin, V. Ehatamm, J. Elango, R. Hallik, Ü. Hendrikson, L. Härasing, A. Iirak, H. Jeret, V. Jegorov, A. Jürisson, J. Kangro, F. Kudu, V. Kõresaar, J. Koldre, E. Kruus, H. Laos, J. Levo, E. Lukk, J. Lurje, S. Leškin, H. Ling, M. Morel, V. Müil, I. Mikko, K. Murumets, H. Mürsepp, J. Nittim, G. Oserov, K. Peterson, E. Piisang, E. Pilliroog, Ü. Pärn, P. Pusep, H. Põiklik, E. Puri, E. Pokrovski, H. Rannamets, J. Rebane, F. Rommot, Ü. Reedi, K. Rogenbaum, V. Rammo, H. Raudmäe, V. Roots, J. Seljamaa, K.-R. Sillak, H. Särekanno, A. Sirkel, A. Sarap, H. Sisask, E. Sikk, U. Tõnnus, A. Toompalu, A. Tiik, E. Truumure, E. Uibo, A. Vaiksaar, A. Veldre, R. Virkus, A. Varga.

KESKNÕUKOGU LIIKMEKANDIDAADID

A. Ilves, L. Jüris, I. Kullam, H. Kala, J. Kallas, A. Lind, T. Luks, S. Leštajev, V. Lenk, L. Nappa, J. Peets, R. Penu, L. Raus, O. Ritson, J. Unger.

KESKNÕUKOGU REVISJONIKOMISJONI LIIKMED

U. Heinvere, L. Kallas, E. Rannu, K. Root, G. Rubanovitš, A. Tare, J. Tibar.

*

Pleenum valis VSÜ «Kalevi» Kesknõukogu esimeheks ja ühtlasi presiidiumi liikmeks J. Nittimi, aseesimeheks ja presiidiumi liikmeks V. Jegorovi ning presiidiumi liikmeteks J. Dudkini, R. Halliku, E. Piisangu, Ü. Pärna, Ü. Reedi, E. Pilliroo, E. Uibo, V. Vaiksaare ja A. Veldre.

SPORDI VÕITUDE SEPAD

Kes palju otsivad ja vähe leiavad

Neil lehekülgedel jutustame inimestest, kelle ülesandeks on sportlaste kasvatamine, nende juhtimine spordi-meisterlikkuse käänulisel teerajal; jutustame elukutse esindajatest, kes palju otsivad ja vähe leiavad.

Treener... Seda sõna häädab enamik sportlasi aupaklikult, suure lugupidamisega, sest treener jagab sportlasega tema rõõmud ja mured, võidud ja kaotused, võtab sõbrana ja vanema nõuandjana osa noore saatuse kujundamisest. Vaevalt on ühelgi teisel pedagoogil võimalus noore hingele nii lähedale pääseda kui treeneril.

Ka treeneri töömail on nii, et üks tegutseb paremini, teine halvemini. «Kalevis» töötab arvukalt treenereid, paljud neist väga hästi. Kirjutada saame aga üksikutest. Seepärast jäävad paljud kanged töömehed kahjuks märkimata. Ent tutvuge ise nendega, kellest kirjutatakse, kellele ruumi jätkus, ja te leiате lohutuse teadmises, et siin on puuduvaid, kuid mitte ülearuseid.

AUSALT, täie südametunnistusega

Kevadel, suvel ja sügisel veedab ta enamiku ööpäevast kas vee peal või vee ääres. Pikakasvuline, turske, pisut vimmas, peas lahutamatu barett, alati heas tujus — sellisena tuntakse teda nii Tartus kui Himki veehoidlal, nii Pärnus kui Kavgolovo järvel. Ja miks ka mitte.

«Ainuüksi Tartu Territoriaalnõukogu Laste Spordikooli sõudmisosakonna (vanemtreener sm. J. Kurul) õpilased on viimase nelja aasta jooksul võitnud 24 NSV Liidu noortemeistri tiitlit ja 18 hõbemedalit.»

Need read on pärit «Kalevi» Kesknõukogu IV pleenumi otsusest ning

Jüri Kurul (paremal) oma kasvandike keskel.

Iseloomustavad kõige paremini Jüri Kuruli tööd. Tõepoolest, vähe on meil treenereid, keda võiks töötulemuste poolest talle vastu seada, kes nii jäägitult on pühendunud uue põlvkonna kasvatamisele.

Mis on tubli treeneri töötulemuste saladus?

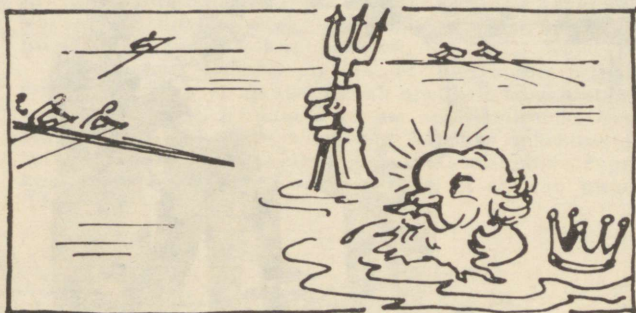
Anname sõna talle endale:

«Tähtsaim on treeneri organisatsioonilised võimed, mis aitavad luua ühtlase ja töötahtelise kollektiivi. Teiseks — oma õpilastele kindla eesmärgi püstitamine, kolmandaks — tehnika õpetamine. Ja veelgi otsustavam on võib-olla isiklik eeskuju.»

Kuivõrd need põhimõtted on paika pidanud ja vilja kandnud, sellest räägivad muidugi selgeimat keelt ülaltoodud read pleenumi otsusest.

Sõudmist — kui nii võib öelda — alustas Kurul juba nelja-aastaselt. Siis oli tal endal juba pisike paat. Tõstamaa ranna poiste hulgas polnud tal ühtegi vastast. Sealt see siis algas. Suure Isamaasõja päevil oli Kurul tubli suusataja. Lapsepõlves omandatud armastus sõudmise vastu pluss sõjamehe mundris saadud vastupidavus ja visadus — ning praegu on Jüri Kurulil kodus üksteist Eesti meistri diplomit. Täis tosinale astusid aastad vahele. Kuid seda muuseas.

N. S. Hruštšov ütles ühes kõnes mesilase töökusest: iga mesilane viib oma nektaritilga ühisesse tarru. Kui ta ainult silmapetteks nektarit tassiks, kust siis mesi tarru tuleks? Selliseks töökaks mesilaseks on meie spordis ka Jüri Kurul. Ausalt, täie südametunnistusega teeb ta oma tööd, kannab nektarit sporditarru. Ilma selleta ei saa kasvatada noori sportlasi, ei saa kasvatada tulevasi kommunismiehitajaid.

TREENER- ENTUSIAST

Nõukogude korra taaskehtestamise esimestest päevadest kuni tänaseni on Elmar Ardma täitnud «Kalevi» Viljandi rajooninõukogu presiidiumi liikme ja rajooni kergejõustikusektsiooni esimehe ülesandeid. Oma lemmik-ala tulinhingelise entusiastina on ta kogu oma kutsetööst vaba aja pühendanud noorte kergejõustiklaste kasvatamisele. Vähe sellest — Tartu Sidetehnika Eksploaatatsioonisõlme Viljandi jaoskonna inseneril Ardmal jätkus tahet lõpetada kaugõppe teel Leningradi Lesgafti-nimeline Kehakultuuriinstituut. Koos diplomiga anti talle ka kiituskiri.

Teadmiste ning praktiliste kogemuste oskuslik sidumine on kandnud kuldset vilja. Elmar Ardma käe alt on sirgunud enam kui paarsada järgusportlast ning hulk vabariigi nimekaid kergejõustiklasi, nagu Hubert Pärnakivi, Rita Karu, Kersti Raudsepp, August Arak, Rein Männik ja paljud teised.

Praegu jätkab treener-entusiast noorte kasvatamist Viljandi Laste Spordikoolis. Pole kahtlust, et Elmar Ardma kasvandikud üllatavad vabariigi spordisõpru veel paljude toredate saavutuste ning võitudega.

Elmar Ardma pole tänaseni naelkingadest loobunud. Viljandi rajooni mullustel kergejõustikuvõistlustel oli vanameister taas platsis.

ENNASTSALGAV TÖÖMEES

Friedel Raudsepp on «Kalevi» ujumise isa. Tema tegevus spordiühingus algas 1945. aastal. Ta organiseeris lühikese ajaga tugevate ujujate kollektiivi ja «Kalev» tõusis nelja aastaga üleliiduliselt kuue parema spordiühingu hulka. Raudsepa õpilased Anne Reintam, Gunnar Mägi ja Eve Maurer on võitnud ihaldatud trofee — NSV Liidu meistri kuldmedali. Selle kogenud spordipedagoogi käe alt on võrsunud niisugused tuntud ujujad, nagu Albert Norak, Vello Prangel, Peet ja Martti Soosaar, Alar Tarmo jt.

Arvatavasti piisab toodud napist sissejuhatausest, et öelda: Raudsepp on silmapaistvate võimetega treener ja hea organisaator, ta on oma ala meister. Kes teda rohkem tunneb, lisab siia, et Friedeli iseloomus avalduvad eriti kujukalt visadus, kannatlik meel ja kohusetunne.

Vaieldamatult on Raudsepp tõsine töömees, kuid sellegipoolest armastab ta head nalja.

Väga peab Raudsepp lugu täpsusest. See on tal juba vana voores. Noorpõlves, kui ta ise võistlusspordiga tegeles, oli tal kombeks võistlustel sada meetrit alati ühe ja sama ajaga läbi ujuda. Nüüd, küpses meheas, on tema lemmikharrastuseks ujumise edetabelite koostamine, mis, teadagi, täpsust nõuab.

Ent kes tahab Raudseppa õigesti mõista, tema inimlikust suuruselt kujutlust saada, peab nägema teda lastega töötamas, neile õpetusi jagamas, nendega vestlemas või mängimas. Siis on ta seesama kannatlik ja muhe Raua, kellesse lapsed kiinduvad, keda nad hoiavad ja kellele meiegi tänu võlgu oleme selle ennastsalgava töö eest, mida ta on teinud ujumispordi arendamisel «Kalevis» ja kogu vabariigis. Jätkagi nii, Raua!

U. TÖNNUS

Friedel Raudsepp on oma õpilastega rahul.

«Kalevi» võrkpallimeeskond pärast vabariigi meistritiitli võitmist 1947. aastal. Vasakus reas (alt üles) praegu NSV Liidu paremikku kuuluva «Kalevi» treener I. Dratšov, E. Paalme ja S. Kurotškin, parempoolses reas V. Mägi, V. Kaqqe ja V. Elerand.

Aukartust ärata BILANSS

Ta on mustapäine, tõsise olekuga mees. Miskipärast aga ei tundu Vanja tõsidus olevat kooskõlas tema põhiolemusega; selles on nagu mingi varjatud tähendus, mille võti asub rasketes sõjapäevades. Ta oli 1941. aastal Tallinna kaitsjate ridades, seejärel kaheksa meremehe seas, kes rindejoont ületada kavatsesid, kuid varem fašistide poolt kinni püüti, armutult peksti ja siis traataiaga piiratud barakki pisteti. Pidi olema palju sisemist jõudu, et need aastad üle elada, et uuesti vabadust näha, püss haarata ja Kuramaale lahingutesse minna.

Pärast demobiliseerimist sai Ivan Dratšov meie spordiüldsusele tunnuks suurepärase võrkpallimängijana, hiljem aga andeka treenerina. 1950. aastal võitis Tallinna koondnaiskond Harkovis 8 linna turniiril Moskva ja Leningradi järel kolmanda koha. Nii kõrgele polnud meie naisvõrkpallurid kunagi küündinud. Treener Dratšovi töö oli saanud sellega esimese kõrge tunnustuse.

Järgnesid uued esinemised ja uued võidud. Vanja oli väsimatu. Ta treenis üheaegselt nelja kollektiivi mängijaid «Kalevis» ja TPI-s, peale selle

kasvatas noori. Vanja pingeline tegevus hakkas vabariigi võrkpalliellu sügavaid jälgi jätma.

Ja täna võimegi joone alla tõmmata aukartust äratavale bilansile: tervelt 15 korda on Dratšovi kasvandikud võitnud vabariigi meistritiitli, umbes samapalju on ta meistersportlasi ette valmistanud ning lõpuks — 17 aastat on ta oma elust jäägitult pühendanud võrkpallile, selle viimisele üleliidulisse tippklassi.

„Me võidame!

*Kui mitte täna,
siis homme kindlasti!”*

Neli aastat järjest kuulus TRÜ korvpallinaiskonnale Nõukogudemaa meistrivõistlustel hõbemedal. Treenerile jagati kiitust, tunnistati kõrgeima aunimetuse «NSV Liidu teeneline treener» vääriliseks. Ent spordis pole võitmatuid. Tõusule järgneb peaaegu paratamatult mõõn, ja — kui oma püüdmistes järjekindel ollakse — uus tõus.

On muresid, eriti seal, kus on tegemist suurema kollektiiviga. Juhtub, et kaaslaste silmis autoriteetne mängija äkki teatab: tema kodulinnas enam mängida ei saa, publiku ironiamaiguga vahelehiüded pisemagi eksimuse korral ajavad marru. Lihtsalt ei saa, ja kõik!

Rahu!

Treener näeb, et koostööd ei ole, et närvid on pinevil. Üks vale samm järgneb teisele. Kuhu jäi see, mis treeningul nii hästi sobis?

Pagan võtaks! Tal tuleb tahtmine püsti karata ja kõva sõna öelda... Ent kas see aitaks?

«Aeg mahal!» Rahulik jutt. Ja kui sellest tõesti kasu pole, tuleb kõnetooni tõsta — õige pisut vaid. Kinganinaga joonistab ta põrandale ainult aimatava skeemi. Õpilased jälgivad. Küsib neilt: «On nüüd selge?» Kõik noogutavad, kuid ometi võib juba kohe öelda, et sellele ja sellele ei mahitud läbijooksmised ja põikamised ikkagi pähe. Tunnevad hirmu rohkem iseenda kui vastase ees. Ta saadab nad mängu. Las harjuvad.

See on peen psühholoogia, aastaid kogutud tähelepanekud. Temale pole keegi saanud aega seda õpetada. Mängis algul ise, hiljem hakkas tegutsema treenerina. Tema kasvandikud võitsid 1948. a. üleliidulise kaheksa linna turniiri ja aasta hiljem NSV Liidu meistri kuldmedalid.

Kolmkümmend meistersportlast, neist kaks teenelist — Ilmar Kullam ja Maret-Maie Otsa, kaks maailmameistrit — Ene Jaanson ja M.-M. Otsa, Euroopa meistrid Valve Lütsepp ja Aino Hein. Selline on mahuka bilansi tipposa.

Kuid ta ei kõnni tähtsalt ringi. Täna ta oli jälle tõsine, päris tõsine kohe, sest tüdrukud ei võitnud. Viimane koht ajalehe «Edasi» karikaturniiril. Ei, ta ei süüdista kedagi. Noorukesed. Meeleolud on virgad muutuma. Ei rahulda mõnel korral spordisõprade lootusi — ära enam head looda. Skeptikuid on siis terve armee, optimiste vaid tilgake. Ent tema on kindel: «Me võidame! Kui mitte täna, siis homme.»

Kuu aega hiljem peetud üleliiduliste meistrivõistluste alagrupiturniirilt mängiti ennast raskuste kiuste finaali.

Juuksetukk vajub jonnakalt otsaesisele. Veidi ettepoole vajutatud õlgadega mees tõuseb, astub oma mõtlikku kõndi. Tunnete ära?

See on napp sulejoonistus Tartu Riikliku Ülikooli korvpallinaiskonna treenerist Edgar Naaritsast.

O. TURN

Olukord on kriitiline. Seda reedavad treener Edgar Naaritsa ja vabariigi esindusnaiskonna mängijate näod.

Kolm töökat ja tragi «Kalevi» treenerit — Ilmar Kullam, Harri Kalamäe ja Aleksil Ilves.

LÄBI ja LÄBI TEENELINE

Peas mõlkusid julged tulevikuplaanid. Värske ülikoolidiplom andis neile tõhusat tuge.

Julm sõda sundis korraga kõigest lahti ütleva. Koos tuhandetega haaras Nõukogudemaa kaitseks relva ka Fred Kudu. Maha jäid esimesed suuremad kordaminekud spordis. Tulemusega 7.25 oli ta 1940. aastal vabariigi meistrivõistlustel parim.

1943. a. hakati armees koondama spordimeeste ridu. Oli vaja mõelda kaadrile, kes vabastatud kodupinnal hakkaks sporditegevust organiseerima ja juhtima. F. Kudu suunati Moskvasse spordiühingu «Krõlja Sovetov» juurde treeneriks. Tolleaegsetes treeningurühmades harjutasid paljud hiljem kuulsaks saanud sportlased. F. Kudu meenutab temale iseloomuliku heatahtliku muigega, et isegi praegune NSV Liidu kergejõustiku-koondise vanementreener G. Korobkov oli tema õpilaste hulgas.

Hästi on Kudul meeles üks talvepäev, kui teda Ametiühingute Kesk-nõukogusse kutsuti. Kudu juuresolekul täideti esimesed dokumendid «Kalevi» moodustamiseks.

F. Kudu oli üks neist, kes panid aluse TRÜ Kehakultuuriinstituudile. Kasvuraskused jäid seljataha. Tema endistest õpilastest H. Lipust, A. Pisuksesest ja paljudest teistest on saanud tunnustatud pedagoogid. Võrdlemisi väikese üliõpilaste arvuga instituudist sai hiljem kehakultuuriteaduskond. Viljaka pedagoogilise tegevuse tulemusena anti F. Kudule dot-

sendi nimetus. Kõigele lisaks lasub tema õlgadel kogu teaduskonna elu ja töö juhtimine dekaanina.

Jääb ainult imetleda selle viiekümnele läheneva mehe sädelevat energiat. Küll jätkub teda staadionile ja võimlasse treeninguid juhendama, Kääriku spordibaasi ehitusele, nõupidamistele, konverentsidele, võistlustele.

Nii et läbi ja läbi teeneline spordimees.

Kaks kergejõustikutreenerit,
kaks pedagoogi ja kaks sõpra —
Heino Lipp ja Fred Kudu.

Esimese laste spordikooli organiseeriti «Kalevi» Tallinna Nõukogu juurde 1947. aasta kevadel. Algul moodustati kergejõustiku-, korvpalli-, võrkpalli- ja jalgpalliosakond. Sama aasta sügisel avati veel suusatamis-, tennise-, poksi- ja sportliku võimlemise osakond, millele talvel lisandusid ujumis- ja kiirusutamisosakond. Esimesel tegevusaastal oli Tallinna «Kalevi» Laste Spordikoolis seega 10 osakonda 15 treeneri ja 300 õpilasega.

Peagi tulid esimesed saavutused. Järgmisel aastal küündis ujumisosakonna treeneri F. Raudsepa õpilane Vello Prangel meistersportlase normini ja ületas üleliidulise noorterekordi 200 m seliliujumises. Esimese spordijärgu täitis neli noorujajat. B-klassi kuuluv kergejõustiklane Uno Liiv treener H. Aumere rühmast tuli NSV Liidu noortemeistriks 100 ja 200 m jooksus. Vanadele spordimeistritele sirgus uus vahetus.

1951. aastal andis Tallinna «Kalevi» spordikool oma esimese lennu lõpetajaid. Nende hulgas olid kergejõustiklased Jaan Rannap, Endel Küllik, Uno Liiv, Rasmus Kivila, Franz Joseph, Rein Meresmaa ja Kaljo Linnart, ujujad Ingrid Rammo, Maret Kangur, Gunnar Mägi, Vello Prangel ja Vladimir Klausson, poksi- ja Aadu Rast ja Lembit Aasamets, võimleja Boris Merilain, korvpallur Rein Laast ja mitmed teised.

Järgmisel aastal lõpetasid teiste hulgas Kalju Eluri ja Jüri Aron, kes aastaid hiljem kaitsesid spordiühingu võrkpalliau. Siit võrsus mehi, kelle töö oli või on praegugi seotud spordiga. Võrkpallur Rein Karemäe hääl on tuttav juba Eesti Raadio noorte spordisaadetest, Jüri Paalama töötab «Noorte Hääle» kehakultuuri- ja spordiosakonna juhatajana, kergejõustiklane Arvo Tamsar «Nooruse» aseesimehena, Elvira Kaiklem ujumispedagoogina, Leo Häikelainen Kiviõli väravpallinaiskonna treenerina jne.

Kes võis 15 aasta eest arvata, et sportliku võimlemise osakonna lõpetajast Ilmo Saulepast saab peale hea võimleja veel ka Ed. Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi õppejõud ning Jaan Jürimäest NSV Liidu A-gruppi kuuluva Tallinna «Kalevi» võrkpallinaiskonna treener?

Lehitseme lõpetanute nimekirja. Mõnigi nimi manab esile killukese möödunud suurtest ja huvitavatest võistlustest, mee-

nutab kaotuse kibedust ja võidurõõmu, Salmee Tornius, Helvi Kocher-Reiska, Heiti Eller, Helgi Puusepp-Maslennikova, Heino Heinlo, Peep Teder, Helvi Keller. Siin on ka need, kellel dress veel praegugi sageli higest märg: Heino Tiik, Leo Köverik, Milvi Tedremaa, Hedi Ritslaid, Irje Gross, Laine Beljajeva, Heldur Kallis, Tiitu Kangur, Valev Aluvee, Tiia Raid, Eve Maurer, Tõnu Tammara,

Meistrite Taimelava

Tõnno Lepmets, Valdu Suurkask, Olev Roosma, Liivia Härsing, Enna Paikre, Lembit Sprenk... Jah, meie vabariigi spordisõpradele hästi tuntud nimesid on palju, päris mitu-mitu sada.

Töö noortega järjest laieneb. 1949. aastal asutati Tartu Riikliku Ülikooli Spordiklubi juures laste spordikool 6 osakonna ja 150 õpilasega. Laste spordikooli moodustas Narva «Kalevi» nõukogu, Pärnu «Kalevi» avas laste sudekooli. 1956. aastal eraldus Tallinna «Kalevi» spordikoolist tenniseosakond ja tekkis iseseisev «Kalevi» tennisekool.

Aastad 1959 ja 1960 olid juba suurte ümberkorralduste aeg, mil võeti suund spetsialiseeritud spordikoolide loomisele. Tallinnas avati «Kalevi» laste ujumiskool, raskejõustiku- ja kergejõustikukool, Narvas jalgratta-spordikool, Tartus TRÜ kergejõustikukool, seejärel ujumiskool Pärnus ja Järvakandi Tehaste Spordiklubi juures. Sindis tegutseb mitmendat aastat ühiskondlik laste spordikool vanemõpetaja H. Koiksoone juhtimisel. Laste spordikooli said Kreenholmi Manufaktuuri, Eesti Põllumajanduse Akadeemia Spordiklubi ja

«Kalevi» Tartu Territoriaalnõukogu. Noori jalgpallureid hakkas ette valmistama Tallinna «Kalevi» jalgpallikool.

1956. aastal korraldati Viljandis esimene laste spordikoolide suvelaager, mida on korratud igal aastal. Peagi alustasid tegevust talvelaagrid Käärikul ja Nelijärvel.

Järjest suurema populaarsuse on võitnud spordikoolide organiseeritud suvelaagrid, kus õpilased kasulikku töö kõrval kolhoosi- või sovhoosipõldudel õpivad spordiala tehnikat ja ujumist, mängivad, matkavad, ühesõnaga — veedavad toreid ja tervisliku suvepuhkuse. Mõõdunud aasta suvel võttis sportliku ning tervistava iseloomuga laagritest osa 593 «Kalevi» spordikoolide õpilast.

Praegu on spordiühingul 16 laste spordikooli 93 treeneri ja ligi 3000 õpilasega. Neist 9 on liitkoolid kahe või mitme spordiala osakondadega, 7 aga spetsialiseeritud spordikoolid, kus ühte spordiala õpib suurem arv — 100 kuni 200 õpilast. Kümme spordikooli töötab «Kalevi» kohalike nõukogude, kolm kõrgemate õpetasutuste spordiklubide ja kolm ette-

Tuntu jalgpallur Heldur Kallis ja Euroopa meister korvpallis Tõnno Lepmets (ülal) on võrsunud «Kalevi» Tallinna Laste Spordikoolist.

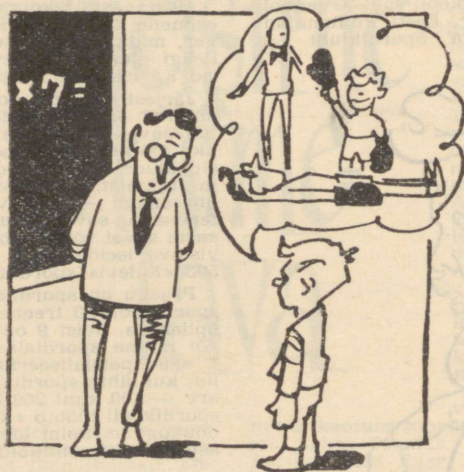
võtete kehakultuurikollektiivide juures. Tegutseb kokku 200 õppegruppi, kus viljeldakse 18 spordiala.

Spordikoolid on kujunenud tulevaste meistrite taimelavaks. Viimase viie aasta jooksul on siin ette valmistatud 7 meistersportlast, 280 I järgu, 565 II ja 1159 noorte I järgu sportlast. Silmapaistvaid tulemusi on üleliidulistel võistlustel näidanud meie laste spordikoolide kasvandikud — söudjad, tennisistid, kergejõustiklased, uujad, korvpallurid, jalgpallurid jt.

Võimatu oleks siin loendada kõiki neid tublimatest tublimaid, rääkimata nendest sadadest-sadadest töötajatest, oma kodumaad armastavatest inimestest, kelle sporditee algas kusagil spordikooli treeningurühmas ja kes nüüd vilkalt ehitavad kommunismi.

Meie ülesanne on edaspidigi teha kõik, et iga spordikool, iga treeningurühm oleks eeskujuks noorte kasvatamisel terveks ning julgeks, valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks!

V. JEGOROV,
«Kalevi» Kesknõukoogu
aseesimees

Spordiühingu ALUSSAMBAD

«On tarvis väsimatult juurutada igapäevases elus kehakultuuri, käsitades kehalist kasvatust, eriti koolis, nõukogude inimeste tervise ja töövõime säilitamise ja tugevdamise, moraalikindluse ja tahtejõu arendamise ning vaba aja tervisliku ja kultuurse veetmise tähtsama vahendina,» öeldakse NLKP Keskkomitee juunipleenumi ajaloolises otsuses.

Selle nõukogude kehakultuuriliikumisele seatud suure ülesande elluviimisel on otsustav sõna öelda kehakultuurikollektiividel, kes on spordiühingu alussambaiks.

Ainuüksi möödunud aastal suurenes ametiühinguliikmete-kehakultuurlaste arv meie maal enam kui miljoni võrra ja on praegu 16 500 000. Kursustel ja seminaridel valmistati ette 787 000 ühiskondlikku instruktorit, 9 600 000 töötajat võtab osa tootmisvõimlemisest, NSV Liidu ametiühingute XIII kongressile pühendatud murdmaajooksuvõistlustel startis üle 9 miljoni kehakultuurlase.

3000 uut meistersportlast, 1 175 900 järgusportlast, 17 maailma, 19 Euroopa ja 61 Nõukogude Liidu rekordit 1963. aastal kõnelevad spordimeisterlikkuse suurest tõusust kätiste ja asutuste kehakultuurikollektiivides.

Järgmistel lehekülgedel tutvume linnulennult ka mõningate tragimate «Kalevi» kollektiividega.

ÜKS ESIMESI

Sõjamürin polnud veel vaibunud, kui vabastatud Tallinnas ülesehitustöö kõrval elavnes ka sport. Koos Tallinna Masinatehase, Tallinna Elektri- jaama ja mõne teisega oli sel alal pioneeriks V. Kingissepa nimelise Tselluloosi- ja Paberikombinaadi pere. Algul võisteldi niisama, kuid 1945. aastal loodi juba kehakultuurikollektiiv, kellest peagi kujunes üks juhtivaid «Kalevi» kollektiive.

Eestvedajaks oli kombinaadi klubi juhataja, toleaegseid paremaid lauatenisiste A. Toren. Palju aitasid kaasa ka väsimatu poksisõber R. Korro, O. Kulderknupp tõstmises, U. Uukivi sõudmises, H. Ojaste suusatamises ja mitmed teised. «Hõbedase roomlase» Aleksander Tšutšelovi isa D. Tšutšelov rajas kombinaadi juurde vabariigi ühe esimese purjespordisektsiooni. Hiljem ehitati O. Rehtsalu initsiatiivil lasketiir, mis praegugi kuulub Eesti NSV paremate hulka.

1944. aasta lõpul figureeris kombinaadi sporditandril paarkümmend entusiast, kümne aastaga see arv aga kümnekordistus ning ulatub praegu juba üle poole tuhande piiri. Esimesel «kümneaastakul» töid kombinaadile spordikuulsust lauatenisistid, poksjad, tõstjad, suusatajad ja sõudjad, kellest mitmed kuulusid vabariigi koondisse. Võideti korduvalt «Ohtulehe» teatevõistlus ja võistlussari täitevkomitee rändpunalippudele.

Spordi kandepind ja meisterlikkus kasvasid kiiresti. Võrsus uusi, noorusvärskeid kollektiive, kes kippusid tselluloosikombinaadi spordiloorbereid tuhmistama. Nüüd võib öelda, et suhteline mõõnaaeg on seljataga ning V. Kingissepa nimelise Tselluloosi- ja Paberikombinaadi kehakultuurilased elavad uue tõusu tähe all.

«Ohtulehe» teatevõistlusel tulid nad pärast keskpäraseid tulemusi 1963. aastal juba kolmandaks, ümber linna teatejooksudes sai kollektiiv nii mullu kevadel kui ka sügisel teise koha. Tallinna kehakultuurikollektiivide vahelises sotsialistlikus võistluses on tselluloosilased kahel aastal järjest saanud teise koha. NSV Liidu rahvaste III spartakiaadil esindas meie vabariiki tõstmises kollektiividest tselluloosikombinaat. Silmapaistvaid saavutusid nii kollektiivselt kui individuaalselt on kombinaadi spordiperel laskmises, maadlu-

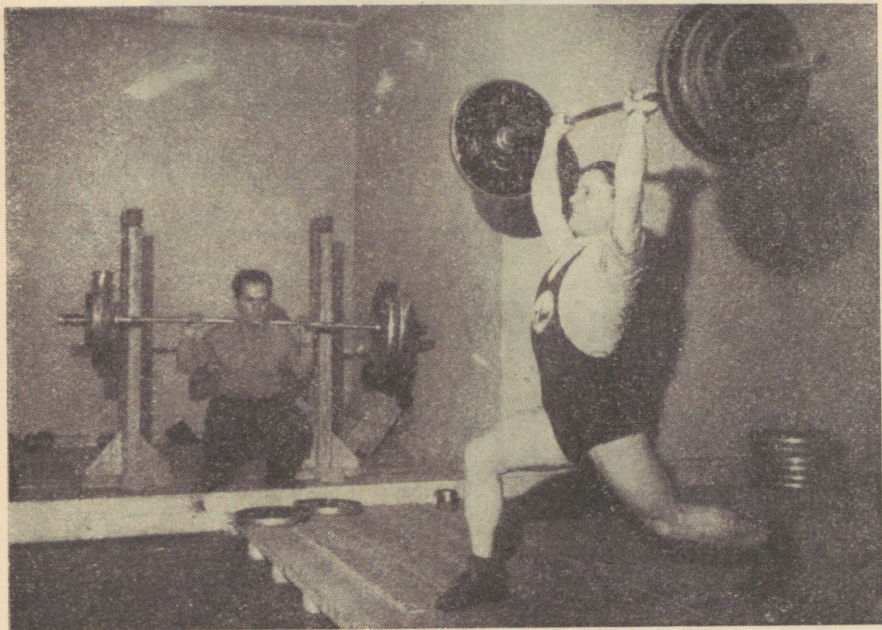
ses ja teistel spordialadel. Kombinaadis töötab kaheksa meistersportlast, kellest viis on matimehed (J. Roots, H. Vallner, N. Kovaljov, V. Trisberg ja J. Looaru).

Tehases tegutseb edukalt veteranide sektsioon, töötajate lapsed on hõlmatud noorteringidesse. Pidevalt korrastatakse ja rajatakse uusi baase. Mullu valmis spordihuviliste ühiste jõupingutuste tulemusena raskejõustikuhoone. Tulevikus on kavas sellele veel üks korrus peale ehitada. On alustatud ka mängudeväljaku ehitamist.

Kehakultuurikollektiivi esimehel B. Hobustkooplil on palju abilisi, kellest erilise hoole ja innuga paistavad silma veteranid A. Siht, J. Looaru ja O. Rehtsalu. Spordisõprade rõõmudele ja muredele elab kaasa ka kombinaadi juhtkond eesotsas direktor V. Tšernõšoviga. Mis siis imestada, et üks «Kalevi» vanemaid kollektiive tegutseb tänagi noorusliku hooga.

J. RANDVIIR

V. Kingissepa nimelise Tselluloosi- ja Paberikombinaadi kehakultuurikollektiivi uutes raskejõustikuruumides on fotoläätis tabanud treeningul eesrindlikud töömehed autojuht Eino Velikoki ja lukksepp Enn Veedleri.

«Vanemuise» kehakultuurikollektiiv oli sõjajärgseil aastail Tartus üks eesrindlikumaid. Teatri peanäitejuht Eesti NSV teeneline kunstitegelane Kaarel Ird jälgib kolleegide esinemist.

Kaks veterani

Tartus Teguri tänavas on rivis mitmeid tööstusettevõtteid: kammivabrik, ehitusmaterjalide tehase valu- ja klaasitsehhi, lihakombinaat... Ühegi nurgakivi pole maha pandud eile-üleile, kuid iga päev, kuu, aasta vormib nende palgesse uusi, helgemaid jooni.

Kammivabriku remonditsehhi keevitaja Konstantin Vassil oli kakskümmend aastat tagasi oma kollektiivi erksamaid spordimehi ja on seda tött öelda praegugi. Teda tuli arvestada kõigil ülelinnalise ulatusega kergejõustikuvõistlustel. Veel aastat viis tagasi nimetati kuulitõuke ja kettaheite finalistide väljahõikamisel ka teda. Ent aeg lükib aastatekeed ja ega viiekümne mööt kellelegi enam särtsu juurde pane.

Kuid Sa tunned oma õiget kohta. Kellelgi, näe, ei tulnud pähe, et sinna-samasse vabriku majade vahele võib ehitada lasketiiru. Eks ole, igaüks, kes vähegi sedamoodi asjadega õiendanud, manab silme ette määrused ohutuse kohta, kümned load ja komisjonid. Ja hea mõte uinub sealsamas, kus tärkas.

Kuid ehitati. Omal jõul valati betoonist torurõngad. Tööd oli palju. Kaks viiekümne meetrist, just kui kahuritorud, sirutati lõpuks maha. Ehitati sili-kaatkividest laskemaja.

Kõik ajad on üle elatud. Kord ei andnud püssikaba rahu. Tegid seda ühte-ja teistviisi, lõikasid, sättisid, siis pidasid aru päästiku juures. Nüüd jäндad vibu ja noolte kallal. Juurdleva vaimuta poleks Sa tõenäoliselt kummalgi alal I spordijärguni jõudnud. Ei siin aita üksi kindel käsi ja terav silm.

Sa elad uuega kaasa, lausud sõna sekka, aitad hea nõuga.

*

Esimeste hulgas Tartus loodi kammivabriku kehakultuurikollektiiv. Selle ajaga on siia sadu uusi inimesi tööle võetud, sadu ja tuhandeid kordi on valmistoodete laos maalitud kaubakastidele sihtkohtadena meie maa paljude linnade, liiduvabariikide ja isegi mitmete välisriikide nimed. Mitte ainult kammid ei kuulu toodangusse. Lauatennisepallid said lõpuks stabiilsuse ja hajutasid eelkõige meie vabariigi rahval nende keerulise hankimise mure.

Teie olite esimesed, kes tulid spordibaasi-puhkekodu rajamise mõttele.

Põlva rajoonis vaikse Keeri järve äärses majas käivad nüüd puhkust veetmas kümned inimesed. Spordilõbusid pole te jättnud ainult endi jaoks. Kohalikele noortele on õpetatud ketta ja oda käsitlemist ning pallilöömise kunsti. Nii see peabki olema.

Tervis on igale inimesele kõige kallim. Seepärast peate tootmisvõimlemisest lugu, kus tingimused vähegi lubavad. Suur klubi sai valmis. Mitmendat aastat käivad seal koos naisvõimlemisrühmad. Ruumi ei keelata ka kesk- ja vanemaealistele. Igaühele jätkub midagi jõukohast.

Varadusväsimust selles peres ei tunta.

O. TURN

Silvi Luik jätkub Tartu Kammivabrikus kõikjale. Ta on komsomolikomitee liige, aktiivne sportlane, käib tehnikumi ettevalmistuskursustel, on vabriku kommunistliku töö kooli kuulaja.

VEEL *paremini*

Pärnu Metsakombinaadi kehakultuurlastel ja sportlastel on saavutusi: kuurortlinna suvespartakiaadil tulid mullu esikohale, VTK-märklaste ja järgusportlaste ettevalmistamise aastaplaanide täitmisel olid vabariigis esimeste hulgas, rajasid ühiskondlikus korras ajakohase staadioni...

Suuri teeneid eespool loetletus on kahtlemata kollektiivi nõukogu esimehel, kombinaadi autobaasi dispetšeril V. Pulgal, tootmisvõimlemise meetodikul L. Merelal, vulkaniseerija A. Kaljundil, raamatupidajatel A. Kaselal ja E. Lareteil, suusatsehhi töölisel M. Kaselal ja paljudel teistel aktivistidel.

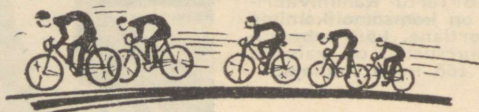
Kehakultuurlased üksi poleks aga oma jõu ja nõuga nii kaugele küündinud, kui kombinaadi juhtkond eesotsas direktor G. Dmitrieviga, samuti partei- ja ametiühinguorganisatsioon poleks kaasa löönud. Töötajate vaba aja veetmise organiseerimine, tingimuste loomine massiliseks sporditegevuseks on kujunenud kombinaadi juhtivatele organitele südameasjaks.

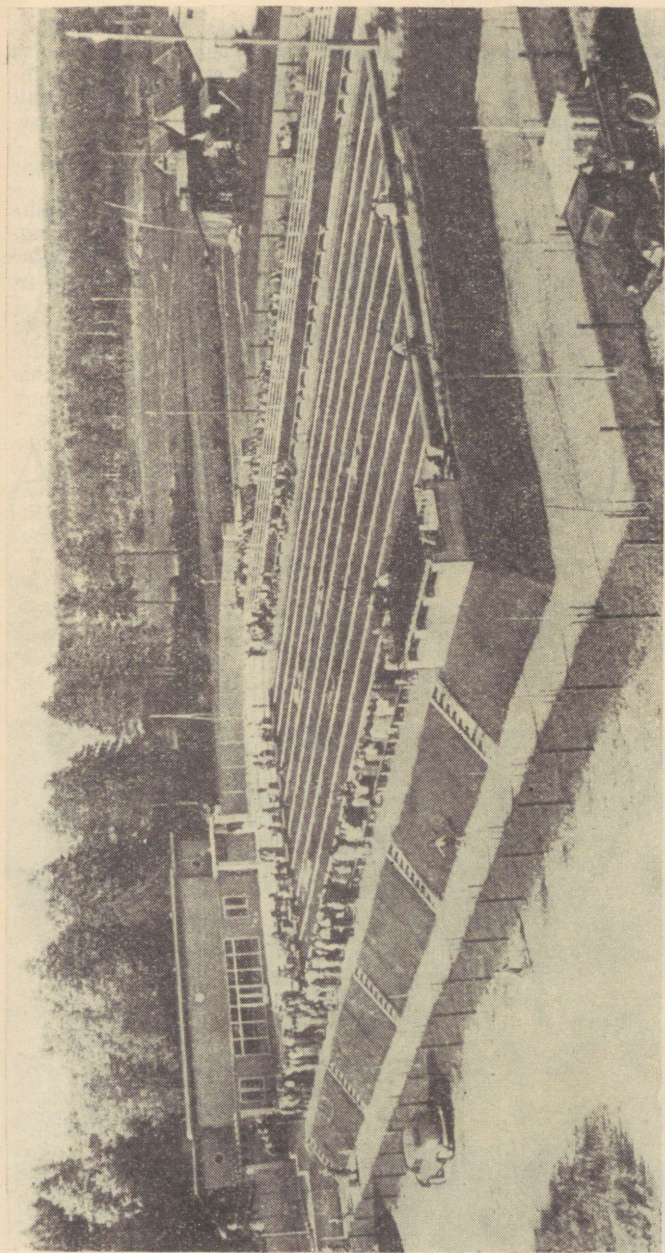
NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu VIII pleenumil seati käitiste kehakultuurikollektiividele järjekordne ülesanne: hõlmata 1965. aasta lõpuks sporditegevusse 25 kuni 27 protsenti töötajaist, jõuda nii kaugele, et 3 kuni 4 protsenti neist oleksid järgusportlased. Pärnu Metsakombinaadis on need ülesanded põhiliselt täidetud.

Juba praegu on kombinaadis ligi 600 töötajat, kes võtavad aktiivselt osa kehakultuurikollektiivi tegevusest, tootmisvõimlemisest, samuti sellistest üritustest, mis aitavad sisustada vaba aega ja mõjuvad hästi tervisele. Kehakultuurlastest on 120 järgusportlased.

Saavutatuga rahulduda pole kombinaadis kombeks. Kehakultuur ja sport iga töötajani — see on uus deviis, mida Pärnu Metsakombinaadi kollektiiv järgib raugematu entusiasmiga.

E. KALDMA

Niisugune näeb välja Järvakandi Tehaste juhtkonna initsiatiivil ning kehakultuurilaste ühis-
tööna valminud eelsoojendusega välisujula.

YITTD

P Ainult suvel jääb vanas ülikoolihoones vaikseks. Siis ei kõla koridorides ruttavaid samme, ei trillerda naerupuhanguid, ei murta pead P. Kerese katkestatud malepartii de kallal, ei vaielda korvpallinaiskonna võimaluste üle. Auväärne hoone puhkab, ent vaevalt paar kuud. Ja jälle on uue vahetuse esimesed katsumised — sisseastumiseksamid.

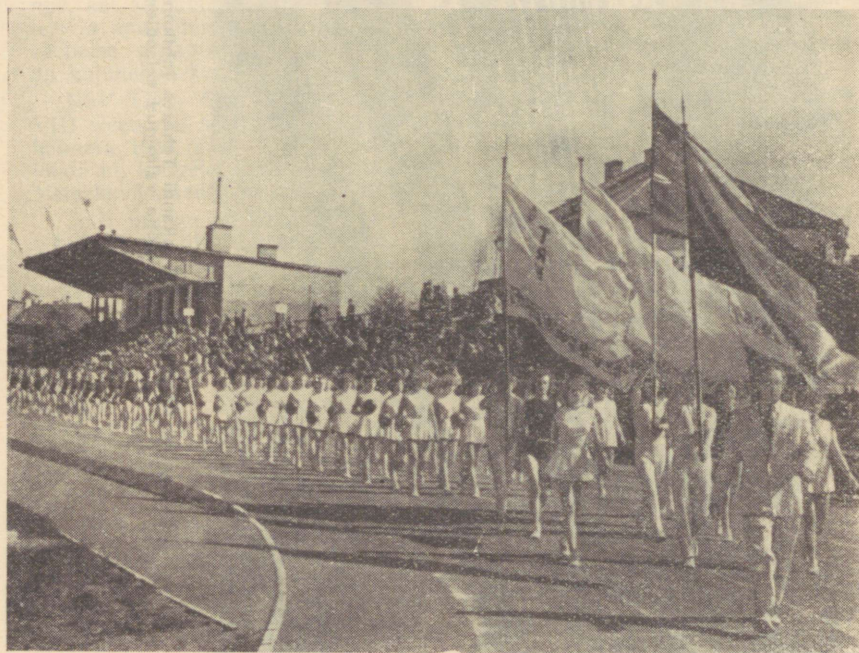
L Taas sügis. Elu Tartu Riiklikus Ülikoolis võtab oma igapäevase rühika sammu.

L Esimene kommunistlik kursus lõpetas kehakultuuriteaduskonna 1963. a. kevadel. Püüdluste poolest ei taha neist maha jääda inglise filoloogide kolmas kursus. Plaan on range ja pealehakkamine hea: iga üliõpilane olgu eeskujulik õppimises, löögu käed külge ühiskondlikus töös, karastagu ennast spordiradadel.

K Sügisese jooksukrossi ajal räägiti, et ühe kursuse komsomolisekretär olevat ootamatult maha valitud. Põhjendati, et saamatu: ei suutnud vajalikul arvul võistlejaid murdmaajooksus välja kanda. On neid miinuseid ühe kohmitseja pärast vaja!

KUUE SAMBA TAHA

TRÜ staadionil peetakse ülikooli spordipäeva.

Võis küll nii juhtuda, sest spordiasjad on praegu eriti valvsa pilgu all. Kuulutati välja üleülikooliline massispordialade kompleksvõistlus.

Konkurents! Orienteerumisvõistlustel oli korraga väljas üle 400 üliõpilase. Tähtvere murdmaarajal proovis jõudu 846 inimest. Ega ainult «tude-
gid» võistle! Parema aja pärast pingutasid arstiteaduskonna dekaan Jüri Saarma ja ajaloo-keeleteaduskonna dekaan Karl Siilivask, juba keskikka jõudnud mehed. Edasi jõuab järg suusamatkade kätte: Tartu—Vorbuse, Tartu—Vellavere, Tartu—Kääriku... Kevadeni välja. Siis on eksamiteks vaim ergas ja meel kindel.

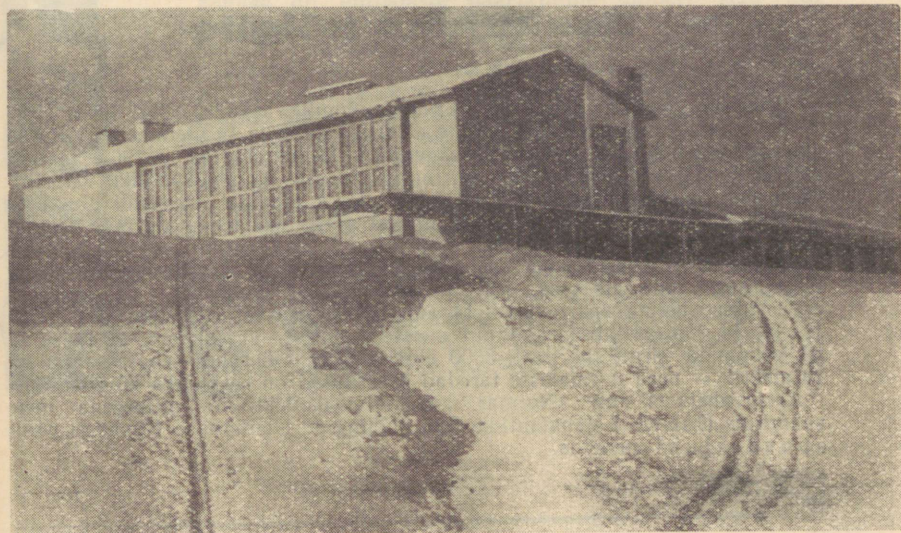
3200 üliõpilasest kuulub praegu «Kalevi» liikmeskonda 2400. TRÜ spordi-
klubis on praegu poolsada meisterspõrtast. Üksnes 1963. aastal said hõbe-
halli rinnamärgi kergejõustiklased Paavo Kivine ja Ants Nurmekivi, suusa-
taja Silja Schneider, korvpallurid Evi Hansumäe ja Maire Raadik, aerutaja
Rein Tammeste ning tõstja Arne Heinlaid.

Kahekümne aasta jooksul on ülikooli kuue samba varjust võrsunud palju
võite ja kuulsaid nimesid. Maret-Maie Otsa ja Ene Jaanson jõudsid Nõuko-
gudema korvpallikoondise ridades maailmameistrikullani.

Pidulikul puhul ei ole palju, kui meenutada Euroopa meistritiitlini jõud-
nud korvpallurite Valve Lütsepa ja Aino Heina nime, suusataja Uno Kajaku,
kergejõustiklase Mart Paama, viievõistleja Hanno Selja edu NSV Liidu
meistrivõistlustel ja rahvusvahelistel jõuproovidel. Ülikooli kergejõustiklased
tulid esimeseks viimastel NSV Liidu kõrgemate koolide meistrivõistlustel,
korvpallinaiskonna uus vahetus seab end neid traditsioone jätkama.

Vana ülikooli süda lööb nooruse jõul ikka erksamalt. Siin õpitakse kaota-
ma ja võitma, siin luuakse meie homset.

TRÜ spordibaas Käärikul.

Eeskujuks kõigile

Tehase «Norma» sportlaspere pöördus mullu kevadel kõigi Eesti NSV kehakultuurikollektiivide poole üleskutsega täita ja ületada NSV Liidu ametiühingute XIII kongressi avapäevaks — 28. oktoobriks — 1963. aastaks võetud kohustused VTK-märklaste, järgusportlaste ja ühiskondliku kehakultuurikaadri ettevalmistamisel. Ülal on fotolääts tabanud momendi üleskutse läbiarutamise eest tehase ühes tsehhis, millest võttis osa ka «Kalevi» Kesknõukogu esimees J. Nittim (keskel).

Normalased pidasid sõna: kehakultuuri ja spordi arendamise ülesanded täideti kõigi näitajate osas.

Tsehhidevaheline spartakiaad 14 spordialal, osavõtt 310 sportlikust üritusest, 14 sõpruskohtumist, 4 uut meistersportlast, 11 esimese, 20 teise ja 41 kolmanda järgu sportlast, 3000 ühiskondliku töö tundi tehase staadioni rajamisel — need normalaste toredad saavutused on eeskujuks kõigile.

Aastavahetusel anti «Norma» kehakultuurikollektiivile esimesena meie vabariigis ÜAUKN-i Vabatahtlike Spordiühingute Üleliidulise Nõukogu poolt spordiklubi nimetus.

ÕNGESPORTLASED on aktiivsed

Vaevalt oli Nõukogude Eesti pind vabanenud süngest fašistlikust okupatsioonist, kui kalaspordihuvilised elupõlise õngemehe August Möldri algatusel kokku tulid oma organisatsiooni looma. Otsustati koonduda sektsioonina spordiühingu juurde. See sündis 1945. a. kevadel ja sellest alates loevadki «Kalevi» kalasportlased oma organisatsiooni vanust.

Esiotsa oli entusiaste paarikümne ümber. Aga kui hakati kollektiivselt tollal väga defitsiitset õngenööri — tamilli — hankima, tõusis liikmete arv kolmandaks tegevusaastaks juba enam kui kolmesajani. Sektsiooni tegevust asus 1946. a. juhtima Nõukogude armeest demobiliseerunud Boris Ranne, kes jäi kalameeste kollektiivi etteotsa tervelt kümneks aastaks.

1957. a. lõpuks olid senised tegevusraamid kitsaks jäänud. Otsustati üle minna klubilisele vormile. Sellega avardas tegevusväli ja liikmete arv hakkas kiiresti kasvama. 1958. a. lõpul oli liikmeid juba 2275.

Tänapäevaks on Tallinna Kalaspordiklubist saanud meie vabariigi suurim kalaspordiorganisatsioon. 1963. a. lõpul oli klubisse 170 asutuse ja käitise kehakultuurikollektiivi kalaspordisektsiooni kaudu ühinenud 5320 liiget, nendest 105 naist, 276 noorliiget ja ligi 300 pensionäri. Liikmete vanusepiiriks oli ühelt poolt 12 ja teiselt 85 aastat.

Tallinna Kalaspordiklubi kiire kasv on suurelt osalt tingitud intensiivsest ja süstemaatilisest kalaspordi propagandast töötajate hulgas.

Juba oma tegutsemise algaastaist praktiseerivad «Kalevi» Tallinna kalasportlased iganädalast kooskäimist kolmapäeva õhtuti. Neil kooskäimistel arutatakse ka liikmeskonnas esinenud väärnähtusi, organiseeritakse osavõttu võistlustest ning kavandatakse laupäevaseid ja pühapäevaseid väljasõite kalapüügile.

Klubi juhatuse poolt organiseeritud võistluste arv ulatub igal aastal üle kolmekümne, millele lisandub keskmiselt sadakond kehakultuurikollektiivide sektsioonide võistlust.

Mullused võistlused ulatusid kaugele üle vabariigi piiride, kusjuures Tallinna Kalaspordiklubi spinningistid võitsid kõik külalised: lätlasi, leedulasi ja leningradlasi. Individuaalselt on neil võistlustel silma paistnud I. Uukivi, V. Pääbus, V. Sinivee, B. Eimre, A. Aabjäre, M. Merisaar, P. Sepp, R. Mäelt, Leili Kuld ja paljud teised.

Sektsioonide poolt kollektiivselt korraldatud püügiretkede arv ulatub viimasel ajal umbes tuhandeni aastas. Kalasportlased püüavad igal aastal kalu keskmiselt 35—40 tonni, mis kõik läheb töötajate toidulaua rikastamiseks.

Klubi aktivistide esmajärguliseks mureks on olnud väga mitmesugustel põhjustel (roiskveed, melioratsioonitööd, paisude ehitamine jõgedele, veekogude ummuksisse jäämine, saarmad jm.) esineva sisevete kalavarude vähenemise pidurdamine. On astunud samme kalavarude suurendamiseks ja organiseeritud kalakasvatustööd. Klubi aktivist Nikolai Rumm konstrueeris erilise haudekasti kalamarja inkubeerimiseks looduslikes tingimustes. Seda haudekasti on mitmel poolt edukalt rakendatud.

Teiseks abinõuks on olnud kalamaimude laskmine veekogudesse. 1959. a. lasti mitmesugustesse veekogudesse 745 000 haugimaimu; 1960. aastal oli see arv juba 1 351 000, 1961. a. — 782 000, 1962. a. — 1 550 000 ja mullu 1 420 000. Arvukalt on ümber paigutatud hõbekokri, latikaid ja vikerforelle.

Kolmandaks tegutsemisvormiks on olnud võitlus röövpüügi vastu. Kõigepealt tuleb sel alal rõhutada klubi tihedat ja sõbralikku koostööd Kalavarude Kaitse Valitsusega. Ühiskondlik inspektor käib koos regulaarselt kaks korda kuus ja vaatab läbi kõik aktid, mis kalapüügieskirjade rikkumise kohta on koostatud, ning teeb ettepanekuid süüdlaste karistamiseks.

Klubi tegevuse keskpunktis on olnud veekogude majandamine ja püügibaaside rajamine, et kalasportlaste laiadele hulkadele pakkuda soodsamaid võimalusi kalastamiseks. Nii on klubi majandada Harku järve koos Tiskre ojaga, Paunküla veehoidla koos Pirita jõega, Aegviidu järved ja veel mõned väiksemad veekogud. Klubil on veel püügibaasid Puihes, Kakumäel, Narva jõel, Maardu järvel, Harku järvel, Paunkülas ja Aegviidus ning suvekodu Riisakülas. Nendesse baasidesse on klubi juhatuse paigutanud 59 üüripaati. Korralikud kalastajate rannamajakesed on klubi ehitanud Harkusse, Puihes randa ja Paunkülla.

Klubi seksioonid on rajanud endale püügibaase ja ehitanud majakesi ning paadikuure Paatsallu, Virtsu, Varblasse, Piivarootsi randa, Rohukülla, Saastnasse, Penijõe, Tuudile, Paunkülla ja mujale. Paunkülla on tekkinud juba nägus kalasportlaste asula. Oma kalapüügibaas on rohkem kui sajal kehakultuurikollektiivil.

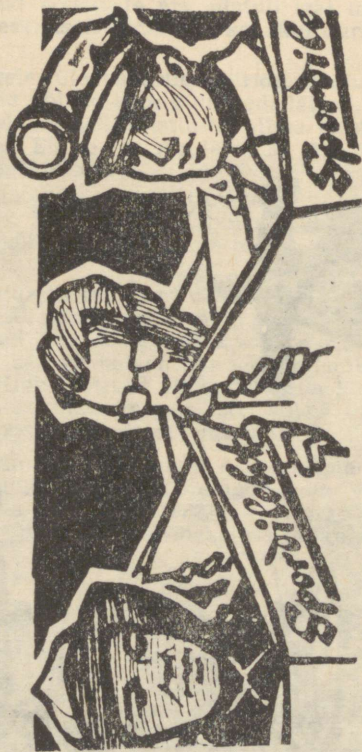
J. ELANGO,
«Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi
esimees

Sporidileht

IGALE SPORDISOBALE

JAHILÖBU JÄTKUKS KÕIGILE

Mõned sügised tagasi võisid hilised seenekorjajad ja marjulised kuulda metsas ebatavalist mitmehäälset ulgumist. Kord paisus see kuivaks baritoniks, kord jälle kurblikuks, madalaks bassiks, mida aeg-ajalt katkestas koera klähvimisele sarnanev vingumine või haukumine. Aremad lõpetasid seeneotsimise või marjakorjamise, ruttasid metsast välja ega tahtnud kohtuda kriimsilmadega. Pärast «laulu» hundid korraldasid oma ridu ja läksid uuele jahiretkele.

Mis seal salata. Sõjajärgseil aastail liikus kriimsilmi karistamatult rohkesti ringi. Et neid kohati kõikjal metsades, siis tekkisid jutud, mis julgemaidki sportlasi metsast eemal hoidsid. Nii teadsid ühed rääkida, et hundid olevat Aegviidu kandis kooliõpetaja metsa viinud, teiste kinnitust mööda

olid nad Tuudil hoopis ühe nooriku kinni pistnud. Hirmul on suured silmad! Pahandust nad siiski tekitasid, eeskätt põlluharijaile ja jahimeestele.

Kriimsilmade rüüsteretkedele kolhooside ja sovhooside karja ning metsloomade hulgas otsustas piiri panna ligi 10 000 jahimeest «Kalevi» Tallinna, Tartu, Pärnu, Viljandi, saarte ja põlevkivibasseini jahindusklubist.

Peagi seati teistele eeskujuks tallinlast V. Kolki, pärnulasi A. Kaaret, E. Kurmi, kohtlajärvelast J. Kuusmikki kui paremaid hundikütte. «Kalevi» jahimehed olidki peamiselt need, kes vabastasid meie põllumajanduse ja metsavalve töötajad huntide nuhtlusest.

Nüüd on kasulike ulukite — põtrade, metskitsede, metssigade, jäneste, metsiste, tetrede — hulk tublisti suurenenud. Kasvanud on ka klubides liikmete arv. Uus põlvkond vahetab vana välja, tahab viljelda seda isa-isade kütkestavamast spordiala.

Et terves kehaks oleks terve vaim! Selle mõttega minnakse küll metsa, kuid õhtul tahetakse õhetava näoga koju tulla ja kotis kanda jänest, tedrekukke, parti... Eeldusi selleks on. Ning et jahilõbu jätkuks kõigile, selleks vaatavad kalevlaste kaugemale. Nad elavad põhimõttel: «Kes ei hoolitse ulukite eest, see ei tohi ka neile jahti pidada!»

Seepärast ei annagi «Kalevi» jahimehed rahu rebastele, kährikkoortele, saarmastele, kahjulikele kullilistele, varestele, harakaile, hulkuvaile koortele ja kassidele. Ka nende jaht pakub elamusi.

Karmidel talvapäevadel, kui aremad suruvad uudishimust nina vastu aknaruutu ega julge soojast toast välja jalutama tulla, ei unusta jahimehed metskitsi, jäneseid, metssigu. Nad kihutavad suuskadel ringi, ehitavad söödasõimi ning panevad suvel varutud lisaööda välja. Ka suusasõit karastab tervist.

Maadleja või poksija võib äkki küsida, et mis on sellel spordiga ühist. Selline ütlus oleks võrdne meremehe küsimusega, kui too pöörduks maamehe poole: mis sina, maamees, merest tead? Peale selle võib paljusid püssimehi kohata kaar- ja kaevikrajal, kus nad proovivad silma ja kätt «tuvide» laskmisel. Paugud Tallinna, Kohtla-Järve, Tartu, Pärnu, Tapa ja teistel laskeradadel kinnitavad, et jahimehed harjutavad visalt ja kannatlikult. Treeningud on kandnud vilja ja suurendanud «Kalevi» meister- ja järgusportlaste arvu. Korduvalt on meistersportlased — insener H. Raivet, trükitöeline M. Järvi, puusepp E. Tiilen, elektrik E. Kalme, kaubandus- ja varustusala töötajad E. Rahu, E. Toom, A. Koop ja õppejõud O. Rooseniit — «Kalevi» värvidele kuulsust lisanud.

Kasvagu veelgi nende rahutute inimeste hulk haljastes metsades, veekogude kaldail ning laskeradadel!

A. PÄHKLI-MÄGI

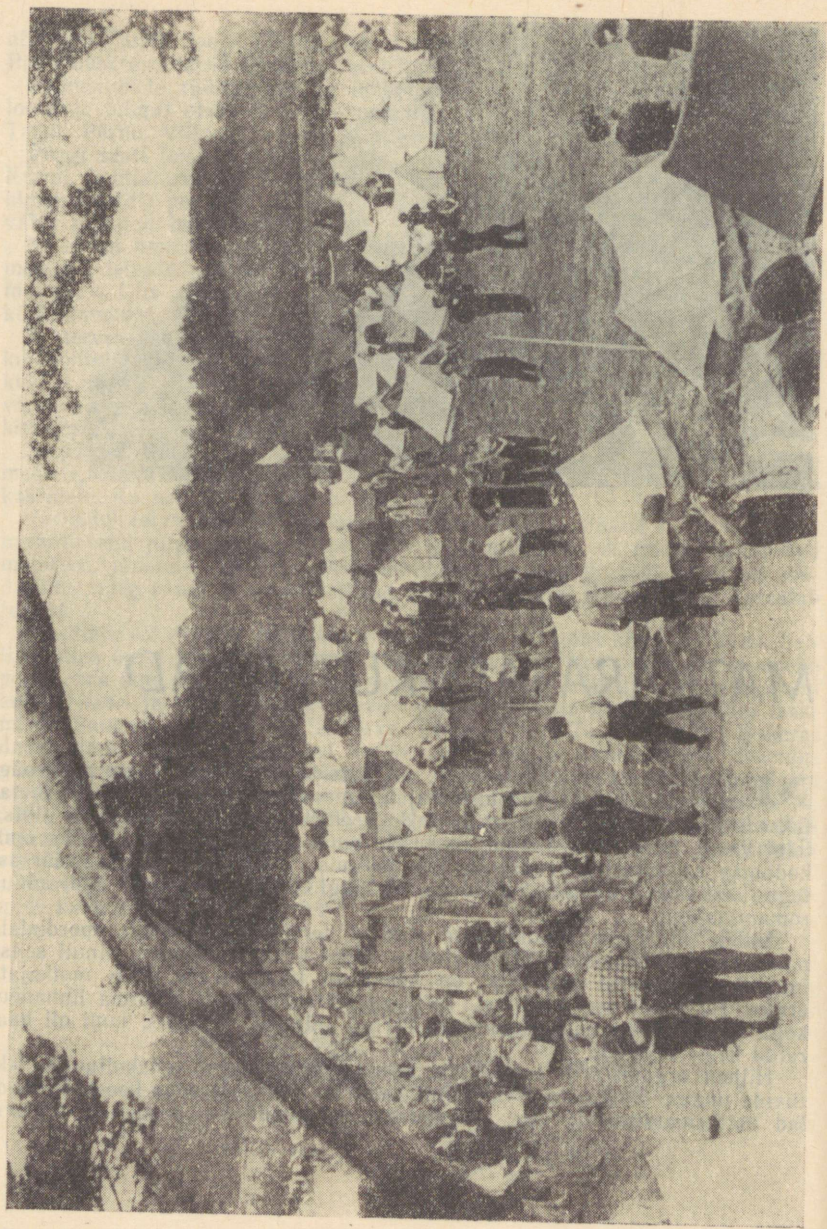

MATKARAJAD KUTSUVAD

Matkamisel on omapärane võlu, mis kutsub puhkuse ajal ning puhkepäevadel kümneid tuhandeid töötajaid loodusesse. Mugav tugitool vahetatakse seljakoti, hõrgutavad road lõkkel keedetud toitute ja soe tuba lihtsa telgi vastu. See on nõukogude inimesele omane joon — soov tutvuda oma kodumaa saavutuste, vennasrahvaste kultuuri, ajalooliste vaatamisväärsustega, looduslikult kaunite kohtadega. Muidugi lisandub siia veel tubli annus romantikajanu.

Sellele nii suure populaarsuse võitnud tervist tugevdavale spordialale pandi alus 1952. aastal VSÜ «Kalevis». Algul kuulus seksiooni ainult seitse inimest. Seitsmest aktivistist on kasvanud tänapäevaks terve matkajate armee. Hõlpsasti see ei läinud. Esimene seksioon loodi Tallinna linnanõukogu juurde. Järgnesid seksioonid Tartus, Pärnus, Viljandis, kuni oli haaratud kogu vabariik.

Hiljem organiseeriti seksioonid käitiste ja asutuste kehakultuurikollektiivide juures. Matkajate arvu kiirelt kasvades tekkis vajadus koostada kindlad matkamarsruudid, ette valmistada ühiskondlikku kaadrit. «Kalevi»

Kesknõukogu koos ühiskondliku aktiiviga organiseerisid 1955. a. Viljandisse turismibaasi. Tuusikute alusel korraldati jalgsi-, jalgratta- ja paadimatku. Lisaks valmistati hooajal ette 100 matkasporti nooreminstruktorit. Igal aastal puhkas Viljandi baasis üle 500 inimese.

Kodurajoonis omandatud kogemused võimaldasid sooritada pisitasa pikemaid ja raskemaid matku. Alustati Karjalast ja Karpaatidest. Nüüd on tuulepluusil «Kalevi» embleemi kandvad matkajad tuttavad Kaukaasia mägi-külades, Kesk-Aasias, kaugel Siberi jõgedel ja laplaste juures Koola pool-saarel.

1958. aastal pandi alus ühele huvitavale ja kaasatõmbavale traditsioonile — matkajate kokkutulekutele. Kokkutulekutel korraldatavad võistlused, kogemuste vahetamine jms. on muutunud väga populaarseks. Esimesest «Kalevi» kokkutulekust võttis osa ainult 400 matkajat, 1962. aastal Pärnu-Reius korraldatud kokkutulekul oli koos juba 4000 matkajat.

Kokkutulekutel läbiviidavad võistlused on aidanud inimesi kaasa tõmmata paljudele teistele spordialadele — suusatama, kergejõustikku harrastama. Ja matkamisest on võrsunud kaks eraldi spordiala: orienteerumine ja alpinism. Kümmekond aastat tagasi peeti matkajate kokkutulekul esimesed primitiivsed orienteerumisvõistlused. Käesoleval aastal korraldatud NSV Liidu meistrivõistlustelt töid aga kalevlased Maire Miljan, Rein Tõnuri ja Arne Kivistik koju kuldmedalid.

Palju on turismisektsioonid kaasa aidanud käitiste ja asutuste nn. tervistuslaagrite-puhkebaaside organiseerimisel. Niisuguste baaside arv on kasvanud pidevalt, ulatudes praegu 46-ni.

Turismi massilisuse kiire kasv tingis kogu töö ümberkorraldamise, mis viidi läbi 1962. aastal, kusjuures matkaalase tegevuse juhtimine pandi turisminõukogudele. Kinnitati uued matkade korraldamise eeskirjad NSV Liidus ja klassifikatsioon. Uute tingimuste ellurakendamine, «Kalevi» Kesknõukogu ja Eesti NSV Turisminõukogu vaheline hea koostöö peaksid kaasa aitama matkamise kui ühe tervist tugevdava spordiala veelgi kiiremale kasvule meie vabariigis.

G. VENE

Tootmisvõimlemise kandemine laieneb

Tootmisvõimlemine. Selle aktiivse puhkuse vormi juurutamisel tööpäeva olid meie vabariigis 1956. a. sügisel pioneerideks Eesti NSV Kunstsarvetehtased ja toleaeagne Tallinna Õmblusvabrik. Pärast seda hakkas tasahilju suurenema käitiste ja ettevõtete arv, kes selle võimlemispausi omaks võtsid.

Nüüd on kõikjal hakatud taipama, et 5—7-minutiline kehakultuuripaus tööpäeva või vahetuse kestel aitab kõrvaldada väsimust ja säilitada kõrget tootlikkust. Tööliigutused muutuvad võimlemise kaasabil ökonoomsemaks ja täiuslikumaks. Seoses sellega, et inimese tähelepanu muutub erksamaks, väheneb tööõnnetuste arv, harvemini esineb praaki.

1959. a. hilissügisel peeti Tallinnas esimene vabariiklik tootmisvõimlemisalane meetodiline konverents. Selleks ajaks oli ettevõtteid, kus võimlemisega tegeldi, ligi 140 ja võimlejate koguarv 17 591. Tootmisvõimlemise läbiviimist juhendas tollal juba 114 meetodikut ja 700 ühiskondlikku instruktorit.

Käesoleval ajal loendatakse tootmisvõimlemisest osavõtjaid juba üle 35 000. 235 asutuses ja ettevõttes juhendab regulaarseid kehakultuuripause 175 meetodikut ja üle 2000 ühiskondliku instruktori.

Tootmisvõimlemise levikul vabariigis omab suuri teeneid spordiühing «Kalev», kellele on usaldatud tootmisvõimlemise meetodiline juhtimine ja meetodikute juhendamine.

«Kalev» ja ametiühinguorganisatsioonid koos meetodikutega otsivad üha uusi töövorme ja -meetodeid, et inimesi innustada massiliselt tegelema tootmisvõimlemisega. Sellel eesmärgil abistatakse ettevõtteid sanitaar-hügieeniliste tingimuste parandamisel, tervislikumate töötingimuste loomisel, õpitakse põhjalikult tundma tööprotsessi, et koostada õigeid ja töö iseloomule vastavaid harjutuskomplekse.

Tootmisvõimlemise levik oleneb õige palju kaadrist. Häid meetodikuid ja ühiskondlikke instruktoreid on meil rohkesti, neid kõiki ei jõuaks siinkohal loetledagi. Nimetagem siiski mõnd staažikamat instruktorit, kes juba aastaid tegeleb suure hoole ja armastusega oma ühiskondliku tööga. Need on Maie Atso «Kommunaaris», Helene Valdsnep ja Aime Roov trikootööstuses «Marat», Hilje Berg ja Ilme Lemba V. Klementi nim. Õmblusvabrikus, Elisabeth Võborova trükikojas «Kommunist», Helene Vainküla ja Evi Toome individuaalõmblusvabrikus «Lembitu», Ilse Koppel «Estoplastis» jt.

Tootmisvõimlemine on trikootööstuses «Marat» võitnud täie eluõiguse.

On muutunud täiesti loomulikuks, et kommunistliku töö liikumises rõhutatakse ikka sagedamini ka tootmisvõimlemise kui tervislike töötüingimuste ühe vahendi osatähtsust.

1963. a. alates hakati Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu ja «Kalevi» Kesknõukogu initsiatiivil korraldama vabariigi ettevõtete ja asutuste vahelist tootmisvõimlemise ja tootmisalase tervistava kehakultuuritegevuse ülevaatust. Mulluse ülevaatuse käigus paranes paljudes ettevõtetes ja asutustes sellealane töö ning rakendati ellu uusi võtteid tootmisvõimlemise paremaks korraldamiseks. Parimaks ettevõtteks tunnistati 1963. a. ülevaatusel «Marat» (metoodik sm. S. Freiberg), keda autasustati Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu vimpli ning Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu ja Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu aukirjaga.

L. ORG,

«Kalevi» Kesknõukogu
instruktor

«KALEVI» KÕIGI
AEGADE EDETABELID

KERGEJÕUSTIKUS
TÕSTMISES
UJUMISES

KERGEJÕUSTIK

seisuga 1. jaanuaril 1964

MEHED

100 m

10,6	T. Kitsing, TPI	58
10,6	E. Akkel, TRÜ	62
10,6	K. Jurkatamm, TRÜ	63
10,7	R. Toomsalu, Tln.	35
10,7	G. Gilde, Tln.	50
10,7	U. Kiiraja, TRÜ	55
10,7	H. Heinlo, TPEDI	55
10,7	U. Teedemaa, EPA	56
10,7	Ü. Laaspere, TPI	57
10,7	M. Kure, EPA	58

200 m

21,7	H. Heinlo, TPEDI	57
21,7	E. Akkel, TRÜ	62
21,8	Ü. Laaspere, TPI	56
21,9	R. Toomsalu, Tln.	36
21,9	G. Gilde, Tln.	50
21,9	T. Kitsing, TPI	59
22,0	U. Liiv, TPI	55
22,0	K. Jurkatamm, TRÜ	62
22,0	A. Männik, TPI	63
22,1	U. Teedemaa, ÜSK	53

400 m

47,9	E. Ojastu, Trt.	61
48,1	R. Tölp, TPI	63
48,4	M. Nurme, Tln.	61
48,8	P. Jürlau, Tln.	63
49,0	E. Akkel, TRÜ	61
49,4	U. Teedemaa, EPA	56
49,4	A. Männik, TPI	63
49,6	Ü. Laaspere, TPI	55
49,6	J. Petuhhov, Tln.	61
49,8	P. Varrak, TPI	58
49,8	T. Lainevee, TRÜ	61

800 m

1.47,9	R. Tölp, TPI	63
1.49,1	P. Varrak, TPI	61
1.51,7	P. Jürlau, Tln.	62
1.52,2	M. Nurme, TPI	63
1.52,8	E. Kalmre, EPA	55
1.52,9	E. Lang, Tln.	56
1.53,0	M. Vilt, K.-Järve	61
1.53,1	A. Kasesalu, Tln.	63
1.53,3	E. Veetõusme, Tln.	49
1.53,7	A. Pisuke, TRÜ	53

1500 m

3.47,3	P. Varrak, Tln.	63
3.48,8	M. Vilt, K.-Järve	63
3.49,9	E. Lang, Tln.	57
3.50,3	H. Pärnakivi, EPA	61
3.50,4	E. Veetõusme, Tln.	50
3.51,0	A. Nurmekivi, TRÜ	62
3.53,2	L. Virkus, EPA	59
3.53,2	E. Maasik, TPI	61
3.53,5	R. Tölp, TPI	63
3.54,0	A. Kasesalu, Tln.	63

5000 m

13.59,8	H. Pärnakivi, EPA	58
14.02,8	L. Virkus, EPA	61
14.15,0	A. Nurmekivi, TRÜ	63
14.19,8	M. Vilt, K.-Järve	63
14.32,2	V. Kuts, Tln.	52
14.39,6	E. Veetõusme, Tln.	51
14.44,0	T. Soom, EPA	58
14.48,6	R. Priks, Tln.	63
14.50,1	V. Spirka, TPI	60
14.51,4	E. Maasik, TPI	59

10 000 m			20 km käimine		
29.06,4	L. Virkus, EPA	58	1:32.28,0	E. Vaino, Trt.	63
29.17,4	H. Pärnakivi, EPA	58	1:35.24,8	J. Pöldmaa, TRÜ	62
29.35,4	A. Nurmekivi, TRÜ	63	1:36.06,0	A. Villemsoo, EPA	60
30.31,8	V. Spirka, TPI	61	1:36.10,2	H. Neem, Võru	55
30.49,0	M. Vilt, K.-Järve	63	1:36.27,0	A. Palmar, Tln.	63
31.03,6	R. Leinus, Trt.	61	1:37.16,0	H. Sisask, ÜSK	51
31.05,8	T. Soom, EPA	57	1:37.19,0	F. Vösokov, Trt.	59
31.28,0	A. Madisalu, Kiviõli	60	1:37.23,0	J. Lasn, Tln.	56
31.38,6	V. Puusepp, Rakv.	54	1:43.01,0	H. Lehiste, TRÜ	55
32.16,0	H. Mardim, TPI	62	1:43.01,8	E. Sõna, EPA	59

110 m tj.			Kõrgus		
14,5	K. Jurkatamm, TRÜ	63	2.01	I. Kurve, Vilj.	63
14,8	A. Kauts, TPI	58	2.00	R. Ellermaa, TPI	60
15,0	H. Lipp, TRÜ	49	2.00	I. Jürviste, Tln.	63
15,1	U. Kiiraja, TRÜ	56	1.95	V. Ruven, Tln.	63
15,2	V. Laager, TRÜ	57	1.95	T. Savi, TRÜ	63
15,3	E. Proos, TRÜ	57	1.93	R. Aun, TRÜ	63
15,3	A. Pöldsam, Trt.	60	1.91	P. Treufeldt, Vilj.	60
15,5	T. Sölg, Viljandi	60	1.90	F. Savihhin, TRÜ	57
15,5	T. Keskküla, TPI	60	1.90	T. Sölg, Vilj.	61
15,5	P. Kivine, TRÜ	63	1.87	O. Sikk, K.-Järve	59
15,5	J. Siim, EPA	63	1.87	T. Berendsen, Tln.	63

400 m tj.			Teivas		
52,6	E. Ojastu, Trt.	61	4.33	Ü. Iter, TPI	63
53,6	R. Tölp, TPI	63	4.20	Eldur Annus, TRÜ	63
54,5	P. Laane, TRÜ	62	4.10	M. Kutman, TRÜ	53
54,6	E. Kälissaar, TPI	63	4.10	J. Timmusk, TRÜ	58
55,0	K. Jurkatamm, TRÜ	62	4.10	A. Luigela, TPI	63
55,4	H. Torim, TRÜ	59	4.01	H. Tarm, TPI	63
55,4	P. Jürlau, Tln.	62	4.00	Heiti Annus, TRÜ	62
55,7	J. Nael, TPI	60	4.00	J. Karu, Tln.	63
56,0	A. Kasesalu, Tln.	62	3.90	A. Jürisson, Tln.	41
56,2	V. Rogatšev, TRÜ	58	3.90	T. Lepiku, TRÜ	62
			3.90	J. Jõgi, TPI	62
			3.90	M. Kirm, Vilj.	62
			3.90	M. Priider, Tln.	63

3000 m tak.			Kaugus		
8.54,3	H. Pärnakivi, EPA	58	7.55	P. Kivine, TRÜ	63
8.56,1	B. Ommuk, TRÜ	62	7.54	E. Akkel, TRÜ	63
9.05,2	E. Maasik, TPI	61	7.41	R. Toomsalu, Tln.	37
9.06,0	R. Priks, Tln.	63	7.27	V. Marinin, TPI	60
9.13,0	V. Kuts, Tln.	52	7.25	F. Kudu, Tln.	40
9.17,2	A. Antson, TPEDI	61	7.22	R. Aun, TRÜ	63
9.23,9	R. Leinus, Trt.	61	7.20	A. Kolmpere, Tln.	23
9.24,0	M. Keskküla, K.-Järve	62			
9.24,8	P. Tamm, TPI	59			
9.29,7	M. Järvekül, Vilj.	58			

7.20	H. Tiik, TRÜ	60
7.17	V. Polakene, EPA	63
7.15	T. Kitsing, Tln.	58

Kolmik

15.54	V. Polakene, EPA	63
15.51	G. Vassiljev, TPI	60
15.12	V. Medvedjuk, Tln.	55
15.06	J. Jürgenstein, TRÜ	55
15.00	J. Rannap, TPEDI	55
14.96	R. Armi, Tln.	40
14.78	R. Ellermaa, Tln.	63
14.77	T. Sõlg, Vilj.	63
14.59	T. Oja, TPEDI	62
14.47	H. Rausberg, ASK	48

Kuul

17.90	R. Sprenk, TPEDI	60
17.30	A. Rekkor, K.-Järve	63
17.01	F. Pirts, EPA	55
17.00	K. Metsur, TRÜ	63
16.98	H. Lipp, ÜSK	51
16.05	E. Simson, TRÜ	58
15.69	E. Jässi, Tln.	60
15.55	H. Rauna, Kingiss.	58
15.47	J. Järve, TPI	60
15.34	I. Tohver, K.-Järve	58

Ketas

56.74	K. Metsur, TRÜ	61
53.64	R. Sprenk, TPEDI	61
52.58	A. Rekkor, K.-Järve	63
52.57	E. Erikson, TPI	61
52.18	H. Lipp, TRÜ	48
51.99	E. Jässi, Tln.	60
49.92	H. Apart, Tln.	63
49.73	U. Vilu, TPI	58
49.33	I. Sepp, TRÜ	63

100 m

11,6	L. Härsing, TPI	61
11,8	L. Ojastu*, TRÜ	58
12,0	T. Palm, TPEDI	63
12,1	S. Tarlap,* Tln.	55
12,1	V. Mäemäe, TRÜ	57
12,3	J. Vestli,* TPI	50

49.23	O. Linnaste, Pärnu	40
47.83	E. Pere, TPI	63

Vasar

64.74	M. Ainso, EPA	62
61.00	M. Tombak, Trt.	63
60.53	A. Krevald, TPI	62
59.69	M. Orr, Tln.	59
59.01	R. Zuppig, TRÜ	57
56.60	V. Sepp, EPA	54
56.06	H. Nurmes, Trt.	63
55.78	O. Linnaste, Pärnu	40
54.71	A. Vabamäe, TPI	60
54.04	K. Metsur, TRÜ	58

Oda

81.01	M. Paama, TRÜ	61
71.66	H. Vallmann, Tln.	50
71.47	T. Puusepp, Tln.	61
70.57	H. Tiik, TRÜ	63
70.00	T. Merila, TRÜ	60
69.50	J. Põldsam, EPA	56
68.48	R. Peiker, TRÜ	60
68.46	A. Lillestik, TRÜ	59
68.43	T. Savi, TRÜ	63
67.93	A. Andressoo, TPI	59

Kümnevõistlus

7127	H. Tiik, TRÜ	60
7110	H. Lipp, ÜSK	48
7092	R. Aun, TRÜ	63
6563	A. Põldsam, Trt.	62
6332	H. Kriivan, Tln.	59
6150	T. Keskküla, TPI	63
5957	E. Akkel, TRÜ	60
5835	E. Raaliste, Tln.	63
5588	A. Kolmpere, Tln.	22
5524	E. Erikson, TPI	61

NAISED

12,3	L. Savitskaja, EPA	57
12,3	A. Viilukas, TPI	59
12,3	L. Solomatina, TRÜ	62
12,4	— 5 võistlejat	

* Ojastu enne Kepp, Tarlap-Tornius, Vestli-Sandpank.

200 m		
24,5	L. Härsing, TPI	59
24,6	L. Ojastu, TRÜ	57
25,0	S. Tarlap, Tln.	55
25,5	V. Maremäe, TRÜ	57
25,5	T. Vabrit, Tln.	63
25,6	K. Kabin, Pärnu	59
25,6	M. Träss, EPA	62
25,8	M. Siimpoeg,* Tln.	57
25,8	E. Leidus, Võru	59
25,8	A. Viilukas, TPI	62

* Siimpoeg enne Pärtel.

400 m		
56,3	L. Härsing, TPI	61
57,6	M. Matikainen, TRÜ	63
58,4	E. Kruus, TRÜ	59
58,7	L. Savitskaja, EPA	57
58,7	T. Vabrit, Pärnu	57
59,2	E. Jürgenstein, TPEDI	56
59,2	T. Ristisaar, EPA	63
59,4	L. Ruto, TRÜ	61
59,5	S. Tarlap, Tln.	55
59,7	M. Abras, TRÜ	59
59,7	L. Lipp, TRÜ	60

800 m		
2.12.3	M. Matikainen, TRÜ	63
2.12.9	T. Ristisaar, EPA	63
2.13.2	L. Ruto, TRÜ	62
2.16.3	N. Galiakberova, Tln.	57
2.16.8	E. Jürgenstein,* TPEDI	56
2.17.2	P. Nau, EPA	61
2.17.5	E. Kruus, TRÜ	58
2.18.1	M. Laks, TPI	53
2.18.6	A. Kullerkupp, Tln.	57
2.18.8	H. Ilves, Tln.	49

* Jürgenstein enne Leitsalu.

80 m tj.		
11,2	L. Ojastu, TRÜ	58
11,3	V. Maremäe, TRÜ	56
11,4	T. Vabrit, TPEDI	60
11,7	J. Vestli, TPI	51
11,8	E. Piisang, Tln.	52
11,8	T. Pau,* TPEDI	60

11,8	H. Kaalep, TRÜ	63
11,9	L. Rannap, TRÜ	55
11,9	S. Tarlap, Tln.	56
11,9	H. Kalam, TRÜ	60

* Pau enne Karbik.

Kõrgus		
1.62	V. Pavlovitš, Tln.	63
1.58	E. Sepp, TPEDI	61
1.57	H. Kivi, TRÜ	56
1.55	H. Jürviste, TPEDI	55
1.55	M. Peemot, TRÜ	58
1.55	L. Suur, Tln.	59
1.55	I. Palm, TRÜ	60
1.55	V. Maremäe, TRÜ	60
1.55	E. Rampe, Pärnu	61
1.55	H. Lillinurm, TPI	61
1.55	H. Kaalep, TRÜ	62

Kaugus		
6.14	V. Maremäe, TRÜ	60
5.80	T. Vabrit, TPEDI	63
5.71	H. Kalam, TRÜ	63
5.69	T. Palm, TPEDI	62
5.68	L. Solomatina, TRÜ	62
5.64	M. Träss, EPA	63
5.61	E. Rampe, Pärnu	61
5.60	H. Kaalep, TRÜ	62
5.59	S. Tarlap, Tln.	55
5.54	K. Kabin, TRÜ	60

Kuul		
44.72	L. Pettai, TRÜ	56
14.47	I. Helari, TRÜ	60
13.71	E. Sepp, TPEDI	62
13.39	U. Prundmann, TPI	60
13.38	H. Pakosta, Tln.	60
13.35	T. Tarik, TRÜ	55
13.25	V. Põldsam, TRÜ	60
13.20	E. Jaakson, TPI	59
12.78	L. Aaslaid, Kingiss.	63
12.59	E. Leetmaa, Tln.	63

Ketast		
44.72	L. Pettai, TR.	56
44.68	L. Aaslaid, Kingiss.	63
43.58	T. Tiitus, TRÜ	63

42.73	M. Tennosaar, TPI	59
41.93	U. Prundmann, TPI	59
40.49	H. Kenapea, TPI	60
40.46	E. Jaakson, TPI	58
40.22	H. Ristoja, ÜSK	53
39.09	A. Kukk, Vilj.	49
38.98	V. Aunere, Tln.	53

Oda

56.47	V. Põldsam, TRÜ	63
51.05	L. Pettai, TRÜ	56
49.06	K. Raudsepp, Vilj.	59
46.99	H. Pakosta, Tln.	59
46.27	I. Keremija, TPEDI	63
45.59	A. Paju, K.-Järve	62
43.16	P. Näks, TPI	57

43.00	A. Pakosta, TRÜ	57
42.99	J. Martinson, TRÜ	62
42.48	H. Jürviste, TPEDI	54

Viievõistlus

4441	V. Maremäe, TRÜ	57
4272	T. Vabrit, TPEDI	62
4090	H. Kaalep, TRÜ	63
4052	M. Haljasmaa, TRÜ	62
3989	L. Ojastu, TRÜ	57
3950	L. Rannap, TRÜ	55
3923	A. Peters,* TRÜ	57
3884	M. Talve,* TRÜ	54
3861	E. Rampe, Pärnu	61
3834	V. Karumaa, Paide	60

* Pertels enne Munk. Talve-Kurs*

Koostanud E. Piisang

TÖSTMINE

Helveskaal

242,5	W. Juss, Tln.	63
230	H. Sternhof, K.-Järve	63
220	A. Abramov, K.-Järve	61
220	K. Pajumäe, Järvakandi	61
210	J. Zorin, Sillamäe	63
207,5	R. Rattasepp, Pärnu	61
207,5	V. Sidorov, Trt.	63
202,5	S. Vinokurov, Narva	62
200	A. Rästas, Tln.	63
192,5	V. Stepanov, Narva	63

Sulgkaal

307,5	E. Tsirit, K.-Järve	63
290	L. Kiivits, Trt.	59
287,5	A. Kabanen, Tln.	60
285	L. Elemets, Tln.	63
282,5	L. Kurdaš, Tapa	55
282,5	V. Lagonski, Tln.	63
280	J. Saukov, K.-Järve	59
277,5	A. Kadakas, Tln.	59
275	M. Mäomaa, Tln.	62

Kärbeskaal

282,5	J. Sudakov, Sillamäe	57
280	L. Elemets, Tln.	63
257	W. Juss, Tln.	61
255	A. Lebedev, Trt.	63
252,5	M. Loit, Tln.	63
250	J. Looaru, Tln.	41
250	E. Tsirit, K.-Järve	58
250	A. Lappe, Tln.	60
245	A. Kabanen, Tln.	60
245	I. Grabov, Narva	60

Kergekaal

357,5	R. Rot, Narva	63
330	E. Grünberg, Tln.	60
327,5	E. Tsirit, K.-Järve	61
325	A. Ljubjagin, Tln.	63
315	T. Susi, Trt.	62
307,5	J. Popov, Sillamäe	63
307,5	R. Pottsepp, Tln.	60
305	A. Lavin, Tln.	54
305	O. Ments, Trt.	58
305	J. Dzubinski, Tln.	60

	Kergekeskkaal	
377,5	D. Ganjukov, Tln.	55
372,5	A. Murre, Tln.	62
355	R. Rot, Narva	63
350	E. Grünberg, Tln.	60
347,5	A. Laev, Tln.	63
345	A. Heinlaid, Trt.	61
345	A. Laanemäe, Tln.	61
345	H. Taurafeldt, Loksa	62
340	I. Heiskonen, Trt.	63
327,5	T. Susi, Trt.	63

	Keskkaal	
415	A. Heinlaid, Trt.	63
390	V. Kuzin, Trt.	55
385	B. Melikov, K.-Järve	58
382,5	D. Ganjukov, Tln.	54
382,5	A. Tammet, Trt.	63
380	A. Murre, Tln.	63
375	E. Väärtnõu, Trt.	62
355	A. Laanemäe, Tln.	59
352,5	E. Palumäe, Trt.	60
350	L. Viskman, Tln.	61

	Poolraskekaal	
400	E. Liebert, Tln.	63
397,5	A. Heinlaid, Trt.	63
392,5	E. Simson, Trt.	56
385	R. Sumil, Tln.	56

385	T. Kaimur, Trt.	62
382,5	E. Palumäe, Trt.	63
380	A. Tammet, Trt.	62
360	O. Kade, Tln.	60
360	L. Viskman, Tln.	63

	Raskekaal	
442,5	E. Liebert, Tln.	63
395	E. Simson, Trt.	63
390	R. Sumil, Tln.	63
385	E. Palumäe, Trt.	63
385	T. Kaimur, Trt.	63
380	T. Viir, Trt.	54
370	G. Seim, Tln.	60
352	V. Saviak, Trt.	63
350	A. Tihhovod, Tln.	63
342,5	A. Avamägi, Trt.	63

	Üliraskekaal	
462,5	E. Simson, Trt.	59
350	I. Tohver, K.-Järve	63
345	A. Krevald, Tln.	63
340	N. Vassiljev, Trt.	63
327,5	M. Ainso, Trt.	63
325	P. Reinlo, Tln.	62
325	M. Tombak, Trt.	63
315	G. Viisileht, Tln.	63
315	M. Orn, Tln.	63
310	O. Puri, Järvakandi	63

Koostanud H. Ojaste

UJUMINE

MEHED

50 m vabalt

26,4	M. Eliste, Tln.	62
26,9	T. Päsoke, Tln.	62
27,1	R. Haljand, Tln.	62
27,2	A. Audova, Prn.	62
27,6	V. Siimar, Tln.	62
27,8	P. Kulm, Tln.	63
28,3	T. Kaadu, Tln.	62
28,3	V. Nurmela, Tln.	63
28,4	M. Haljand, Tln.	61
28,4*	A. Männik, Järvak.	63

100 m vabalt

57,5	M. Eliste, Tln.	61
59,9	G. Pärn, Tln.	50
1.00,4*	A. Indrikson, Tln.	56
1.00,9	P. Kulm, Tln.	63
1.01,2	V. Klausson, Tln.	57
1.01,3	J. Nigul, Tln.	60
1.01,3	R. Haljand, Tln.	63
1.01,3	R. Mets, Tln.	63
1.01,7	A. Audova, Prn.	61
1.01,8	T. Päsoke, Tln.	61

200 m vabalt

2.16,0*	M. Eliste, Tln.	61	1.09,6	T. Kaadu, Tln.	61
2.17,8	J. Nigul, Tln.	63	1.09,8	V. Prangel, Tln.	51
2.17,8	P. Kulm, Tln.	63	1.09,9	T. Päsoke, Tln.	63
2.18,2	R. Mets, Tln.	63	1.11,0	E. Kääni, Tln.	60
2.18,6	G. Pärón, Tln.	50	1.11,5	A. Norak, Tln.	50
2.19,5	T. Poolake, Tln.	63	1.11,6	J. Jaik, Tln.	60
2.20,0	E. Press, Tln.	50	1.12,5	J. Jürna, Tln.	62
2.21,5	G. Mägi, Tln.	49	1.12,5	A. Kaasik, Tln.	62
2.22,7	A. Ivanov, Tln.	57			
2.24,4	H. Härmat, Tln.	63			

400 m vabalt

4.50,5	E. Press, Tln.	54	2.19,4	V. Siimar, Tln.	61
4.51,2	J. Nigul, Tln.	63	2.28,1*	T. Päsoke, Tln.	63
4.53,4	M. Eliste, Tln.	63	2.28,3*	R. Haljand, Tln.	63
4.54,0	P. Kulm, Tln.	63	2.33,6	T. Kaadu, Tln.	62
4.59,5	A. Indrikson, Tln.	56	2.33,9	V. Prangel, Tln.	50
5.00,6	T. Pikat, Tln.	57	2.35,9	A. Norak, Tln.	51
5.03,8	I. Osipov, Tln.	53	2.36,6*	E. Kääni, Tln.	61
5.04,2	A. Ivanov, Tln.	57	2.37,5	A. Tarmo, Tln.	57
5.04,3	G. Mägi, Tln.	50	2.39,0	O. Toomla, Tln.	63
5.07,1	R. Mets, Tln.	63	2.39,8*	A. Kaasik, Tln.	63

800 m vabalt

11.04,2*	E. Press, Tln.	49	1.12,4	P. Kulm, Tln.	63
12.50,8*	H. Härmat, Tln.	58	1.13,4*	E. Lepik, Tln.	61
13.30,2*	R. Ööbik, Tln.	58	1.13,6	H. Laurits, Tln.	59
13.37,0*	V. Kondrat, Tln.	58	1.17,1*	A. Ronk, Trt.	61
14.04,6*	F. Fialka, Tln.	58	1.17,7	R. Nurk, Tln.	62

1500 m vabalt

19.17,6*	E. Press, Tln.	54	1.18,4	E. Ertmann, Tln.	55
20.27,8*	P. Kulm, Tln.	63	1.18,6	V. Saar, Tln.	53
20.47,5*	T. Pikat, Tln.	56	1.18,8	T. Tamp, Tln.	61
21.03,0*	G. Mägi, Tln.	49	1.19,2*	B. Kirt, Tln.	63
21.07,7*	J. Nigul, Tln.	63	1.19,8	M. Soosaar, Tln.	51
21.15,0*	A. Ivanov, Tln.	56			
21.26,2*	I. Osipov, Tln.	53			
21.31,5*	J. Ertmann, Tln.	63			
21.47,2*	A. Meliste, Tln.	59			
21.48,6*	E. Kääni, Tln.	61			

100 m selili

1.02,2*	V. Siimar, Tln.	62	1.12,4	P. Kulm, Tln.	63
1.09,4*	R. Højland, Tln.	63	1.13,4*	E. Lepik, Tln.	61

200 m selili

2.19,4	V. Siimar, Tln.	61	1.17,1*	A. Ronk, Trt.	61
2.28,1*	T. Päsoke, Tln.	63	1.17,7	R. Nurk, Tln.	62
2.28,3*	R. Haljand, Tln.	63	1.18,4	E. Ertmann, Tln.	55
2.33,6	T. Kaadu, Tln.	62	1.18,6	V. Saar, Tln.	53
2.33,9	V. Prangel, Tln.	50	1.18,8	T. Tamp, Tln.	61
2.35,9	A. Norak, Tln.	51	1.19,2*	B. Kirt, Tln.	63
2.36,6*	E. Kääni, Tln.	61	1.19,8	M. Soosaar, Tln.	51
2.37,5	A. Tarmo, Tln.	57			
2.39,0	O. Toomla, Tln.	63			
2.39,8*	A. Kaasik, Tln.	63			

100 m rinnuli

1.12,4	P. Kulm, Tln.	63	2.35,5	P. Kulm, Tln.	63
1.13,4*	E. Lepik, Tln.	61	2.37,1	H. Laurits, Tln.	61
1.13,6	H. Laurits, Tln.	59	2.43,4	E. Lepik, Tln.	63
1.17,1*	A. Ronk, Trt.	61	2.45,2	V. Saar, Tln.	53
1.17,7	R. Nurk, Tln.	62	2.46,0*	A. Ronk, Tln.	61
1.18,4	E. Ertmann, Tln.	55	2.48,0	T. Tamp, Tln.	61
1.18,6	V. Saar, Tln.	53	2.48,2	R. Nurk, Tln.	60
1.18,8	T. Tamp, Tln.	61	2.49,4	J. Puskar, Trt.	59
1.19,2*	B. Kirt, Tln.	63	2.51,7	E. Ertmann, Trt.	54
1.19,8	M. Soosaar, Tln.	51	2.53,1	H. Ronk, Trt.	62

200 m rinnuli

2.35,5	P. Kulm, Tln.	63	2.53,1*	B. Kirt, Tln.	63
2.37,1	H. Laurits, Tln.	61			
2.43,4	E. Lepik, Tln.	63			
2.45,2	V. Saar, Tln.	53			
2.46,0*	A. Ronk, Tln.	61			
2.48,0	T. Tamp, Tln.	61			
2.48,2	R. Nurk, Tln.	60			
2.49,4	J. Puskar, Trt.	59			
2.51,7	E. Ertmann, Trt.	54			
2.53,1	H. Ronk, Trt.	62			
2.53,1*	B. Kirt, Tln.	63			

100 m liblikat

1.04,5	A. Tarmo, Tln.	62
1.07,7*	O. Romanov, Tln.	61
1.08,7*	M. Eliste, Tln.	61
1.08,5*	R. Mets, Tln.	60
1.10,0	K. Kuusk, Tln.	62
1.11,0	R. Haljand, Tln.	63
1.11,2	R. Vaher, Prn.	63
1.11,9	V. Siimar, Tln.	62
1.12,5	V. Klausson, Tln.	57
1.13,0	T. Päsokke, Tln.	62

200 m liblikat

2.26,7	A. Tarmo, Tln.	62
2.42,2	A. Ronk, Trt.	61
2.46,0	V. Siimar, Tln.	62
2.46,6	H. Laurits, Tln.	61
2.46,9	V. Klausson, Tln.	57
2.48,8	R. Must, Trt.	54
2.49,3	K. Kuusk, Tln.	61
2.52,8*	R. Lepp, Trt.	63
2.53,0	O. Romanov, Tln.	57
2.54,3	H. Ronk, Trt.	62

200 m kompleks.

2.30,9	A. Tarmo, Tln.	62
2.31,6	P. Kulm, Tln.	63
2.33,1	T. Päsokke, Tln.	63
2.35,0	R. Haljand, Tln.	62
2.37,1*	O. Toomla, Tln.	63
2.38,1	H. Ronk, Trt.	62
2.41,5	A. Audova, Prn.	62
2.41,5*	R. Vaher, Prn.	63
2.41,9*	R. Mets, Tln.	63
2.43,0	V. Nurmela, Tln.	63

400 m kompleks.

5.25,2	R. Mets, Tln.	63
5.34,2*	O. Toomla, Tln.	63
5.42,3	T. Päsokke, Tln.	63
5.43,6*	V. Üprus, Prn.	63
5.51,4	A. Sirgo, Prn.	63
5.54,6*	R. Vaher, Prn.	63
6.01,6	V. Nurmela, Tln.	63
6.03,1*	R. Lepp, Trt.	63
6.04,7*	R. Nurk, Tln.	63
6.04,8	A. Ivanov, Tln.	56

NAISED**50 m vabalt**

31,1*	L. Kozlova, Tln.	62
32,3	T. Laigo, Trt.	62
32,7	M. Nigul, Tln.	63
32,9	J. Sumendu, Tln.	63
32,9*	L. Lepp, Järvak.	63
33,0	M. Eliste, Tln.	62
33,4	A. Kilter, Tln.	58
33,5	T. Grau, Tln.	62
33,7	V. Aalak, Tln.	58
33,9	M. Rander, Trt.	57
33,9	E. Sillaste, Tln.	62

100 m vabalt

1.09,2*	L. Kozlova, Tln.	63
1.10,2*	T. Laigo, Trt.	63
1.12,5	M. Nigul, Tln.	62
1.12,9	A. Kilter, Tln.	58

1.13,2	J. Sumendu, Tln.	62
1.13,7*	A. Aatonen, Tln.	62
1.14,1*	M. Rander, Trt.	60
1.14,8	E. Uusmees, Tln.	58
1.14,8	M. Eliste, Tln.	63
1.15,3	V. Strandberg, Tln.	53

200 m vabalt

2.42,8	T. Laigo, Trt.	61
2.48,8	E. Uusmees, Tln.	58
2.49,6	A. Kilter, Tln.	58
2.50,7	A. Aatonen, Tln.	62
2.52,5	E. Sillaste, Tln.	62
2.54,8	K. Paan, Prn.	63
2.55,5	E. Naaber, Tln.	53
2.57,8	I. Rander, Trt.	58
3.00,0	M. Rander, Trt.	57
3.00,0	A. Audova, Prn.	62

400 m vabalt

5.46,2	L. Koslova, Tln.	62
5.48,8*	T. Laigo, Trt.	61
5.50,7	E. Sillaste, Tln.	63
5.53,4	A. Kilter, Tln.	60
5.56,9	A. Aatonen, Tln.	63
5.57,2	E. Uusmees, Tln.	58
6.01,8	M. Väljak, Tln.	59
6.02,7*	G. Tomašuk, Tln.	58
6.04,9*	I. Rander, Trt.	57
6.05,3	V. Aalak, Tln.	57

800 m vabalt

12.34,2*	A. Aatonen, Tln.	62
13.05,9*	T. Laigo, Trt.	62
13.13,2*	A. Kilter, Tln.	60
13.32,9*	A. Audova, Prn.	62
14.30,2*	A. Reintam, Tln.	49
15.04,6*	T. Tepper, Tln.	62
15.22,5*	N. Neumann, Trt.	47
15.55,0*	H. Noorma, Elva	46
16.13,0*	E. Võborov, Tln.	46
17.27,1*	I. Rammo, Tln.	47

1500 m vabalt

24.58,0*	G. Tomašuk, Tln.	61
26.27,0*	A. Soopalu, Trt.	56
27.07,2*	H. Jaanson, Tln.	51
27.27,5*	A. Reintam, Tln.	49
28.02,5*	E. Mark, Trt.	51
29.45,0*	M. Pehk, Trt.	51
30.25,7*	S. Kureniit, Trt.	51
31.20,8*	L. Liiv, Tln.	51
32.17,5*	I. Schmidt, Trt.	51
32.21,7*	M.-A. Mitt, Trt.	51

100 m selili

1.18,1	E. Sillaste, Tln.	63
1.18,4	M. Eliste, Tln.	62
1.19,5	T. Talvoja, Tln.	61
1.20,3	A. Reintam, Tln.	50
1.20,7*	L. Talts, Tln.	63
1.20,8	V. Aalak, Tln.	57
1.21,1	A. Audova, Prn.	61
1.21,1	E. Vösu, Tln.	62
1.21,5*	L. Lepp, Järvak.	63
1.22,0*	Õ. Järvela, Tln.	63

200 m selili

2.48,2	E. Sillaste, Tln.	63
2.53,1	E. Vösu, Tln.	61
2.54,7	M. Eliste, Tln.	63
2.56,8	T. Talvoja, Tln.	63
2.57,2	A. Reintam, Tln.	50
2.57,2	V. Aalak, Tln.	57
2.58,9*	Õ. Järvela, Tln.	63
3.01,9	M. Eestalu, Prn.	63
3.02,0*	L. Talts, Tln.	63
3.08,5	H. Uustre, Prn.	62

100 m rinnuli

1.21,6*	E. Uusmees, Tln.	57
1.26,5	V. Ritsing, Trt.	62
1.26,7	I. Kebja, Tln.	61
1.26,8	R. Dimitrieva, Prn.	63
1.27,0	M. Helmerand, Tln.	62
1.28,4	T. Karing, Tln.	61
1.28,5	J. Sumendu, Tln.	61
1.30,6	M. Roosi, Tln.	63
1.30,8	H. Ratassepp, Trt.	62
1.31,2*	S. Pilt, Prn.	63

200 m rinnuli

2.56,0*	E. Uusmees, Tln.	57
3.04,5*	V. Ritsing, Trt.	63
3.05,9	M. Helmerand, Tln.	61
3.06,4	A. Soopalu, Prn.	59
3.07,5*	I. Kebja, Tln.	61
3.08,3*	R. Dimitrieva, Prn.	63
3.09,2	T. Karing, Tln.	61
3.10,0*	H. Ratassepp, Trt.	62
3.11,5	A. Vasar, Tln.	61
3.11,9	S. Pilt, Prn.	63

100 m liblikat

1.19,4	I. Rander, Trt.	62
1.20,9*	T. Laigo, Trt.	63
1.21,6*	R. Usar, Tln.	62
1.26,7*	L. Lepp, Järvak.	61
1.27,9*	M. Eliste, Tln.	63
1.28,0	E. Uusmees, Tln.	58
1.29,2	A. Kilter, Tln.	58
1.29,7	V. Strandberg, Tln.	53
1.30,0	T. Nessler, Prn.	63
1.30,3	R. Kangur, Tln.	55
1.30,3	Õ. Järvela, Tln.	63

200 m liblikat

3.05,3*	I. Rander, Trt.	63
3.17,3*	R. Usar, Tln.	61
3.28,8	K. Paan, Prn.	63
3.29,7*	M.-L. Metsala, Tln.	61
3.37,1	R. Kangur, Tln.	52
3.38,3	T. Nessler, Prn.	62
3.42,1	K. Juhansoo, Prn.	63
3.53,4	G. Hvatova, K.-Järve	63
3.56,5	M. Pärt, K.-Järve	63
3.58,0	S. Pilt, Prn.	62

200 m kompleks.

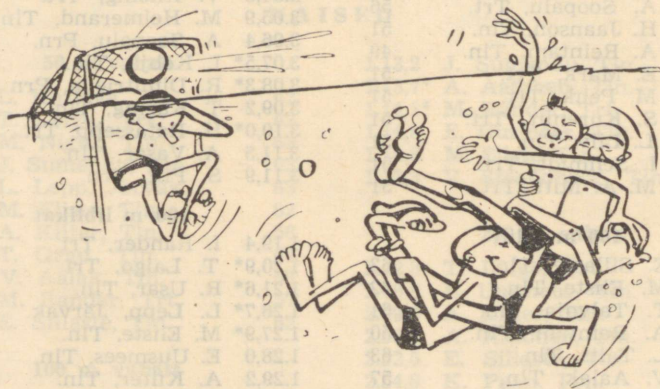
2.55,0	M. Eliste, Tln.	63
3.02,7	M. Nigul, Tln.	63
3.06,9	A. Audova, Prn.	62
3.08,1	M. Helmerand, Tln.	63

3.09,8	R. Dimitrieva, Prn.	63
3.11,0*	H. Ratassepp, Trt.	62
3.11,8	K. Paan, Prn.	63
3.13,0	T. Nessler, Prn.	63
3.14,9	T. Talvoja, Tln.	63
3.15,4	H. Pohl, Tln.	63

400 m kompleks.

6.14,8*	M. Eliste, Tln.	63
6.16,4	M. Nigul, Tln.	63
6.36,3	A. Audova, Prn.	62
6.43,6	M. Helmerand, Tln.	63
6.44,9	H. Ratassepp, Trt.	62
6.48,1	A. Kilter, Tln.	63
6.54,9	T. Nessler, Prn.	63
6.58,2	T. Talvoja, Tln.	62
7.00,4	R. Dimitrieva, Prn.	63
7.03,1	K. Paan, Prn.	63

Koostanud F. Raudsepp

SISUKORD

Ja mõte sai teoks	3
Kaks viljakat aastakümnet	5
«Kalevi» ühiskondliku kaadri, meistersportlaste, I järgu sportlaste arvu kasv	12
Eesti NSV Ametiühingute Nõukogult kõigile kalevlastele VSÜ «Kalevi» 20. aastapäeva puhul	13
Mitmest salvest (mälestusi)	17
«Kalevi» auliikmed	19
Meie kullafond	21
Kalevlased — NSV Liidu meistrid	28
Neid tunneb igaüks	33
«Kalev» ehitab	48
«Kalevi» Kesknõukogu	53
Spordivõitude sepad	54
Meistrite taimelava	66
Spordiühingu alussambad	69
Sport on terviseks	79
Tootmisvõimlemise kandepind laieneb	88
Arvude vallast (edetabelid)	90
Kergejõustik	91
Tõstmine	95
Ujumine	97

«20 ЛЕТ ДСО «КАЛЕВ»»

На эстонском языке

Центральный Совет спортивного общества профсоюзов Эстонской ССР
«Калев»

Таллин, ул. Пярну 41.

*

Väljaandja: «Kalevi» Kesknõukogu 1964

Toimetuse kolleegium: J. Nittim, E. Piisang, E. Kaldma ja
J. Maidlo (koostaja).

Kaastöölised: J. Elango, R. Isok, V. Jegorov, V. Kaljusaar, H. Mähar, H. Ojaste, L. Org, A. Pähklmägi, J. Randviir, F. Raudsepp, G. Taft, H. Troost, U. Tõnnus, O. Türn, E. Uibo, G. Vene.

Fotod: I. Trapidolt, G. Vaidlalt, A. Kivistikult, K. Raualt, U. Oksbuschilt, V. Liivilt ja arhiivist.

Illustratsioonid: V. Paluverelt, R. Isokilt ja arhiivist.

Keeleline korrektor: K. Jaanus

Hind 50 kop.

A

25 711

